



CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

SISTEM KVALIFIKACIJ NA PODROČJU **SOCIALNEGA VARSTVA**



SISTEM KVALIFIKACIJ NA PODROČJU

**SOCIALNEGA
VARSTVA**

SISTEM KVALIFIKACIJ NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA

Avtorji:

dr. Nikolaj Lipič

Vilko Kolbl

mag. Barbara Velkov

Urednice:

mag. Barbara Velkov

mag. Tanja Logar

Majda Stopar

Fotografije: Shutterstock, Dreamstime

Jezikovni pregled: Taia Int, d.o.o.

Oblikovanje: Silveco, d.o.o.

Založnik: Center RS za poklicno izobraževanje

Elektronska izdaja

Ljubljana, 2021

Publikacija je v elektronski obliki prosto dostopna na spletni strani Slovenskega ogrodja kvalifikacij

www.nok.si

Nosilec avtorskih pravic: Center RS za poklicno izobraževanje

Publikacija je bila izdana v okviru projekta Dvig kakovosti sistema vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenih znanj, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, prednostne osi 10 »Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost«, prednostne naložbe 10.1 »Krepitev enake dostopnosti vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine v formalnem, neformalnem in priložnostnem okolju, izpopolnjevanje znanja, spretnosti in kompetenc delovne sile ter spodbujanje prožnih možnosti učenja, vključno s poklicnim usmerjanjem in validiranjem pridobljenih kompetenc«, specifičnega cilja 2 »Izboljšanje kompetenc zaposlenih za zmanjšanje neskladij med usposobljenostjo in potrebami trga delav.

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

Publikacija je brezplačna.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 87887875

ISBN 978-961-7139-09-9 (PDF)

Kazalo

I. UVOD	6
II. OPIS SISTEMOV KVALIFIKACIJ	8
1. OGRODJE KVALIFIKACIJ	9
1.1. Kvalifikacija.....	9
1.2. Evropsko ogrodje kvalifikacij EOK.....	9
1.3. Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK).....	9
1.4. Register kvalifikacij SOK.....	10
2. VRSTE KVALIFIKACIJ	13
2.1. Izobrazba - pridobljena v sistemu formalnega stopenjskega izobraževanja in se izkazuje z javno listino o zaključenem izobraževanju.....	13
2.2. Poklicne kvalifikacije.....	16
2.2.1. Poklicna kvalifikacija – ki se izkazuje s certifikatom o pridobljeni NPK, izdanem v skladu s predpisi, ki urejajo NPK	16
2.2.2. Poklicne kvalifikacije – ki se izkazujejo z listino o zaključenem programu usposabljanja oziroma izpopolnjevanja, izdano v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje	17
2.3. Dodatne kvalifikacije – ki se ureja na način in po postopku, določenem v Zakonu o SOK, ter se izkazuje s potrdilom, izdanim v skladu z omenjenim zakonom.....	17
3. POVEZANOST IZOBRAŽEVANJA IN TRGA DELA	18
III. OPIS PODROČJA IN KVALIFIKACIJ V SOCIALNEM VARSTVU	20
1. PREDSTAVITEV DEJAVNOSTI SOCIALNEGA VARSTVA	21
1.1. Opredelitev in značilnosti socialnega varstva.....	21
1.2. Predstavitev ključnih organizacij, ki delujejo na področju socialnega varstva.....	24
1.3. Zaposlitvena struktura na področju socialnega varstva	31
2. KVALIFIKACIJE NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA	35
2.1. Kvalifikacijska struktura na področju socialnega varstva	35
2.2. Opis kvalifikacij na področju socialnega varstva.....	35
2.3. Vpis v izobraževalne in študijske programe na področju socialnega varstva	57
2.4. Število izdanih dodatnih kvalifikacij in podeljenih certifikatov za NPK na področju socialnega varstva	61
IV. TRENDI IN RAZVOJNE MOŽNOSTI NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA	68
V. DODATEK	76
1. Viri in literatura.....	78
2. Pomen krajšav in kratic	79
3. Kazalo slik.....	80
4. Kazalo tabel.....	80



Uvod



Kompleksne družbene, demografske, socialnoekonomske in druge spremembe globalnih razsežnosti so v zadnjih desetletjih močno spremenile način in kakovost življenja posameznika, družin, družbenih skupin in skupnosti pri zagotavljanju in ohranjanju ustrezne socialne varnosti. Dinamika sprememb in razvoja področja socialnega varstva zahteva tudi razvoj novih kvalifikacij, katerih razvojna os mora imeti hkrati kvantitativno in kvalitativno vodilo: vse večje število in vse bolj kakovostne različne vrste kvalifikacij. Le tako se lahko kompetentno odzivamo na potrebe sistema socialnega varstva na eni strani in prispevamo k zagotavljanju preglednosti in transparentnosti sistema kvalifikacij na drugi strani.

Namen publikacije je celostno predstaviti sistem kvalifikacij v slovenskem okolju, natančneje opisati področje socialnega varstva in razvitost kvalifikacij v socialnem varstvu ter nakazati trende in razvojne možnosti na področju socialnega varstva v prihodnje. Cilj publikacije je izboljšati preglednost sistema kvalifikacij na področju socialnega varstva tako, da bo bralec lažje razumel povezanost sistema kvalifikacij in sistema socialnega varstva. To je še toliko pomembnejše v današnjem času, ko se v sistemu socialnega varstva soočamo tako s pomanjkanjem kadra, oziroma še več, s pomanjkanjem kompetentnega kadra za obravnavo, skrb in delo z različnimi ciljnimi skupinami. Publikacija je namenjena širšemu krogu strokovne in druge zainteresirane javnosti, od socialnovarstvenih in drugih organizacij, delodajalcev, zbornic, sindikatov, izobraževalnih ustanov, strokovnih organizacij, združenj in ustanov, nevladnega sektorja, do predstavnikov ministrstev in vseh drugih deležnikov na področju socialnega varstva.

Publikacija je razdeljena na štiri poglavja. Prvemu, uvodnemu poglavju, v katerem predstavljamo vsebinska in metodološka izhodišča za pripravo publikacije, sledi drugo poglavje, v katerem je opisan sistem kvalifikacij, opredeljeno je evropsko in slovensko ogrodje in register kvalifikacij. Predstavljene so vse tri vrste kvalifikacij, in sicer izobrazba, poklicne in dodatne kvalifikacije. Poglavje se konča s predstavitevijo povezanosti izobraževanja in trga dela.

Tretje poglavje predstavlja področje socialnega varstva, njegovo organiziranost in povezanost z ostalimi družbenimi podsistemi ter umeščenost kvalifikacij v sistem socialnega varstva. Posamezne kvalifikacije na področju socialnega varstva so predstavljene po ravneh Slovenskega ogrodja kvalifikacij. Stanje na področju posameznih kvalifikacij smo posodobili z dostopnimi podatki o vpisu v posamezne izobraževalne in študijske programe in podatki o njihovih učnih izidih ter podeljenih certifikatih za posamezne nacionalne poklicne kvalifikacije s področja socialnega varstva.

V zadnjem, četrtem poglavju, so predstavljeni trendi in potencialne smeri razvoja socialnovarstvene dejavnosti v prihodnje, katerih entiteta je v okviru ukrepov socialne politike preprečevanje in reševanje socialne problematike posameznikov, družin in skupin prebivalstva.

Oba sistema, tako sistem kvalifikacij kot tudi sistem socialnega varstva, sta zaradi nenehnih sprememb v okolju in družbi izrazito dinamična, zato je treba razumeti, da predstavljena publikacija prikazuje trenutni posnetek stanja na področju socialnega varstva.



Opis sistemov kvalifikacij



1. OGRODJE KVALIFIKACIJ

1.1. Kvalifikacija

»Kvalifikacija je rezultat procesa ocenjevanja in priznavanja pristojnega organa, ki odloči, da je posameznik dosegel učne izide v skladu z opredeljenimi standardi« (Zakon o Slovenskem ogrodju kvalifikacij, Ur. l. št. 104, 2015). Kvalifikacije, ki so umeščene v Slovensko ogrodje kvalifikacij, pridobivamo v sistemu formalnega izobraževanja in izven njega. Izkazujejo se z javnimi listinami (potrdili, spričevali, diplomami, certifikati).

1.2. Evropsko ogrodje kvalifikacij EOK

Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje (EOK) je skupno evropsko referenčno ogrodje, ki povezuje sisteme kvalifikacij različnih držav in deluje kot orodje za primerjavo kvalifikacij. Z EOK so kvalifikacije med različnimi sistemi in državami v Evropi lažje berljive in bolj razumljive. EOK ima dva glavna cilja: spodbujati mobilnost državljanov med državami in omogočati vseživljenjsko učenje. EOK je dostopen na portalu Learning Opportunities and Qualifications portal.

1.3. Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK)

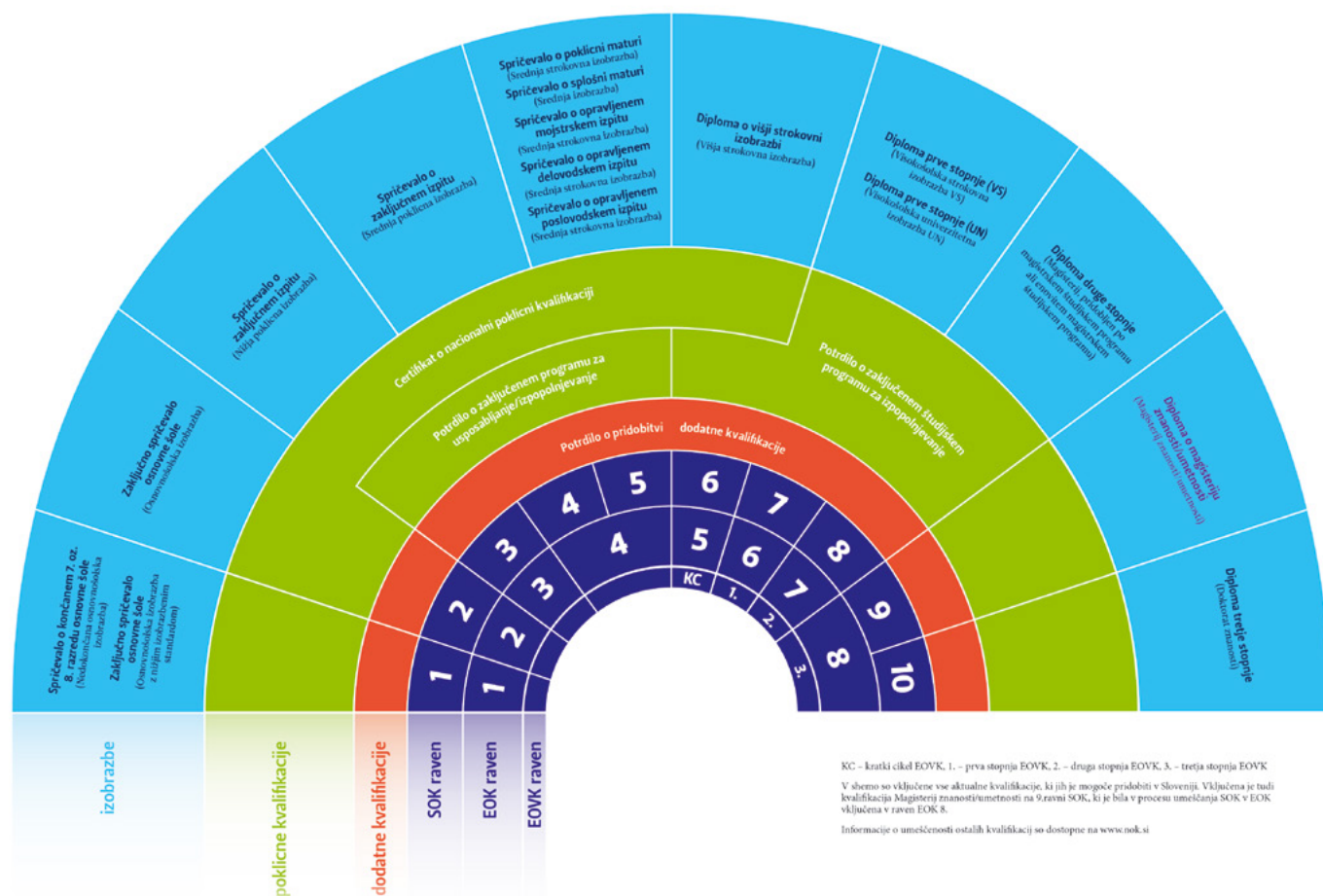
Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) je enotni sistem kvalifikacij v Republiki Sloveniji za razvrščanje kvalifikacij v ravni glede na učne izide. Namen SOK je doseči transparentnost in prepoznavnost kvalifikacij v Sloveniji in EU, njegovi temeljni cilji pa so: podpreti vseživljenjsko učenje; povezati in uskladiti slovenske podsisteme kvalifikacij ter izboljšati preglednost, dostopnost in kakovost kvalifikacij glede na trg dela in civilno družbo. Podlaga za SOK je Zakon o Slovenskem ogrodju kvalifikacij (Ur. l. št. 104/2015), ki je začel veljati leta 2016.

Slovensko ogrodje kvalifikacij določa tri vrste kvalifikacij:

- **izobrazbo**, ki se izkazuje z javno listino o zaključenem izobraževanju,
- **poklicno kvalifikacijo**, ki se izkazuje s certifikatom o pridobljeni NPK, izdanem v skladu s predpisi, ki urejajo NPK, ali z drugo listino o zaključenem programu za usposabljanje oziroma izpopolnjevanje, izdano v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje,
- **dodatno kvalifikacijo**, ki se ureja na način in po postopku, določenem v Zakonu o SOK, ter se izkazuje s potrdilom, izdanim v skladu z omenjenim zakonom, in je namenjena za dopolnjevanje usposobljenosti posameznika na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju.

Kvalifikacije so v SOK razvrščene (slika 1) v deset referenčnih ravni, glede na učne izide. Deset ravni SOK se povezuje z osmimi ravni Evropskega ogrođa kvalifikacij (EOK) prek opisnikov ravni obeh ogrođij. Visokošolske kvalifikacije so uvrščene tudi v ravni Evropskega ogrođa visokošolskih kvalifikacij (EOVK).

Slika 1: Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) določa deset referenčnih ravni glede na učne izide



Vir: www.nok.si, 2021.

1.4. Register kvalifikacij SOK

Register kvalifikacij SOK (dostopen na www.nok.si) predstavlja javni informacijski sistem Slovenskega ogrodja kvalifikacij in omogoča vpogled v vse posamične kvalifikacije, ki jih je mogoče pridobiti v Sloveniji, in sicer: izobrazbe, poklicne kvalifikacije in dodatne kvalifikacije. Na ta način se povečuje transparentnost sistema kvalifikacij v državi, kar koristi zlasti naslednjim uporabnikom: udeležencem izobraževanja na vseh ravneh sistema, zaposlenim, delodajalcem, izobraževalnim institucijam, strokovnim komisijam, poklicnim svetovalcem in drugim. Kvalifikacije so v registru kvalifikacij SOK opisane v skladu z metodologijo SOK ter zakonskimi določili. Register kvalifikacij SOK je povezan tudi s portalom Learning Opportunities and Qualifications portal.



**QR koda
za dostop do
registra kvalifikacij**

Zaradi preglednejšega razlikovanja med aktualnimi, iztekajočimi se in preteklimi izobraževalnimi programi register kvalifikacij SOK prikazuje kvalifikacije v različnih barvah (tabela 1):

- z modro so obarvane kvalifikacije, ki jih kandidati pridobivajo v aktualnih izobraževalnih programih,
- z zeleno so obarvane kvalifikacije, ki jih kandidati pridobivajo v iztekajočih se izobraževalnih programih (od sedme do desete ravni),
- z vijolično so obarvane kvalifikacije, ki so jih kandidati pridobili v preteklih izobraževalnih programih (od šeste do desete ravni).

Tabela 1: Kvalifikacije v Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) ter ravni Slovenskega ogrodja kvalifikacij v primerjavi z Evropskim ogrodjem kvalifikacij (EOK)

IZOBRAZBE	POKLICNE KVALIFIKCIJE	DODATNE KVALIFIKACIJE
	Raven SOK	EOK raven
	1. RAVEN	1.
Spričevalo o končanem 7. oz. 8. razredu osnovne šole (Nedokončana osnovnošolska izobrazba) Zaključno spričevalo osnovne šole¹ (Osnovnošolska izobrazba z nižjim izobrazbenim standardom)		
	2. RAVEN	2.
Zaključno spričevalo osnovne šole (Osnovnošolska izobrazba)	Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 2)	Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 2
	3. RAVEN	3.
Spričevalo o zaključnem izpitu (Nižja poklicna izobrazba)	Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 3)	Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 3
	4. RAVEN	4.
Spričevalo o zaključnem izpitu (Srednja poklicna izobrazba)	Potrdilo o zaključnem programu za usposabljanje in izpopolnjevanje, Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 4)	Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 4
	5. RAVEN	4.
Spričevalo o poklicni maturi (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o opravljenem mojstrskem izpitu (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o opravljenem delovodskem izpitu (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o opravljenem poslovodskem izpitu (Srednja strokovna izobrazba) Spričevalo o splošni maturi (Srednja izobrazba)	Potrdilo o zaključnem programu za usposabljanje in izpopolnjevanje, Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 5)	Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 5
	6. RAVEN	5.
Diploma o višji strokovni izobrazbi (Višja strokovna izobrazba) ² Diploma o višji strokovni izobrazbi oz. višješolski izobrazbi (Višja strokovna izobrazba oziroma višješolska izobrazba) ³	Potrdilo o zaključnem študijskem programu za izpopolnjevanje Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Nacionalna poklicna kvalifikacija, raven 6)	Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 6
	7. RAVEN	6.
Diploma prve stopnje (VS) (Visokošolska strokovna izobrazba VS) ⁴ Diploma prve stopnje (UN) (Visokošolska univerzitetna izobrazba UN) ⁵ Diploma o visokem strokovnem izobraževanju (Visoka strokovna izobrazba) ⁶ Diploma o specializaciji (Specializacija po višji strokovni izobrazbi oziroma višješolski izobrazbi) ⁷	Potrdilo o zaključnem študijskem programu za izpopolnjevanje	Potrdilo o pridobitvi dodatne kvalifikacije, raven 7
	8. RAVEN	7.
Diploma druge stopnje (Magisterij, pridobljen po magistrskem študijskem programu ali enovitem magistrskem študijskem programu) ⁸ Diploma o specializaciji (Specializacija po visokošolski strokovni izobrazbi) ⁹ Diploma o univerzitetnem izobraževanju (Univerzitetna izobrazba) ¹⁰ Diploma o visokošolskem izobraževanju (visoka strokovna izobrazba-ZUI) ¹¹	Potrdilo o zaključnem študijskem programu za izpopolnjevanje	
	9. RAVEN	8.
Diploma o magisteriju znanosti (Magisterij znanosti/umetnosti) ¹² Diploma o magisteriju znanosti (Magisterij znanosti/umetnosti) ¹³ Diploma o specializaciji (Specializacija po visoki univerzitetni izobrazbi) ¹⁴ Diploma o specializaciji (Specializacija po visoki strokovni izobrazbi-ZUI) ¹⁵		
	10. RAVEN	8.
Diploma tretje stopnje (Doktorat znanosti) ¹⁶ Diploma o doktoratu znanosti (Doktorat znanosti) ¹⁷ Diploma o doktoratu znanosti (Doktorat znanosti) ¹⁸		

Vir: Zakon o slovenskem ogrodju kvalifikacij (ZSOK).

- ¹ V Republiki Sloveniji poznamo tudi »posebne programe vzgoje in izobraževanja«, v katere se vključujejo otroci in mladostniki z zmernimi in težjimi motnjami v duševnem razvoju (npr. po Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami). Taki programi ne omogočajo pridobitve kvalifikacije, zato niso vključeni v SOK. Po zaključnem izobraževanju se mladostniki večinoma vključujejo v varstveno delovne centre.
- ² Pridobljena po letu 1996 v skladu z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 12/96, 44/00, 86/04 – ZVSI in 79/06 – ZPSI-1) in po letu 2004 v skladu z Zakonom o višjem strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 86/04 in 100/13).
- ³ Pridobljena do 30. 9. 2002 po Zakonu o usmerjenem izobraževanju (Uradni list SRS, št. 11/80, 6/83, 25/89 in 35/89; v nadaljnjem besedilu: ZUI). ZUI navaja dikcijo »višja strokovna izobrazba«, na diplomah in v razpisih za vpis pa lahko opazimo, da se uporablja tudi izraz »višješolska izobrazba«, ki ni v skladu z ZUI.
- ⁴ Pridobi se po letu 2004 v skladu z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12 in 85/14; v nadaljnjem besedilu: ZViS).
- ⁵ Pridobi se po letu 2004 v skladu z ZViS.
- ⁶ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ⁷ Pridobljena do 30. 9. 1997 v skladu z ZUI.
- ⁸ Pridobi se po letu 2004 v skladu z ZViS.
- ⁹ Pridobi se v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹⁰ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹¹ Pridobljena v skladu z ZUI.
- ¹² Pridobi se v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹³ Pridobljena v skladu z ZUI.
- ¹⁴ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16. Ta kvalifikacija se glede na slovensko zakonodajo in skladno z načelom najboljšega ujemanja umešča na deveto raven SOK, vendar pa glede na učne rezultate ne dosega zahtevnosti učnih rezultatov osme ravni EOK. Zato je ta kvalifikacija primerljiva z opisniki sedme ravni EOK.
- ¹⁵ Pridobljena do 30. 9. 1997 v skladu z ZUI. Ta kvalifikacija se glede na slovensko zakonodajo in skladno z načelom najboljšega ujemanja umešča na deveto raven SOK, vendar pa glede na učne rezultate ne dosega zahtevnosti učnih rezultatov osme ravni EOK. Zato je ta kvalifikacija primerljiva z opisniki sedme ravni EOK.
- ¹⁶ Pridobi se po letu 2004 v skladu z ZViS.
- ¹⁷ Pridobi se po letu 1994 v skladu z ZViS, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16.
- ¹⁸ Pridobljena v skladu z ZUI.
-

2. VRSTE KVALIFIKACIJ

2.1. Izobrazba - pridobljena v sistemu formalnega stopenjskega izobraževanja in se izkazuje z javno listino o zaključenem izobraževanju

Izobraževalni sistem v Republiki Sloveniji temelji na načelu vseživljenjskega učenja, v grobem ga delimo na:

- **osnovnošolsko izobraževanje,**
- **srednješolsko izobraževanje,**
- **višješolsko izobraževanje,**
- **visokošolsko izobraževanje,**

Osnovnošolsko izobraževanje

Obvezno osnovnošolsko izobraževanje je v Sloveniji organizirano v okviru enotne devetletne osnovne šole, v katero so vključeni učenci od šestega do 15. leta starosti. V prvi razred se vpisujejo učenci, ki v letu vstopa v šolo dopolnijo šest let. Po uspešno zaključeni osnovni šoli učenci pridobijo zaključno spričevalo osnovne šole in lahko nadaljujejo s srednješolskim izobraževanjem. Če učenci ne zaključijo celotnega programa osnovne šole, uspešno pa zaključijo najmanj sedmi razred, pridobijo potrdilo o izpolnjeni osnovnošolski obveznosti in lahko nadaljujejo z nižjim poklicnim izobraževanjem.

Srednješolsko izobraževanje

Po obveznem devetletnem osnovnošolskem izobraževanju sledi neobvezno srednješolsko izobraževanje. Traja od dve do pet let, vanj vstopajo generacije otrok, stare praviloma petnajst let. Srednješolsko izobraževanje se deli na:

- **splošno izobraževanje**, kamor spadajo različni štiriletni programi splošne in strokovne gimnazije (gimnazija in klasična gimnazija; tehniška, ekonomska in umetniška gimnazija različnih smeri) in enoletni maturitetni tečaj, ki se zaključijo s splošno maturo, ter
- **poklicno in strokovno izobraževanje**, kamor spadajo izobraževalni programi različnih vrst zahtevnosti, in sicer: programi nižjega (dve leti) ter srednjega poklicnega izobraževanja (tri leta), ki se zaključijo z zaključnim izpitom, ter srednjega strokovnega izobraževanja (štiri leta), poklicno-tehniškega izobraževanja (dve leti po končanem programu srednjega poklicnega izobraževanja) in poklicnega tečaja (eno leto), ki se prav tako zaključijo s poklicno maturo.

Srednje splošno izobraževanje

Srednje splošno (gimnazijsko) izobraževanje traja štiri leta in se konča s splošno maturo kot obliko zunanega preverjanja znanja. Uspešno končana gimnazija, ki se zaključi z maturo in pridobitvijo spričevala o splošni maturi, omogoča dijakom vpis v programe višjega in visokošolskega strokovnega ter univerzitetnega izobraževanja.

Dijaki v gimnazijah opravljajo maturo iz petih predmetov, od tega iz treh predmetov skupnega dela (materinščina, tuji jezik in matematika) in dveh predmetov izbirnega dela.

Srednje tehniško in strokovno izobraževanje

Srednje tehniško in strokovno izobraževanje praviloma traja štiri leta (lahko tudi pet). Namenjeno je učencem, ki so končali osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega izobraževanja. Gre za široko zasnovane programe z dvojno kvalifikacijo: kandidati si pridobijo poklicno kvalifikacijo in se pripravijo za nadaljnji študij v programih višjega in visokega strokovnega izobraževanja (pod dodatnimi pogoji tudi univerzitetnega). Izobraževanje se konča s poklicno matura, ki je sestavljena iz obveznih predmetov (materinščine in strokovnoteoretičnega predmeta) in izbirnih predmetov (tuji jezik ali matematika ter izdelek oziroma storitev z zagovorom). Po uspešno opravljeni poklicni maturi dijak pridobi spričevalo o poklicni maturi.

Srednje poklicno izobraževanje

V srednjem poklicnem izobraževanju se dijaki izobražujejo za širša poklicna področja. V skladu z zakonom lahko triletno srednje poklicno izobraževanje poteka v dveh glede na doseženo izobrazbo oz. poklic enakovrednih oblikah: v šolski obliki in kot vajeništvo, ki ga je Slovenija znova uvedla s šolskim letom 2017/2018. Vajeništvo predstavlja dodatno možnost za razvoj okolja, v katerem mladi razvijajo svoje talente in se usposabljujejo za prevzemanje samostojnih delovnih nalog. V vajeništvu se vsaj 50 odstotkov programa izvaja pri enem ali več delodajalcih. V programih, ki se izvajajo v šolski obliki, se izvaja praktično usposabljanje z delom vsaj 24 tednov.

Programi praviloma trajajo tri leta (lahko tudi štiri leta). Vanje se lahko vpiše, kdor je končal osnovno šolo ali izobraževalni program nižjega poklicnega izobraževanja. Izobraževanje se zaključi z zaključnim izpitom, ki obsega pisni in ustni izpit iz materinščine in izdelek oziroma storitev z zagovorom. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu dijak pridobi spričevalo o zaključnem izpitu in lahko nadaljuje izobraževanje po dveletnem izobraževalnem programu v poklicno-tehniškem izobraževanju ali se zaposli.

Poklicno-tehniško izobraževanje

Poklicno-tehniško izobraževanje je oblikovano kot nadgradnja srednjega poklicnega izobraževanja in omogoča dijakom, ki so uspešno končali srednje poklicno izobraževanje, da dosežejo srednjo strokovno izobrazbo, ki je po stopnji izobrazbe enakovredna štiriletnemu strokovnemu oziroma tehniškemu izobraževanju. Hkrati dijakom omogoča pridobitev poklica na višji kvalifikacijski ravni. Traja dve leti. Izobraževanje se konča s poklicno matura. Po uspešno opravljeni poklicni maturi dijak pridobi spričevalo o poklicni maturi.

Nižje poklicno izobraževanje

Nižje poklicno izobraževanje, ki tipično traja dve leti, je namenjeno učencem, ki so izpolnili osnovnošolsko obveznost in končali najmanj sedem razredov devetletne osnovne šole oziroma so končali osnovno šolo po prilagojenem izobraževalnem programu. V strokovnih modulih je poudarek na praktičnem pouku, ki je podkrepjen s strokovno-teoretičnimi vsebinami. Ob zaključku izobraževanja mora dijak opraviti zaključni izpit. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu dijak pridobi spričevalo o zaključnem izpitu. S tem je usposobljen za opravljanje manj zahtevnih poklicev, hkrati pa lahko nadaljuje izobraževanje v programih srednjega poklicnega izobraževanja.

Poklicni tečaj

Poklicni tečaj traja eno leto in je namenjen dijakom, ki so uspešno končali štiri letnike gimnazije ali strokovne šole (brez mature). Zato so dijakom priznani splošnoizobraževalni predmeti iz predhodnega izobraževanja in imajo v programu le strokovne module s praktičnim usposabljanjem z delom. Poklicni tečaj je druga pot do naziva strokovne izobrazbe, za katerega obstaja tudi štiriletni program srednjega strokovnega ali tehniškega izobraževanja.

Maturitetni tečaj

Maturitetni tečaj traja eno leto in je namenjen pripravi na matura za tiste dijake, ki niso obiskovali gimnazije, in osebe, starejše od 21 let, ki želijo opravljati matura. Po končanem maturitetnem tečaju kandidati opravljajo enako matura kot dijaki v gimnazijah.

Mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit

Mojstrski, delovodski ali poslovodski izpiti so namenjeni kandidatom s končano srednjo poklicno šolo in z najmanj tremi leti ustreznih delovnih izkušenj. Izpit je sestavljen iz štirih delov: praktičnega dela, strokovno-teoretičnega dela, poslovodno-ekonomskega dela ter pedagoško-andragoškega dela. Z opravljenim mojstrskim, delovodskim ali poslovodskim izpitom, s katerim se preverja usposobljenost kandidata za samostojno vodenje obratovalnice, za mojstrsko opravljanje poklica in za praktično usposabljanje dijakov, si kandidat pridobi spričevalo o opravljenem mojstrskem, delovodskem ali poslovodskem izpitu ter srednjo strokovno izobrazbo. Na podlagi opravljenih izpitov iz splošnoizobraževalnih predmetov poklicne mature lahko kandidat nadaljuje izobraževanje na višjih in visokih strokovnih šolah.

Visokošolsko in višje strokovno izobraževanje

Med pomembnejšimi temeljnimi cilji visokošolskega in višjega strokovnega izobraževanja so predvsem kakovost, zaposljivost in mobilnost v Evropi in svetu, pravičen dostop, raznovrstnost institucij in študijskih programov.

Višješolsko izobraževanje

Višješolsko izobraževanje v Sloveniji je namenjeno študentom, ki so končali poklicno ali splošno maturo, pa tudi kandidatom z opravljenim mojstrskim, delovodskim ali poslovodskim izpitom, ki imajo tri leta delovnih izkušenj ter opravljen preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno maturo v srednjem strokovnem izobraževanju. Praktično naravnani programi trajajo dve leti in zaobsegajo 20-tedensko praktično usposabljanje v podjetjih. Študentom omogočajo pridobitev poklicnih kompetenc v skladu s poklicnimi standardi.

Visokošolsko izobraževanje

Visokošolsko izobraževanje je organizirano na treh »bolonjskih« stopnjah. V okviru prve stopnje se izvajata visokošolski strokovni in univerzitetni študij oziroma dodiplomski študij, na drugi stopnji magistrski (stopenjski ali enovit) in na tretji doktorski študij. Študijski programi se izvajajo kot redni ali izredni študij ali študij na daljavo. Študijski programi za pridobitev izobrazbe trajajo od dveh do šest let. Študijske obveznosti po programih so ovrednotene s kreditnimi točkami. V letniku študija si je mogoče pridobiti 60 KT, pri čemer 1 KT pomeni 25–30 ur študentovega dela oziroma 1.500–1.800 ur na leto. Kreditni sistem študija (ECTS) je obvezen od leta 2002 naprej.

Študijski programi za pridobitev izobrazbe pred uvedbo bolonjskih študijskih programov:

a) dodiplomski:

- za pridobitev visoke strokovne izobrazbe (diploma o visokem strokovnem izobraževanju),
- za pridobitev univerzitetne izobrazbe (diploma o univerzitetnem izobraževanju);

b) podiplomski:

- za pridobitev specializacije (diploma o specializaciji),
- za pridobitev magisterija (diploma o magisteriju znanosti),
- za pridobitev doktorata znanosti (diploma o doktoratu znanosti).

Študijski programi za pridobitev izobrazbe po uvedbi bolonjskih študijskih programov:

a) prva stopnja

- visokošolski strokovni študijski programi (diploma o izobraževanju prve stopnje VS),
- univerzitetni študijski programi (diploma o izobraževanju prve stopnje UN);

b) druga stopnja

- magistrski študijski programi (diploma o strokovnem magisteriju),
- enoviti magistrski študijski programi (diploma o strokovnem magisteriju);

c) tretja stopnja

- doktorski študijski programi (diploma o doktoratu znanosti).

Programi na posameznih ravneh se izvajajo tudi po javno veljavnem programu osnovne šole za odrasle ter kot izredno izobraževanje in izredni študij po javno veljavnih programih poklicnega, strokovnega, gimnazijskega, višje strokovnega, višješolskega in visokošolskega izobraževanja. Pogoje za vključitev v te programe, njihov potek, ustrezno prilagajanje in dokončanje, določajo posamezni področni zakoni, za vsako raven izobraževanja posebej.

Zagotavljanje kakovosti v izobraževalnem sistemu

Kakovost sistema izobraževanja je bistveno odvisna od vzpostavljenih in kakovostnih akreditacijskih postopkov in sistemov zagotavljanja kakovosti. V Sloveniji akreditacijski postopki in sistemi zagotavljanja kakovosti tvorijo celovito skrb za kakovost izobraževalnega sistema ter kakovost njegovih učinkov. Zagotavljanje kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji je vpeto v mednarodni prostor, prek evropske mreže zagotavljanja kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET). Za zagotavljanje kakovosti v visokošolskem izobraževanju je v Republiki Sloveniji zadolžena Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS), ki izvaja akreditacijske postopke in evalvacije študijskih programov.

2.2. Poklicne kvalifikacije

2.2.1. Poklicna kvalifikacija – ki se izkazuje s certifikatom o pridobljeni NPK, izdanem v skladu s predpisi, ki urejajo NPK

Temeljni namen sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij (sistem NPK) je, da se lahko posameznikom formalno priznajo znanja in spretnosti, ne glede na načine oziroma učna okolja, kjer so bile pridobljene. Sistem NPK omogoča pridobitev javno veljavnih listin (certifikata o NPK) v skladu z evropskimi priporočili o vrednotenju neformalnega in priložnostnega učenja in ga je v naš prostor uvedel Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, ki je bil sprejet leta 2000.

Nacionalna poklicna kvalifikacija je formalno priznana strokovna usposobljenost za opravljanje poklica na določeni ravni zahtevnosti, ki temelji na nacionalno sprejetem poklicnem standardu. S sistemom NPK preverjamo in potrjujemo neformalno in priložnostno pridobljena znanja in spretnosti, ki jih je posameznik pridobil z delovnimi izkušnjami, prostovoljskim delom, priložnostnimi aktivnostmi, udeležbo v neformalnih programih izobraževanja oziroma usposabljanja, samoučenjem ipd.

Sistem NPK je namenjen le odraslim osebam, starim nad 18 let, izjemoma mlajšim osebam, če jim je prenehal status dijaka ali vajenca in imajo ustrezne delovne izkušnje. Prednost sistema NPK je v njegovi fleksibilnosti, saj omogoča hitro odzivnost na potrebe trga dela. Možnost potrjevanja predhodno pridobljenih znanj pozitivno vpliva na odpravljanje razlik med povpraševanjem in ponudbo na trgu dela.

Zagotavljanje kakovosti v sistemu NPK

Sistem NPK temelji na vnaprej predpisanih postopkih preverjanja in potrjevanja neformalno pridobljenih znanj, kar zagotavlja sistemu njegovo objektivnost in kakovost. Zagotovljena je akreditacija NPK na pristojnem strokovnem svetu. Vsak kandidat, ki pristopi k preverjanju in potrjevanju NPK, ima zagotovljeno svetovanje. Postopek preverjanja in potrjevanja NPK izvajajo izvajalci, ki so vpisani v register izvajalcev pri RIC. Izvajalci v sistemu NPK morajo za vpis v register izvajalcev izpolnjevati materialne pogoje, predpisane v katalogu strokovnih znanj in spretnosti za NPK. Poleg navedenega se redno revidira NPK ter ob reviziji prav tako preveri izvajalca. Ocenjevalci morajo za pridobitev licence izpolnjevati kadrovske pogoje, navedene v katalogu strokovnih znanj in spretnosti za NPK, ter opraviti usposabljanje. Ocenjevalci podaljšujejo licenco vsakih pet let, Državni izpitni center pa skrbi za sprotno spremljavo dela članov komisij na preverjanjih NPK. V sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij Center RS za poklicno izobraževanje izvaja evalvacijo sistema NPK.

2.2.2. Poklicne kvalifikacije – ki se izkazujejo z listino o zaključenem programu usposabljanja oziroma izpopolnjevanja, izdano v skladu s predpisi, ki urejajo poklicno, strokovno in visokošolsko izobraževanje

Kvalifikacije, pridobljene po programih izpopolnjevanja in usposabljanja

Ena od vrst poklicnih kvalifikacij so kvalifikacije, pridobljene po programih izpopolnjevanja in usposabljanja, ki jih opredeljujeta Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPSI - 1A, Ur. l. RS št. 68/17) ter Zakon o višjem strokovnem izobraževanju (ZVSI, Ur. l. RS št. 86/04 in 100/13).

Študijski programi za izpopolnjevanje in usposabljanje so namenjeni predvsem izpopolnjevanju, dopolnjevanju, posodabljanju in poglobljanju znanja na ravni srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, v skladu z zahtevami delovnih mest. Gre za nadaljevanje in nadgradnjo že uveljavljenih oblik nadaljnega usposabljanja delavcev za potrebe podjetij in konkretnih delovnih mest, zapolnjujejo pa tudi vrzel v ponudbi usposabljanja predvsem za delavce, ki so zaposleni v manjših podjetjih. Programi izpopolnjevanja in usposabljanja pripomorejo k razvoju poklicno specifičnih kompetenc posameznikov ter s tem prispevajo k učinkovitejšemu usklajevanju med povpraševanjem in ponudbo po spretnostih in znanjih na trgu delovne sile. Usmerjenost na potrebe podjetij in delovnih mest je osnovno vodilo pri razvoju teh programov.

Zagotavljanje kakovosti v programih izpopolnjevanja in usposabljanja se uresničuje prek izvajanja predpisanih akreditacijskih postopkov pri pristojnih strokovnih svetih. Prav tako se zagotavljanje kakovosti spremlja v okviru kriterijev evropske mreže zagotavljanja kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET).

Kvalifikacije, pridobljene po študijskih programih izpopolnjevanja

Ena izmed vrst poklicnih kvalifikacij so tudi kvalifikacije, pridobljene po študijskih programih izpopolnjevanja. Študijski programi za izpopolnjevanje so v skladu z Zakonom o visokem šolstvu (ZVIS, Ur. l. RS št. 65/17, 33. člen) ena od oblik vseživljenjskega učenja in so namenjeni predvsem za izpopolnjevanje, dopolnjevanje, poglobljanje in posodabljanje znanja.

Zagotavljanje kakovosti za študijske programe izpopolnjevanja se uresničuje prek izvajanja predpisanih akreditacijskih postopkov na Nacionalni agenciji za kakovost v visokem šolstvu ter evalvacij posameznih študijskih programov.

2.3. Dodatne kvalifikacije – ki se ureja na način in po postopku, določenem v Zakonu o SOK, ter se izkazuje s potrdilom, izdanim v skladu z omenjenim zakonom

Dodatna kvalifikacija je v skladu z zakonom SOK (ZSOK, Ur. l. št 104/2015) kvalifikacija, ki dopolnjuje usposobljenost posameznika na doseženi ravni in na določenem strokovnem področju ter je vezana na potrebe trga dela. Dodatne kvalifikacije so ena od vrst kvalifikacij, ki omogoča pridobitev javne listine – Potrdila o pridobitvi dodatne kvalifikacije.

Vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK lahko vloži delodajalec, skupina delodajalcev ali Zavod RS za zaposlovanje, v kateri mora predlagatelj opisati: vsebino dodatne kvalifikacije v obliki učnih izidov, program usposabljanja, opis procesov zagotavljanja kakovosti ter potrebe na trgu dela.

Zagotavljanje kakovosti pri umeščanju dodatnih kvalifikacij.

V skladu z zakonom SOK (ZSOK, Ur. l. št 104/2015) Center RS za poklicno izobraževanje strokovno oceni popolno vlogo za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK in pripravi mnenje o ustreznosti vloge in programa usposabljanja. Strokovna komisija NKT SOK-EOK na podlagi pozitivnega mnenja Centra RS za poklicno izobraževanje sprejme odločitev glede vloge o umestitvi dodatne kvalifikacije v SOK in pripravi predlog za umestitev dodatne kvalifikacije v SOK. Dodatno kvalifikacijo na podlagi predloga strokovne komisije v Slovensko ogrodje kvalifikacij umesti minister, pristojen za delo. Nadzor nad izvajanjem programa usposabljanja za pridobitev dodatne kvalifikacije izvaja ministrstvo, pristojno za šolstvo.

3. POVEZANOST IZOBRAŽEVANJA IN TRGA DELA

Področji izobraževanja in trga dela se morata zaradi hitrih razvojnih sprememb nenehno povezovati in vzajemno iskati skupne rešitve. Pri tem se na različne načine povezujejo izobraževalne institucije, podjetja in drugi socialni partnerji z namenom nenehnega izboljševanja kakovosti različnih sistemov pridobivanja kvalifikacij.

V Sloveniji je na področju srednješolskega (poklicnega in strokovnega) in višješolskega strokovnega izobraževanja poklicni standard povezovalni člen med sfero gospodarstva in izobraževanja. Šele vzpostavitev poklicnega standarda pred leti je omogočila, da se je gospodarska sfera začela aktivno vključevati v proces njegove priprave in tako neposredno vplivati na vsebine izobraževalnih programov.

Postopek priprave poklicnih standardov in njihove revizije poteka po načelih socialnega dialoga, pri čemer Center RS za poklicno izobraževanje sistematično vključuje vse ključne partnerje na nacionalni ravni. Posebej pomembno je sodelovanje najnaprednejših subjektov s področja industrije, obrti in storitev za zgodnje odkrivanje potreb po novih kvalifikacijah. Načelo transparentnosti se upošteva kot temeljno načelo pri razvoju poklicnih standardov, ki so podlaga za pripravo izobraževalnih programov in tudi katalogov za NPK v sistemu certificiranja. Poklicni standard je torej povezovalni člen poklicnega izobraževanja in sistema certificiranja NPK.

Poklicni standard določa vsebino poklicne kvalifikacije na določeni ravni in opredeljuje znanja, spretnosti in kompetence, ki so posamezniku potrebni, da opravlja določen poklic. Pri tem je treba poudariti, da so poleg poklicnih pomembne tudi ključne kompetence, saj zagotavljajo posameznikovo profesionalno rast, pa tudi sposobnost opravljanja različnih vlog v družbi. V okviru Centra RS za poklicno izobraževanje je bila pripravljena analiza ključnih kompetenc in predlog posodobljenega nabora ključnih kompetenc, ki se vključujejo v poklicne standarde. Pri pripravi nabora ključnih kompetenc so bile upoštevane tako potrebe trga dela kot tudi evropska priporočila na tem področju (Marentič, 2015).



Na področju visokega šolstva je bila v letu 2011 sprejeta Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ11-20, Ur. l. RS št. 41/11). Ta med drugim opredeljuje cilje in ukrepe slovenskega visokošolskega prostora, ki se nanašajo na vzpostavitev kakovostnega, raznolikega in odzivnega visokošolskega prostora do leta 2020.

Peti ukrep Resolucije izpostavlja izboljšanje sodelovanja visokošolskih institucij z gospodarstvom in negospodarstvom ter tako postavlja temelje visokošolskim institucijam za boljše sodelovanje z družbenim okoljem in uspešnejši prenos znanja iz visokošolskih institucij v gospodarstvo in negospodarstvo. V okviru ukrepa so predvidene spodbude pri raziskovalnih in inovativnih projektih med gospodarstvom in negospodarstvom ter aktivno sodelovanje delodajalcev pri oblikovanju študijskih programov, kar posledično vpliva na hitrejše odzivanje na družbena in gospodarska pričakovanja. Visokošolske institucije se morajo ob avtonomnem razvoju kakovostnih akademskih standardov za študijske programe hkrati odzivati tudi na družbena in gospodarska pričakovanja. Ob tem morajo proučiti družbene potrebe po določenih študijskih programih, poklicnih profilih in analizirati, ali so pridobljene kompetence diplomantov primerne za zaposljivost in za razvoj posameznika v smislu aktivnega državljanstva in osebne rasti.





Opis področja in kvalifikacij na področju socialnega varstva

1. PREDSTAVITEV DEJAVNOSTI SOCIALNEGA VARSTVA

1.1. Opredelitev in značilnosti socialnega varstva

Socialno varnost se zagotavlja s številnimi ukrepi na različnih področjih, ki vključujejo zdravstvene, delovnopravne, stanovanjske, izobraževalne in druge vidike. Pomemben del zagotavljanja socialne varnosti je področje socialnega varstva, ki skupinam in posameznikom brez zadostnih sredstev za preživljanje omogoča vrsto storitev in denarnih prejemkov. Ukrepi temeljijo na socialni pravičnosti, solidarnosti in enakih možnostih, s katerimi se izboljša socialno varnost in socialno vključenost vseh prebivalcev Slovenije.

Namen sistema socialnega varstva v Republiki Sloveniji je omogočiti socialno varnost in socialno vključenost državljanov in drugih prebivalcev Republike Slovenije. Država in lokalne skupnosti so v okviru politik socialnega varstva dolžne zagotavljati pogoje, v katerih lahko posamezniki v povezavi z drugimi osebami v družinskem, delovnem in bivalnem okolju, ustvarjalno sodelujejo in uresničujejo svoje razvojne možnosti in s svojo dejavnostjo dosegajo raven kakovosti življenja, ki je primerljiva z ravni kakovosti življenja drugih prebivalcev Republike Slovenije in ustreza merilom človeškega dostojanstva. Kadar si posamezniki in družine ne morejo sami zagotoviti socialne varnosti, so upravičeni do pomoči, ki jo v okviru aktivne socialne politike zagotavljata država in lokalna skupnost.

Po Zakonu o socialnem varstvu (v nadaljevanju ZSV) socialnovarstvena dejavnost obsega preprečevanje in reševanje socialne problematike posameznikov, družin in skupin prebivalstva.

Pravice iz socialnega varstva obsegajo storitve in ukrepe, namenjene preprečevanju in odpravljanju socialnih stisk in težav posameznikov, družin in skupin prebivalstva. Upravičenci po ZSV so državljani Republike Slovenije, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji, in tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Sloveniji.

Dejavnost socialnega varstva, ki je po ZSV nepridobitna, izvajajo socialnovarstvene organizacije na področju socialnega varstva. V okviru socialnovarstvene dejavnosti se izvajajo socialnovarstvene storitve in socialnovarstveni programi, ki so v skladu z doktrino socialnega dela dopolnitev ali alternativa socialnovarstvenim storitvam.

Država skrbi za preprečevanje socialnovarstvene ogroženosti zlasti tako, da s sistemskimi ukrepi na področju davčne politike, zaposlovanja in dela, štipendijske politike, stanovanjske politike, družinske politike, zdravstva, vzgoje in izobraževanja in na drugih področjih vpliva na socialni položaj prebivalcev, kakor tudi na razvoj demografsko ogroženih območij.



Socialnovarstvene storitve so namenjene preprečevanju socialnih stisk in težav (socialna preventiva), obsegajo aktivnosti in pomoč za samopomoč posamezniku, družini in skupinam prebivalstva. Ločimo naslednje socialnovarstvene storitve:

1. *Prvo socialno pomoč* – obsega pomoč pri prepoznavanju in opredelitvi socialne stiske in težave, oceno možnih rešitev in seznanitev upravičenca o vseh možnih oblikah socialnovarstvenih storitev in dajatev, ki jih lahko uveljavi, in o obveznostih, ki so povezane z oblikami storitev in dajatev, kakor tudi seznanitev upravičenca o mreži in programih izvajalcev, ki nudijo socialnovarstvene storitve in dajatve.
2. *Osebno pomoč* – obsega svetovanje, urejanje in vodenje z namenom, da bi posamezniku omogočili razvijanje, dopolnjevanje, ohranjanje in izboljšanje socialnih zmožnosti.
3. *Podpora žrtvam kaznivih dejanj* – obsega strokovno podporo in strokovno svetovanje osebi, ki ji je bila s kaznivim dejanjem neposredno povzročena kakršnakoli škoda. Namen je, da se žrtev seznanijo in usmerijo v ustrezne obstoječe oblike pomoči, ki bi pripomogle k izboljšanju stanja, nastalega zaradi storitve kaznivega dejanja.
4. *Pomoč družini* – obsega pomoč za dom, pomoč na domu in socialni servis:
 - a) *Pomoč družini za dom* – obsega strokovno svetovanje in pomoč pri urejanju odnosov med družinskimi člani ter pri skrbi za otroke in usposabljanje družine za opravljanje njene vloge v vsakdanjem življenju.
 - b) *Pomoč družini na domu* – obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti, starosti in v drugih primerih, ko socialna oskrba na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo.
 - c) *Socialni servis* – obsega pomoč pri hišnih in drugih opravilih v primeru otrokovega rojstva, bolezni, invalidnosti, starosti, v primeru nesreč in v drugih primerih, ko je ta pomoč potrebna za vključitev osebe v vsakdanje življenje.
5. *Institucionalno varstvo* – obsega vse oblike pomoči v zavodu, v drugi družini ali drugi organizirani obliki, s katerimi se upravičencem nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana in varstvo ter zdravstveno varstvo:
 - a) *Institucionalno varstvo otrok in mladoletnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju* – obsega poleg storitev institucionalnega varstva še storitev vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji.
 - b) *Upravičenec* do institucionalnega varstva lahko namesto pravice do celodnevnega institucionalnega varstva izbere družinskega pomočnika.
6. *Vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji* – obsega organizirano celovito skrb za odraslo telesno in duševno prizadeto osebo, razvijanje individualnosti in harmoničnega vključevanja v skupnost in okolje. Zaposlitev pod posebnimi pogoji obsega take oblike dela, ki omogočajo prizadetim ohranjanje pridobljenih znanj in razvoj novih sposobnosti.
7. *Pomoč delavcem v podjetjih, zavodih in pri drugih delodajalcih* – obsega svetovanje in pomoč pri reševanju težav, ki jih imajo delavci v zvezi z delom v delovni sredini in ob prenehanju delovnega razmerja, ter pomoč pri uveljavljanju pravic iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter otroškega in družinskega varstva.

Socialnovarstveni programi so namenjeni preprečevanju in reševanju socialnih stisk posameznih ranljivih skupin prebivalstva in se izvajajo v skladu z doktrino socialnega dela kot dopolnitev ali alternativa socialnovarstvenim storitvam in ukrepom. Sofinancirajo se na podlagi javnih razpisov.

Ločimo naslednje socialnovarstvene programe:

1. *Javni socialnovarstveni programi* – osnovni pogoj je, da se predhodno izvajajo najmanj tri leta kot razvojni programi in so nato verificirani po postopku strokovne verifikacije, ki ga sprejme Socialna zbornica Slovenije v soglasju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Sofinanciranje je za obdobje sedmih let.
2. *Razvojni socialnovarstveni programi* – so programi, ki se izvajajo krajše časovno obdobje in še ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev strokovne verifikacije. Financiranje je za obdobje enega leta.
3. *Eksperimentalni socialnovarstveni programi* – so programi, ki se lahko izvajajo največ tri leta in s katerimi se razvijajo nove metode in oblike in pristopi za preprečevanje in reševanje stisk posameznih ranljivih skupin.
4. *Dopolnilni socialnovarstveni programi* – so programi lokalnega pomena, ki dopolnjujejo mrežo javnih in razvojnih socialnovarstvenih programov, se pa izvajajo po načelih in metodah dela v socialnovarstveni dejavnosti.

Mrežo socialnovarstvenih programov za preprečevanje in reševanje socialnih stisk ranljivih skupin prebivalstva sestavljajo:

1. Mreža programov za preprečevanje nasilja, programov za pomoč žrtvam nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja.
2. Mreža programov na področju zasvojenosti, ki so namenjeni uporabnikom prepovedanih drog in osebam, ki so se znašle v socialni stiski zaradi alkoholizma ali drugih oblik zasvojenosti.
3. Mreža programov na področju duševnega zdravja.
4. Mreža programov za brezdomce.
5. Mreža programov za otroke in mladostnike, prikrajšane za primerno družinsko življenje, in mreža programov, namenjenih otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju.
6. Mreža programov za starejše, ki jim grozi socialna izključenost ali potrebujejo podporo in pomoč v vsakodnevnem življenju, vključno s programi pomoči in podpore za osebe z demenco in njihove svojce; sem spadajo tudi medgeneracijska središča;
7. Mreža programov za podporno bivanje invalidov in mreža drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov.
8. Mreža specializiranih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjena razreševanju osebnostnih problemov.
9. Mreža programov za socialno vključevanje oziroma vključenost Romov.
10. Mreža drugih programov, ki so namenjeni odpravljanju socialnih stisk ljudi (prosilci za mednarodno zaščito, begunci, ekonomski migranti in njihovi družinski člani, bivši zaporniki, osebe v postopku deložacije, podpora umirajočim in njihovim svojcem ter žalujočim, žrtve zlorab in trgovine z ljudmi, žrtve prometnih nesreč ipd.).

Ob bok socialnovarstvenim storitvam in socialnovarstvenim programom je na področju socialnega varstva treba omeniti ključne **pravice iz javnih sredstev** po Zakonu o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, te so:

1. Denarni prejemki:
 - otroški dodatek,
 - denarna socialna pomoč,
 - varstveni dodatek,
 - državna štipendija.
2. Subvencije in druga plačila:
 - pravica do plačila obveznega zdravstvenega zavarovanja,
 - pravica do razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev,
 - subvencija vrtca,
 - subvencija malice in kosila,
 - subvencija najemnine,
 - oprostitev plačila za socialnovarstvene storitve,
 - oprostitev plačila prispevka za družinskega pomočnika.

1.2. Predstavitev ključnih organizacij, ki delujejo na področju socialnega varstva

Socialnovarstvene storitve in socialnovarstveni programi na področju socialnega varstva se izvajajo v naslednjih socialnovarstvenih organizacijah:

- domovi za starejše,
- posebni socialnovarstveni zavodi,
- varstveno-delovni centri,
- centri za usposabljanje, delo in varstvo,
- izvajalci pomoči na domu,
- centri za socialno delo,
- zasebni zavodi in
- nevladne organizacije (invalidske in humanitarne organizacije).

Osnovno poslanstvo **domov za starejše** je izvajanje institucionalnega varstva za starejše. Institucionalno varstvo starejših je namenjeno odpravljanju osebnih stisk in težav starejših od 65 let in drugih oseb, ki zaradi bolezni, starosti ali drugih razlogov ne morejo živeti doma. Domovi za starejše tako nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine z nudenjem bivanja, organizirane prehrane, varstva in zdravstvenega varstva. Izvajajo tudi pomoč posamezniku in družini na domu ter naloge, ki obsegajo priprave okolja, družine in posameznikov na starost. Po podatkih Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (2021a) je na dan 1. 1. 2021 v Sloveniji delovalo skupaj 97 domov za starejše, od tega 54 javnih in 43 zasebnih. Skupaj razpolagajo z 18.991 kapacitetami v 11.801 sobi v domovih za starejše.

Slika 3: Dom za starejše



Vir: www.dreamstime.com, 2021

Osnovno poslanstvo **posebnih socialnovarstvenih zavodov** je izvajanje institucionalnega varstva za odrasle osebe s težavami v duševnem zdravju, odrasle osebe z motnjo v duševnem in telesnem razvoju ter gibalno in senzorno ovirane odrasle osebe, ki zaradi specifičnih okoliščin ne zmorejo živeti v domačem okolju. Institucionalno varstvo nadomešča ali dopolnjuje funkcije doma in lastne družine ter tako zajema bivanje, organizirano prehrano, varstvo in zdravstveno varstvo. Izvajajo tudi pomoč posamezniku in družini na domu. Po podatkih Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (2021b) je v Sloveniji na dan 1. 1. 2021 skupaj delovalo 5 posebnih socialnovarstvenih zavodov, vsi ti delujejo v javni mreži. Njihova kapaciteta znaša 1.592 postelj v 732 sobah.

Slika 4: Posebni socialnovarstveni zavodi



Vir: www.dreamstime.com, 2021

Varstveno-delovni centri v Sloveniji opravljajo socialnovarstveni storitvi vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji ter institucionalnega varstva (večinoma v manjših bivalnih enotah in stanovanjskih skupinah). Poleg tega izvajajo tudi različne socialnovarstvene programe, odvisno od potreb v lokalnem okolju, v katerem delujejo. V varstveno-delovne centre so vključene osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem in telesnem razvoju. V centrih se izvajajo prilagojene oblike dela pod posebnimi pogoji, ki so namenjene osebam, ki so nezmožne za samostojno življenje in delo ter potrebujejo pomoč pri oskrbi. Cilj je spodbujati ustvarjalnost, občutek koristnosti, samopotrditve in omogočati uporabniku čim večjo mero samostojnosti. Po podatkih Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2020a) je v Sloveniji v letu 2020 delovalo 34 varstveno-delovnih centrov, od tega 23 kot samostojnih socialnovarstvenih zavodov VDC in 11 s koncesijo.

Slika 5: Varstveno-delovni center



Vir: www.dreamstime.com, 2021

Storitev institucionalnega varstva v **centrih za usposabljanje, delo in varstvo** vključuje izvajanje programa socialnega varstva, posebnega programa vzgoje in izobraževanja ter zdravstvenega varstva oziroma izvajanje in nadaljnji razvoj vseh oblik, s katerimi se uporabnikom nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine. Storitve institucionalnega varstva je namenjena otrokom, mladostnikom in osebam do 26. leta starosti. V okviru storitve se izvaja:

1. program socialnega varstva: osnovno oskrbo (bivanje, organiziranje prehrane, tehnično oskrbo in prevoz) in socialno oskrbo (socialna preventiva, terapija in vodenje);
2. program vzgoje in izobraževanja v skladu s predpisi s področja šolske zakonodaje;
3. program zdravstvenega varstva v skladu s predpisi s področja zdravstvene zakonodaje.

Po podatkih Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2020b) je v Sloveniji v letu 2020 delovalo 5 centrov za usposabljanje, delo in varstvo.

Slika 6: Centri za usposabljanje, delo in varstvo



Vir: www.dreamstime.com, 2021

Pomoč na domu je namenjena pretežno starejšim osebam, ki živijo na svojem domu, vendar se zaradi bolezni ali drugih težav, povezanih s starostjo, ne morejo več v celoti oskrbovati ali negovati sami, niti tega v zadostnem obsegu ne zmorejo njihovi svojci ali sosede. S pomočjo na domu se nadomesti potrebo po institucionalnem varstvu in tako se posamezniku omogoči, da lahko čim dlje ostane v domačem okolju. Pomoč na domu in njen obseg se prilagodi potrebam posameznega upravičenca. Storitve pomoči na domu lahko obsega:

1. pomoč pri temeljnih dnevni opravilih (pomoč pri oblačenju, slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanju in negi osebnih ortopedskih pripomočkov);
2. gospodinjsko pomoč (prinašanja enega pripravljenega obroka ali nabava živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora);
3. pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (vzpostavljjanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, informiranje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo).

Pomoč na domu je v pristojnosti občin, saj občina izbere izvajalca, ki nato storitev izvaja v okviru mreže javne službe. Izvajalec storitve je lahko javni zavod ali koncesionar. Po podatkih Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo (2020a) je ob koncu leta 2019 pomoč na domu prejemale 8.339 uporabnikov v 209 slovenskih občinah, izvajalo pa jo je 80 različnih izvajalcev, med njimi največ domovi za starejše.

Slika 7: Pomoč na domu



Vir: www.dreamstime.com, 2021

Centri za socialno delo so osrednja strokovna ustanova na področju socialnega varstva. Strokovni delavci, zaposleni na centrih za socialno delo, pomagajo uporabniku njihovih storitev pri prepoznavanju socialne stiske ali težave, jih seznanijo z možnostmi socialnovarstvenih storitev in z obveznostmi, ki izhajajo iz izbire storitev. Prav tako uporabniku predstavijo celotno mrežo izvajalcev, ki so pristojni za nudenje pomoči. Na centrih za socialno delo se uveljavljajo tudi pravice iz starševskega varstva, družinskih prejemkov in pravice iz javnih sredstev. 1. oktobra 2018 so se centri za socialno delo v Republiki Sloveniji organizacijsko preoblikovali. 62 centrov za socialno delo se je združilo v 16 novih območnih centrov za socialno delo, ki pokrivajo večje teritorialno območje. Obstoječi centri za socialno delo pa so postali njihove enote (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2020c). Enote centrov za socialno delo delujejo kot vstopna točka za vse pravice uporabnikov in še naprej izvajajo strokovne naloge, socialnovarstvene storitve, javna pooblastila in različne socialnovarstvene programe.

Slika 8: Centri za socialno delo



Vir: www.dreamstime.com, 2021

Po Zakonu o socialnem varstvu (65. čl.) lahko socialnovarstvene storitve opravlja tudi **zasebnik**, ki izpolnjuje z zakonskimi določili zahtevane pogoje.

Slika 9: Izvajanje socialnovarstvenih storitev zasebnikov



Vir: www.dreamstime.com, 2021

V Sloveniji po podatkih Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2021) deluje več kot 27.000 **nevladnih organizacij**, ki so dejavne tako rekoč na vseh področjih življenja – od sociale, kulture, športa, zagovorništva, ekologije, zdravja, do civilne zaščite, torej skoraj na vseh področjih delovanja današnje družbe. Nevladnim organizacijam, med katerimi prevladujejo društva, sledijo zavodi in ustanove, ki delujejo na mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, nepogrešljivi so tudi na lokalni ravni. Na teh ravneh uresničujejo oziroma zadovoljujejo interese in potrebe prebivalcev, združujejo, opozarjajo na nepravilnosti in na različne druge načine izboljšujejo kakovost življenja v okolju, kjer delujejo. Nevladne organizacije v vseh pogledih delujejo neodvisno od države in imajo nekaj osnovnih značilnosti: so neprofitne, večinoma prostovoljne in prav vse morajo imeti neko obliko pravne osebe. Nevladne organizacije tvorijo nevladni sektor, ki ga nekateri imenujejo tudi tretji sektor ali civilna družba.

Slika 10: Nevladne organizacije



Vir: www.dreamstime.com, 2021

1.3. Zaposlitvena struktura na področju socialnega varstva

V uvodu bo predstavljeno število podjetij v Sloveniji, ki delujejo na področju socialnega varstva, da bi tako predstavili obseg in zaposlitveno strukturo na področju socialnega varstva. Podatkovna baza SiStat Statističnega urada Republike Slovenije predstavlja število podjetij po dejavnostih le za zadnje petletno obdobje 2015–2019, zato bodo za nadaljnjo analizo uporabljeni podatki za to obdobje.

Tabela 2: Število podjetij na področju socialnega varstva (z nastanitvijo in brez nastanitve) v Sloveniji v obdobju 2015–2019

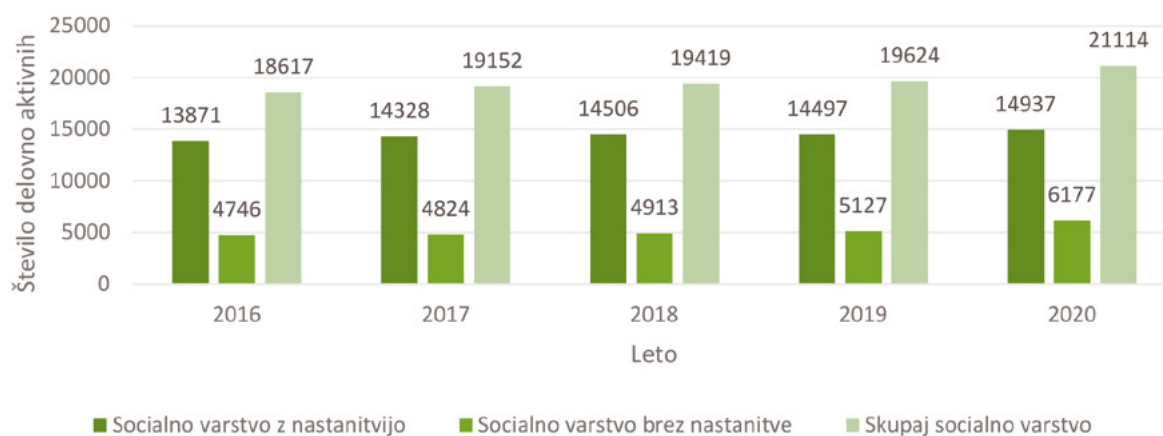
	Vrste	2015	2016	2017	2018	2019
Socialno varstvo brez nastanitve	1. Socialno varstvo z nastanitvijo	120	121	121	116	117
	2. Drugo socialno varstvo z nastanitvijo	12	13	13	11	12
	Skupaj	132	134	134	127	129
Socialno varstvo brez nastanitve	1. Socialno varstvo brez nastanitve	799	802	908	716	874
	1.1 Socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe	118	120	110	103	280
	1.2 Drugo socialno varstvo brez nastanitve	681	682	798	613	594
	2. Drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve	582	594	720	541	523
	3. Drugo drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve	306	308	406	277	270
	Skupaj	1687	1704	2034	1534	1667

Opomba: enota opazovanja je podjetje, registrirano kot pravna ali fizična oseba, ki je med letom opazovanja izkazala prihodek ali zaposlene osebe ali investicije.

Vir: SURS, 2021d

Število podjetij na področju socialnega varstva z nastanitvijo je v obdobju 2015–2019 nihalo med 127 podjetji leta 2018 in 134 podjetji leta 2016 in 2017. Podoben trend nihanja števila podjetij v preučevanem obdobju je zaslediti tudi na področju socialnega varstva brez nastanitve, kjer je bilo največ podjetij zabeleženih leta 2017 (2.034 podjetij) in najmanj leta 2018 (1.534 podjetij).

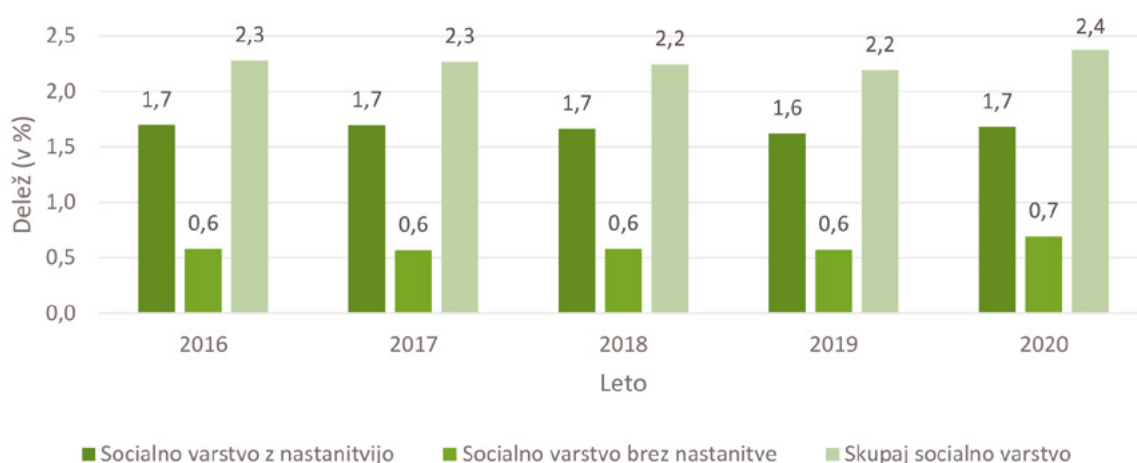
Slika 11: Število delovno aktivnih na področju socialnega varstva (skupaj, z nastanitvijo in brez nastanitve) v Sloveniji v obdobju 2016–2020



Vir: SURS, 2021c

Število delovno aktivnih na področju socialnega varstva z nastanitvijo, socialnega varstva brez nastanitve in skupaj socialnega varstva v Sloveniji v obdobju 2016–2020 narašča. Na področju socialnega varstva skupaj se od leta 2016 do leta 2020 beleži porast števila delovno aktivnih za 2.497 zaposlenih, kar pomeni 13,4 % rast števila delovno aktivnih. Tako se je v petletnem preučevanem obdobju število delovno aktivnih na področju socialnega varstva z nastanitvijo od leta 2016 do leta 2020 povečalo za 1.066 zaposlenih oziroma se beleži 7,6 % stopnjo rasti. Za 1.431 delovno aktivnih se beleži porast na področju socialnega varstva brez nastanitve od leta 2016 do leta 2020, kar je 30,1 % stopnja rasti.

Slika 12: Delež delovno aktivnih na področju socialnega varstva (skupaj, z nastanitvijo in brez nastanitve) glede na vse delovne aktivne v Sloveniji v obdobju 2016–2020



Vir: SURS, 2021c

Tabela 3: Število in delež delovno aktivnih na področju socialnega varstva (z nastanitvijo in brez nastanitve) glede na vrsto zaposlitve v Sloveniji v obdobju 2016–2020

Starost / leto	2016		2017		2018		2019		2020		
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	
Socialno varstvo z nastanitvijo	Zaposlene osebe pri pravnih osebah	13744	99,08	14199	99,10	14381	99,14	14376	99,17	14908	99,81
	Zaposlene osebe pri fizičnih osebah	16	0,12	z	0,90	z	0,86	23	0,16	26	0,17
	Samozaposlene osebe brez kmetov	111	0,80	z	z	z	z	97	0,67	3	0,02
	Skupaj	13871	100	14328	100	14506	100	14497	100	14937	100
Socialno varstvo brez nastanitve	Zaposlene osebe pri pravnih osebah	4592	96,76	4676	96,93	4767	97,03	4914	95,85	5810	94,06
	Zaposlene osebe pri fizičnih osebah	39	0,82	z	z	z	z	74	1,44	173	2,80
	Samozaposlene osebe brez kmetov	115	2,42	z	z	z	z	139	2,71	194	3,14
	Skupaj	4746	100	4824	100	4913	100	5127	100	6177	100

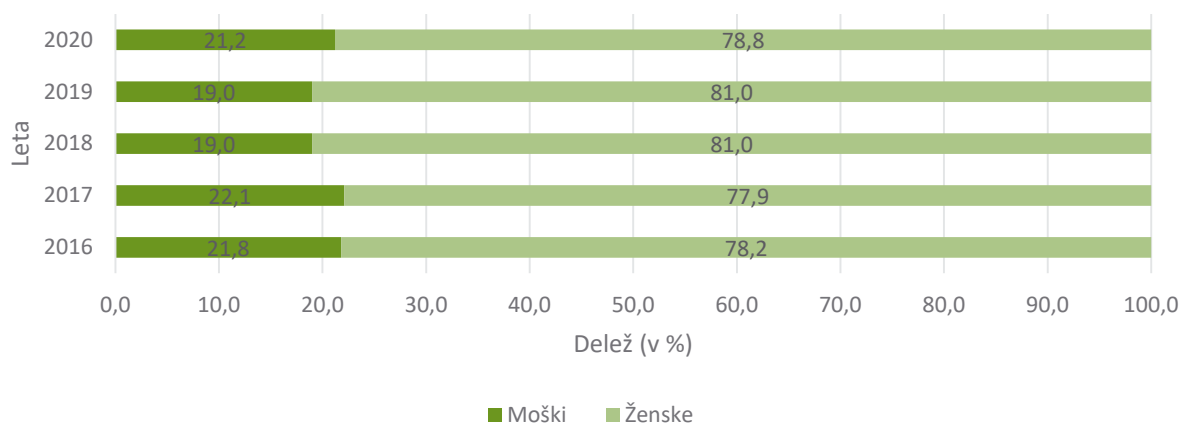
Opomba: z pomeni statistično značilno.

Vir: SURS, 2021c

Struktura delovno aktivnih na področju socialnega varstva glede na vrsto zaposlitve v obdobju 2016–2020 za Slovenijo kaže, da je glavnina delovno aktivnih zaposlenih pri pravnih osebah, malo je samozaposlenih in zanemarljivo malo je zaposlenih pri fizičnih osebah. Če primerjamo samo zaposlene osebe pri pravnih osebah, ugotovimo, da se ta delež na področju socialnega varstva z nastanitvijo poveča z 99,08 % leta 2016 na 99,81 % v letu 2020. Nasprotno pa se delež zaposlenih oseb pri pravnih osebah znižuje na področju socialnega varstva brez nastanitve iz 96,76 % leta 2016 na 94,06 % leta 2020.

V nadaljevanju je predstavljena spolna struktura delovno aktivnih na področju zdravstvenega in socialnega varstva, saj podatkov ločeno le za področje socialnega varstva ni bilo moč pridobiti.

Slika 13: Spolna struktura deleža delovno aktivnih na področju zdravstvenega in socialnega varstva v Sloveniji v obdobju 2016–2020



Vir: SURS, 2021b

Spolna struktura delovno aktivnega prebivalstva na področju zdravstvenega in socialnega varstva kaže, da je okrog 80 % zaposlenih žensk in okrog 20 % moških. Največji delež delovno aktivnih žensk na področju zdravstvenega in socialnega varstva, kar 81 %, je bilo zaznati v letih 2018 in 2019.

Slika 14: Spolna struktura deleža delovno aktivnih na področju zdravstvenega in socialnega varstva glede na vse delovno aktivne v Sloveniji v obdobju 2016–2020



Vir: SURS, 2021b

Delež delovno aktivnih žensk na področju zdravstvenega in socialnega varstva med vsemi delovno aktivnimi v Sloveniji je v obdobju 2016–2020 nihal: z 12,4 % v letu 2016 se je v letu 2017 znižal na 12 %, nato pa počasi rasel in v letu 2020 znašal 12,7 %. Delež delovno aktivnih moških na področju zdravstvenega in socialnega varstva med vsemi delovno aktivnimi v Sloveniji pa je s 3 % v letu 2016 padel na 2,5 % v letu 2018 in 2019, nato pa zrasel na 2,9 % v letu 2020.

V nadaljevanju je pojasnjeno število in struktura izobrazbe zaposlenih pri naštetih izvajalcih na področju socialnega varstva. S tabelo je predstavljena struktura delovno aktivnega prebivalstva v izbranih dejavnostih na področju socialnega varstva (SKD 2008) in po doseženi izobrazbi (KLASIUS-SRV), na dan 31. 12. 2020 v Sloveniji. Ugotoviti je moč, da je bilo v letu 2020 na področju socialnega varstva zaposlenih skupaj 22.196 ljudi, od tega 15.468 (69,7 %) na področju socialnega varstva z nastanitvijo (Q87) in 6.728 (30,3 %) na področju socialnega brez nastanitve (Q88). Izobrazbena struktura nakazuje, da na področju socialnega varstva z nastanitvijo prevladujejo zaposleni s srednješolsko izobrazbo (68,6 %) in na področju socialnega varstva brez nastanitve višješolska in visokošolska izobrazba (51,5 %).

Tabela 4: Delovno aktivno prebivalstvo v izbranih dejavnostih (SKD 2008) in po doseženi izobrazbi (KLASIUS-SRV) v Sloveniji, 31. 12. 2020

SKD 2008	Izobrazba (KLASIUS-SRV)							
	skupaj		osnovnošolska ali manj		srednješolska		višješolska, visokošolska	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
Q87 Socialno varstvo z nastanitvijo	15468	100	1696	11,0	10607	68,6	3165	20,5
Q87.1 Dejavnost nastanitvenih ustanov za bolniško nego	z	/	-	/	z	/	z	/
Q87.2 Dejavnost nastanitvenih ustanov za oskrbo duševno prizadetih, duševno obolelih in zasvojenih oseb	2732	100	152	5,6	1777	65,0	803	29,4
Q87.3 Dejavnost nastanitvenih ustanov za oskrbo starejših in invalidnih oseb	11962	100	1449	12,1	8358	69,9	2155	18,0
Q87.9 Drugo socialno varstvo z nastanitvijo	z	/	95	/	z	/	z	/
Q88 Socialno varstvo brez nastanitve	6728	100	461	6,9	2795	41,5	3472	51,6
Q88.1 Socialno varstvo brez nastanitve za starejše in invalidne osebe	3279	100	419	12,8	2039	62,2	821	25,0
Q88.9 Drugo socialno varstvo brez nastanitve	3449	100	42	1,2	756	21,9	2651	76,9

Opomba: z pomeni statistično značilno; - ni pojava.

Vir: SURS, 2021a

Na področju socialnega varstva delujejo strokovni delavci, strokovni sodelavci, laični delavci in prostovoljci. V nadaljevanju bo predstavitev omejena izključno na opredelitev strokovnih delavcev in strokovnih sodelavcev.

Strokovni delavci po 69. členu ZSV so delavci, ki so:

- končali višjo ali visoko šolo, ki izobražuje za socialno delo, in so opravili šestmesečno pripravništvo ali imajo šest mesecev delovnih izkušenj na področju socialnega varstva in strokovni izpit za delo na področju socialnega varstva;
- končali višjo ali visoko šolo psihološke ali biopsihološke smeri, pedagoške smeri in njenih specialnih disciplin, socialnopedagoške, upravne, pravne, sociološke, defektološke, zdravstvene smeri – smer delovne terapije in teološke smeri z ustrežno specializacijo in imajo opravljeno devetmesečno pripravništvo ali imajo devet mesecev delovnih izkušenj na področju socialnega varstva in opravljen strokovni izpit s področja socialnega varstva.

V prvo alinejo prejšnjega odstavka se s sklepom Strokovnega sveta Socialne zbornice Slovenije, uvrščajo tudi socialni gerontologi, ki so opravili devetmesečno pripravništvo ali imajo devet mesecev delovnih izkušenj na področju socialnega varstva in strokovni izpit za delo na področju socialnega varstva.

Strokovni sodelavci po 70. členu ZSV so delavci, ki opravljajo posamezne socialnovarstvene storitve in so končali programe izobraževanja v skladu s posebnimi predpisi in imajo opravljeno devetmesečno pripravništvo ali imajo devet mesecev delovnih izkušenj na področju socialnega varstva in strokovni izpit. Vrste in stopnje programov izobraževanja, ki zagotavljajo strokovnim sodelavcem ustrezno strokovno usposobljenost za opravljanje posameznih storitev, določi Socialna zbornica Slovenije.



2. KVALIFIKACIJE NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA

2.1. Kvalifikacijska struktura na področju socialnega varstva

Tabela 5: Kvalifikacijska struktura na področju socialnega varstva

IZOBRAZBA	POKLICNA KVALIFIKACIJA	DODATNA KVALIFIKACIJA
	3. raven SOK	
	/	
	4. raven SOK	
	Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu	
	5. raven SOK	
	Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku* Delovni inštruktor/delovna inštruktorica Mladinski delavec/mladinska delavka Romski koordinator/romska koordinatorica Romski pomočnik/romska pomočnica** Varuh/varuhinja predšolskih otrok	
	6. raven SOK	
Organizator socialne mreže/organizatorica socialne mreže	Medkulturni mediator/medkulturna mediatorica Tolmač/tolmačka slovenskega znakovnega jezika*	
	7. raven SOK	
Diplomirani socialni delavec (UN)/diplomirana socialna delavka (UN) Diplomirani socialni gerontolog (VS)/diplomirana socialna gerontologinja (VS) Diplomirani socialni gerontolog (UN)/diplomirana socialna gerontologinja (UN)		Tolmač/tolmačka za gluhošlepe in specialist/specialistka za delo z gluhošlepimi
	8. raven SOK	
Magister socialnega dela/ magistrica socialnega dela s področja duševnega zdravja v skupnosti Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela s starimi ljudmi Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela z družino Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega vključevanja in pravičnosti na področju hendikepa, etničnosti in spola Magister socialne gerontologije/magistrica socialne gerontologije		
	9. raven SOK	
	10. raven SOK	
Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialnega dela in svetovanja Doktor/doktorica socialne gerontologije		

Vir: www.nok.si

*Poklicna kvalifikacija spada v področje Klasius P16: »Usvajanje jezikov (drugih, tujih, znakovnih, prevajalstvo) (O231)«, hkrati pa zajema tudi področje socialnega varstva.

**Poklicna kvalifikacija spada v področje Klasius P16: »Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi (O011)«, hkrati pa zajema tudi področje socialnega varstva.

2.2. Opis kvalifikacij na področju socialnega varstva

V tem poglavju so podane podrobne predstavitve posameznih kvalifikacij na področju socialnega varstva. Posamezne kvalifikacije so predstavljene z naslednjimi parametri:

- ime kvalifikacije,
- tip kvalifikacije,
- vrsta kvalifikacije,
- vrsta izobraževanja,
- trajanje izobraževanja,
- kreditne točke (pri izobrazbah),
- vstopni pogoji,
- področje in podpodročje ISCED,
- raven kvalifikacije,
- učni izidi,
- izvajalci.

Ti parametri so izbrani z namenom, da na čim bolj nazorno in informativno predstavijo posamezne kvalifikacije. Poleg ravni kvalifikacij po slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) je tudi prikazano, kako se kvalifikacije umeščajo na ravni Evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK).

Zajem predstavljenih podatkov je bil opravljen na spletni strani registra SOK na dan 19. 4. 2021. Sveže informacije in ostale še podrobnejše informacije o posameznih kvalifikacijah je mogoče pridobiti na spletni strani registra SOK: <https://www.nok.si/>



QR koda za dostop do registra kvalifikacij

SOK 4 – EOK 4

Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu

Tabela 6: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu

Ime kvalifikacije	Socialni oskrbovalec/ socialna oskrbovalka na domu
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 4
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • izobrazba najmanj na ravni SOK 2 in najmanj 5 let izkušenj na področju dela z ljudmi ali najmanj 1 leto izkušenj na področju socialne oskrbe starejših, invalidnih idr. oseb s posebnimi potrebami, kar kandidat dokazuje s potrdili, referencami, izjavami, in • starost najmanj 21 let in • opravljen verificiran program usposabljanja v socialnem varstvu s področja socialne oskrbe (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, Uradni list RS, št. 45/10, 28/11, 104/11, 111/13, 102/15, 76/17, 54/19 in 81/19).
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Varstvo starih in oviranih (invalidnih) ljudi
Raven kvalifikacije	SOK 4 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- načrtovati, pripraviti, izvesti in kontrolirati lastno delo v sodelovanju s strokovnim delavcem,
- sporazumevati se z uporabniki, s sodelavci in strokovnimi službami,
- razvijati prilagodljivost zahtevam dela na uporabnikovem domu,
- izvajati osebno oskrbo uporabnika,
- spodbujati vzpostavljanje in vzdrževanje uporabnikove socialne mreže,
- ukrepati v nepričakovanih situacijah,
- nuditi pomoč v gospodinjstvu,
- spodbujati zdrav način življenja,
- izvajati socialno oskrbo skladno z veljavnimi standardi in po načelih socialnega varstva,
- spodbujati uporabnika pri ohranjanju samostojnosti in skrbi zase,
- racionalno rabiti energijo, material, sredstva in čas ter uporabljati sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo,
- varovati lastno zdravje, zdravje pri delu z uporabnikom in okolje.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku

Tabela 7: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku

Ime kvalifikacije	Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 5
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	• Vsaj srednja poklicna izobrazba in • izkušnje z uporabo slovenskega znakovnega jezika (formalno ali neformalno dokazilo).
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Usvajanje jezikov (drugih, tujih, znakovnih, prevajalstvo)
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- načrtovati, pripraviti, izvesti in spremljati lastno delo,
- racionalno načrtovati svoje delo in potrebni čas,
- varovati zdravje in skrbeti za varnost pri delu,
- skrbeti za stalen strokovni razvoj,
- komunicirati z uporabniki, društvi in združenjem,
- uporabljati slovenski znakovni jezik,
- povezovati kretnje slovenskega znakovnega jezika,
- razumeti vsakdanji jezik v kretnjah slovenskega znakovnega jezika,
- spremljati lastno uporabo slovenskega znakovnega jezika,
- prepoznati potrebo po uporabi slovenskega znakovnega jezika,
- poznati komunikacijske ovire, ki jih ustvarja gluhot,
- zagotavljati kakovost uporabe slovenskega znakovnega jezika,
- uporabljati informacijsko-komunikacijska orodja.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Delovni inštruktor/delovna inštruktorica

Tabela 8: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Delovni inštruktor/delovna inštruktorica

Ime kvalifikacije	Delovni inštruktor/delovna inštruktorica
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 5
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	• Vsaj srednja poklicna izobrazba in 3 leta delovnih izkušenj, od tega vsaj 1 leto neposrednega dela z uporabniki socialnovarstvenih storitev.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Varstvo starih in oviranih (invalidnih) ljudi
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- načrtovati, pripraviti, izvesti in kontrolirati lastno delo in delo drugih,
- komunicirati z uporabnikom, z njegovim zakonitim zastopnikom, s strokovnimi delavci in sodelavci ter poslovnimi partnerji,
- uporabljati sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo,
- sodelovati v strokovnem timu,
- voditi administrativne procese v zvezi z organizacijo aktivnosti delovanja in dokumentacijo,

- zagotavljati vzdrževanje delovnih sredstev in opreme,
- razvijati podjetne lastnosti, spretnosti in vedenje,
- zagotavljati kvaliteto opravljenih storitev in dela ter odgovarjati zanjo,
- nadzirati lastno delo, delo skupin in delovne procese,
- racionalno rabiti energijo, material in čas,
- varovati zdravje in okolje, odgovarjati za lastno varnost in varnost drugih,
- sodelovati pri načrtovanju in organizaciji procesa usposabljanja in dela uporabnika v skladu z rehabilitacijskim načrtom ali individualnim programom obravnave v sodelovanju s strokovnim timom,
- izvajati usposabljanje in delovni proces uporabnika,
- spremljati in nadzirati delovno učinkovitost in kakovost opravljenega dela uporabnika,
- nuditi podporo uporabniku pri povezovanju z ustreznimi strokovnimi službami,
- sodelovati pri organizaciji in izvedbi kreativnih dejavnosti za uporabnika.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Mladinski delavec/mladinska delavka

Tabela 9: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Mladinski delavec/mladinska delavka

Ime kvalifikacije	Mladinski delavec/mladinska delavka
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 5
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	• Najmanj eno leto izkušenj na področju mladinskega dela, kar kandidat dokaže z referenčnimi pismi organizacij, ki delujejo na področju mladinskega dela.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Varstvo otrok in storitve za mlade
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Kandidat/kandidatka je zmožen/zmožna:

- načrtovati, izvajati in vrednotiti mladinske programe v sodelovanju z mladimi,
- vzpostavljati in vzdrževati sodelovalne in zaupne odnose z mlado osebo,
- delovati z mladimi v skupinah in timih,
- omogočati mladim pridobivanje kompetenc,
- izvajati dejavnosti za razširjanje rezultatov dela mladih,
- zagotavljati kakovost lastnega dela in skrbeti za lasten osebnostni in strokovni razvoj,
- upoštevati načela trajnostnega razvoja in varovanja zdravja pri delu z mladimi.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Romski koordinator/romska koordinatorica

Tabela 10: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Romski koordinator/romska koordinatorica

Ime kvalifikacije	Romski koordinator/romska koordinatorica
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 5
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	• Najmanj dokončana osnovna šola in 6-mesečne izkušnje pri delu s pripadniki romske skupnosti in • dokazilo o znanju slovenskega jezika, ki ga kandidat/ka dokazuje s spričevalom slovenske osnovne šole ali z opravljenim izpitom iz znanja slovenščine na osnovni ravni in • dokazilo o znanju romskega jezika/dialekta, ki ga kandidat/ka dokazuje z izjavo/referenčnim pismom organizacij, društev ipd.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- načrtovati in organizirati svoje delo v sodelovanju s pristojnimi v lokalnih organizacijah;
- zagotavljati kakovost in uspešnost dela v delovnem okolju;
- racionalno porabljati energijo, material in čas ter spodbujati zdrav življenjski slog;
- uporabljati sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo;
- sodelovati pri organizaciji in izvajanju programov v izobraževanju odraslih;
- sodelovati z udeleženci izobraževanja, romskimi starši in skrbniki romskih otrok ter vzgojno-izobraževalnimi institucijami;
- sodelovati s pripadniki in predstavniki romske skupnosti ter z društvi in združenji, ki se ukvarjajo z romsko tematiko;
- sporazumevati se s posamezniki in z institucijami na področju socialnega vključevanja;
- upoštevati in spoštovati multikulturalnost, ki temelji na spoštovanju različnosti, sožitju in premagovanju predsodkov.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Romski pomočnik/romska pomočnica

Tabela 11: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Romski pomočnik/romska pomočnica

Ime kvalifikacije	Romski pomočnik/romska pomočnica
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 5
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	• Najmanj dokončana osnovna šola in 6-mesečne izkušnje pri delu s pripadniki romske skupnosti in • ustno in pisno obvladovanje slovenskega ter ustno obvladovanje romskega jezika/dialekta.
ISCED področje	Osnovne in splošne izobraževalne aktivnosti/izidi
ISCED podpodročje	Splošne izobraževalne aktivnosti/izidi
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- sodelovati pri načrtovanju in organizaciji svojega dela in pri pripravi delovnega prostora v sodelovanju s strokovnimi sodelavci,
- racionalno porabljati energijo, material in čas,
- varovati zdravje in okolje,
- sporazumevati se z otroki, s starši in sodelavci v slovenskem in romskem jeziku/dialektu,
- sodelovati pri delu z otroki v vrtcu in osnovni šoli,
- sodelovati z romskimi starši in/ali skrbniki otrok,
- upoštevati in spoštovati multikulturalnost, ki temelji na spoštovanju različnosti, sožitju in premagovanju predsodkov.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Varuh/varuhinja predšolskih otrok

Tabela 12: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Varuh/varuhinja predšolskih otrok

Ime kvalifikacije	Varuh/varuhinja predšolskih otrok
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 5
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">Najmanj srednja ali srednja strokovna izobrazba invsaj 6 mesecev izkušenj pri neposrednem delu z otroki (vodenje otroških skupin, občasno varstvo otrok na domu itd. – tudi neformalne oblike varstva: varstvo lastnih in/ali drugih otrok).
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Varstvo otrok in storitve za mlade
Raven kvalifikacije	SOK 5 EOK 4

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- načrtovati, pripraviti, izvesti in analizirati lastno delo,
- varovati zdravje otroka,
- zagotavljati varno, spodbudno in privlačno okolje za otroka,
- zagotavljati ustrezno hranjenje otroka,
- zagotavljati ustrezno oblačenje, previjanje in umivanje otroka ter ga navajati na stranišče in osebno higieno,
- zagotavljati ustrezen počitek in spanje otroka,
- ukrepati ob pojavih bolezenskih znakov in v nepričakovanih situacijah,
- varovati otroka pred zlorabami,
- podpirati in spodbujati otrokov kognitivni (spoznavni), socialno-emocionalni in gibalni razvoj,
- otroku s posebnimi potrebami nuditi ustrezno nego in varstvo ter podporo pri osebnem razvoju,
- komunicirati in sodelovati s starši oz. otrokovo družino,
- delovati v skladu z otrokovimi pravicami,
- voditi administrativne procese v zvezi z delom,
- varno in kritično uporabljati sodobno IKT tehnologijo,
- spremljati in ocenjevati kakovost lastnega dela,
- zagotavljati vzdrževanje prostorov, opreme in delovnih sredstev,
- komunicirati s sodelavci in s strokovnjaki z drugih področij,
- racionalno porabljati energijo, material in čas,
- razvijati podjetne lastnosti, spretnosti in vedenje,
- varovati lastno zdravje, lastno varnost in varovati okolje.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Organizator/organizatorica socialne mreže

Tabela 13: Osnovni podatki o višji strokovni izobrazbi za naziv Organizator/organizatorica socialne mreže

Ime kvalifikacije	Organizator/organizatorica socialne mreže
Tip kvalifikacije	Višja strokovna izobrazba
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Višje strokovno izobraževanje
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Matura ali• poklicna matura ali• zaključni izpit pred (1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu ali• mojstrski, delovodski ali poslovodski izpit, tri leta delovnih izkušenj in opravljen preizkus znanja iz splošnoizobraževalnih predmetov v obsegu, ki je določen za poklicno matura v srednjem strokovnem izobraževanju. Poleg vpisnih pogojev, predpisanih z zakonom, je treba za vpis v ta program uspešno opraviti še preizkus posebne psihofizične sposobnosti, ki zajema test za ugotavljanje komunikacijskih in socialnih kompetenc ter osebni razgovor.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 6 EOK 5 Kratki cikel

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- komunikacijo in mreženje ter prožno delovanje v različnih družbenih in kulturnih okoljih,
- uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije za učinkovito podporo delu in upravljanju z dokumentacijo, podatki in informacijami,
- uporabo slovenskega in tujega jezika za učinkovito in jasno ustno ter pisno sporazumevanje z vsemi deležniki v svojem delovnem okolju,
- analitično in ustvarjalno razmišljanje za samostojno odločanje in reševanje problemov s prožno uporabo znanj v praksi,
- samoiniciativnost in izražanje novih idej, prilagodljivost novim situacijam, proaktivno in iniciativno delovanje in usmerjenost v samoevalviranje in nenehno izboljševanje svojega dela,
- postavljanje lastnih ciljev, načrtovanje in spremljanje lastnega dela ter dela drugih, odgovornost za kakovost in uspešnost opravljenega dela in spodbujanje prenašanja znanja,
- podjetno vedenje in prevzemanje odgovornosti za samoučenje in za vseživljenjsko učenje na podlagi kritične in etične samorefleksije lastnega mišljenja in ravnanja.

Poklicno specifične kompetence programa pa so:

- jasno razumevanje socialnovarstvenega področja,
- empatičnost in komunikacijska odprtost, občutljivost in odprtost za ljudi in socialne situacije ter razumevanje in spoštovanje različnosti kot kakovosti,
- razumevanje povezav med težavami posameznikov in širšim družbenim kontekstom, prepoznavanje sistemskih ovir in ustrezno odzivanje,
- prepoznavanje in razumevanje človeških kriz in stisk, vezanih na družbeno in osebno pogojene okoliščine in soustvarjanje zelenih razpletov z upoštevanjem perspektive posameznika,
- reševanje praktičnih problemov s področja zagotavljanja pomoči uporabnikom in preventivno delovanje v praksi na podlagi pridobljenih teoretičnih in praktičnih znanj, spretnosti in veščin v programu,
- uporabo sodobnih pristopov in načel ter izbiro metod in načinov dela v praksi, skladno s standardi stroke, ter soustvarjanje izvirnih, novih in drugačnih konceptov, rešitev za uporabnike,
- vzpostavljanje in vzdrževanje partnerskega odnosa z deležniki pri svojem delu,
- usmerjenost v sodelovanje, delo v skupini in timsko delo, etično in pošteno vedenje do deležnikov v svojem delovnem okolju,
- zavezanost poklicni etiki v družbenem okolju s spoštovanjem načel nediskriminatornosti, inkluzivnosti idr. ter prevzemanje etične in profesionalne odgovornosti biti socialna delavka/socialni delavec,
- samostojno načrtovanje, organiziranje, vodenje, usklajevanje in spremljanje potrebnih aktivnosti za učinkovito delo,
- zbiranje in priprava podatkov, potrebnih za delo, pripravo poročil in analiz dela ter podpora za delo ustreznih strokovnih služb.

Izvajalci kvalifikacije:

- Višja strokovna šola v sodelovanju z delodajalci, ki izvajajo praktični del izobraževanja.

Medkulturni mediator/medkulturna mediatorka

Tabela 14: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Medkulturni mediator/medkulturna mediatorka

Ime kvalifikacije	Medkulturni mediator/medkulturna mediatorka
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 6
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Dosežena najmanj izobrazba na ravni SOK 5 ali potrdilo o uspešno opravljenem preizkusu znanja, ki ga izda Državni izpitni center – RIC (Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam z mednarodno zaščito) in• najmanj 300 ur medkulturnega posredovanja/mediacije, ki jih je kandidat(ka) opravil(a) v zadnjih petih letih, kar dokazuje z referenčnimi pismi organizacij, društev, institucij ipd. Od navedenih 300 ur lahko za največ 100 ur dokazuje z izjavo uporabnika(ov) oz. priseljence(ev), tj. tistih/tistega, za kogar je kandidat opravil medkulturno mediacijo, in• dokazilo o znanju jezikov:<ul style="list-style-type: none">• znanje slovenskega jezika najmanj na ravni B1, ki ga kandidat(ka) dokazuje z listino o izobrazbi najmanj na ravni SOK 5 v Republiki Sloveniji ali z javno veljavno listino o opravljenem izpitu iz znanja slovenščine z doseženim znanjem najmanj na ravni B1 Skupnega evropskega jezikovnega okvira pri branju, poslušanju in govorjenju ter najmanj na ravni A2 pri pisanju in• znanje vsaj še enega jezika, kar kandidat(ka) dokazuje z referenčnim pismom organizacij, društev, institucij ipd.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 6 EOK 5

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- načrtovati in organizirati svoje delovne aktivnosti na področju medkulturne mediacije,
- delovati kot komunikacijski most med osebami, katerih prvi jezik ni slovenščina, in deležniki na področju integracije/vključevanja priseljencev,
- vzpostavljati in omogočati medkulturno komunikacijo ter delovati v institucionalnem in neinstitucionalnem okolju,
- vzpostaviti odprt odnos do jezikovnih, kulturnih in drugih raznolikosti ciljnih skupin,
- upoštevati načela medkulturnosti, ki temeljijo na spoštovanju raznolikosti ljudi, sožitju med njimi in premagovanju stereotipov in predsodkov,
- zagotavljati kakovost in učinkovitost dela, biti usmerjen v doseganje rešitev dane situacije,
- varovati zdravje in okolje ter uporabljati sodobna informacijsko-komunikacijska orodja,
- skrbeti za lasten strokovni razvoj na področju integracije/vključevanja priseljencev.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika

Tabela 15: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika

Ime kvalifikacije	Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika
Tip kvalifikacije	Nacionalna poklicna kvalifikacija, SOK raven 6
Vrsta kvalifikacije	Poklicna kvalifikacija
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Najmanj srednja ali srednja strokovna izobrazba in• najmanj tri leta izkušnje uporabe slovenskega znakovnega jezika, ki jih kandidat dokazuje s formalnim ali neformalnim potrdilom
ISCED področje	Umetnost in humanistika
ISCED podpodročje	Usvajanje jezikov (drugih, tujih, znakovnih, prevajalstvo)
Raven kvalifikacije	SOK 6 EOK 5

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica poklicne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- načrtovati, pripraviti, izvesti in spremljati lastno delo ter upoštevati načela timskega dela,
- tolmačiti iz slovenskega v slovenski znakovni jezik,
- tolmačiti iz slovenskega znakovnega jezika v slovenski jezik,
- nastopati pred javnostjo ter komunicirati z uporabniki in različnimi organizacijami ter
- vključevati uporabo slovenskega znakovnega jezika med uporabnikove pravice na področju socialnega varstva,
- ravnati skladno s kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu in poklicnim kodeksom tolmačev,
- prepoznati potrebo po uporabi slovenskega znakovnega jezika,
- zagotavljati kakovost tolmačenja in skrbeti za lastni strokovni razvoj na področju tolmačenja,
- razvijati podjetne lastnosti, spretnosti in vedenje ter uporabljati sodobno informacijsko-komunikacijsko tehnologijo za potrebe tolmačenja,
- varovati zdravje in okolje ter skrbeti za varnost pri delu.

Izvajalci kvalifikacije:

Izvajalci postopkov za ugotavljanje in potrjevanje NPK so vpisani v register izvajalcev, ki se vodi v zbirki nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije. To so: poklicne šole, podjetja, medpodjetniški izobraževalni centri, šole za izobraževanje odraslih, gospodarske zbornice.

SOK 7 – EOK 6

Diplomirani socialni delavec (un)/diplomirana socialna delavka (un)

Tabela 16: Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi Diplomirani socialni delavec (un)/diplomirana socialna delavka (un)

Ime kvalifikacije	Diplomirani socialni delavec (un)/diplomirana socialna delavka (un)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (UN)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko univerzitetno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	4 leta
Kreditne točke	240
Vstopni pogoji	• Matura ali • poklicna matura v kateremkoli štiriletnem študijskem programu in izpit iz maturitetnega predmeta angleščina ali nemščina (če je kandidat navedeni predmet že opravljal pri poklicni maturi, pa izpit iz maturitetnega predmeta zgodovina) ali • zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6 Prva stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- poznavanje in razumevanje konceptov, teorij in fenomenov ter metod in postopkov socialnega dela (na primer: družbenih kontekstov, pravnih norm, inštitucij, javne politike in uprave, upravljanja človeških virov ...),
- analizo in sintezo (na primer: analizo družbenih fenomenov in dogajanja; sintezo področnih znanj, razumevanje povezav med težavami posameznikov in širšim družbenim kontekstom, prepoznati in odstraniti sistemske ovire ...),
- uporabo znanj, postopkov in metod (na primer: uporabo znanj in postopkov krepiteve moči uporabnikov, skupnega iskanja in soustvarjanja podpornih mrež, soustvarjanja delovnega odnosa, zagovorništva in vključevanja deprivilegiranih ljudi ...; uporabo znanj o strukturnih značilnostih marginalizacije, uporabo različnih virov podpor in pomoči; uporabo raziskovalnih metodoloških orodij; uporabo sodobnih pristopov in načel, usklajevanje delovnih nalog ter izbiro metod in načinov dela v skladu s standardi stroke),
- za strateško razmišljanje in ravnanje (na primer: skupno načrtovanje in evalvacijo, predvidevanje razvoja dogodkov, ločevanje bistvenega od nebistvenega, soustvarjanje trajnejših rešitev temeljnih problemov, zagovorniško držo ...),

- kritično in etično (samo)refleksijo mišljenja in ravnanja (na primer: zavezanost poklicni etiki v družbenem okolju s spoštovanjem načela nediskriminatornosti in večkulturnosti, refleksijo lastne udeležnosti),
- prepoznavanje, razumevanje in odzivanje na raznolikosti (na primer: osvetljevanje lastnih predsodkov in diskriminatornih ravnanj, prepoznavanje rasističnih in diskriminatornih ravnanj in družbenih ideologij ter aktivno delovanje proti njim, prožno delovanje v različnih družbenih in kulturnih okoljih; prepoznavanje, zapisovanje in dokumentiranje osebnih zgodb uporabnikov/njihovih težav, potreb, ciljev, virov itn., razlik med njimi in odzivanje nanje),
- prepoznavanje in razumevanje človekovih stisk in kriz, vezanih na družbeno in osebno pogojene okoliščine (v življenju posameznikov, družinah, skupinah, kolektivih, skupnostih ...),
- soustvarjanje zelenih razpletov z upoštevanjem perspektive uporabnika (sposobnost spremljanja in uravnavanja okoliščin, kakršne so artikulacija dotlej nereflektiranih konfliktov, vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika, skupnega opredeljevanja problema in zelene rešitve, vodenje pogovora v smeri dogovorjenih zelenih razpletov, pogajanja ...),
- večšine komuniciranja (sposobnosti sporočanja, poslušanja, povzemanja, pisnega izražanja, javnega predstavljanja in argumentiranja, govornega izražanja, jasnega, aktivnega, argumentiranega nastopanja, uporabe informacijsko komunikacijskih tehnologij ...),
- inovativnost (sposobnost (so)ustvarjanja izvirnih ali drugačnih konceptov, rešitev, postopkov – namesto doslej utečenih in v danih razmerah neučinkovitih postopkov),
- timsko, skupinsko in projektno delo (pripravljenost na sodelovanje, upoštevanje mnenj drugih in izpolnjevanje dogovorjene vloge v okviru tima in skupine, sposobnost sodelovanja in zastopanja stališč stroke v interdisciplinarnem okolju ...),
- mreženje (na primer: navezovanje stikov v organizaciji in zunaj nje, obvladovanje formalnih in neformalnih odnosov, spretnost uporabe omrežij v kontekstu obravnavanega problema ...),
- skupno vodenje in soupravljanje (na primer sposobnosti koordiniranja, organiziranja, svetovanja, vodenja ... z uporabniki in poklicnimi sodelavci),
- delovanje v mednarodnem in pluralnem strokovnem okolju (na primer sposobnosti razumevanja globalnih procesov, artikulacije in zastopanja stroke v mednarodnem okolju, delovanja v mednarodnih strokovnih telesih, pisanja in objavljanja v mednarodnih publikacijah ...),
- profesionalnost: sposobnost profesionalne discipline, skrb za lastni profesionalni razvoj, za razvoj, uveljavljanje in ugled stroke ter posredovanje znanja.

Poklicno specifične kompetence programa pa so:

- poznavanje in dosledna uporaba jezika SD,
- soustvarjanje izvirnih projektov podpore in pomoči v dialogu z uporabniki in drugimi udeleženci na konkretnem področju SD,
- razumevanje delovanja institucij in izboljševanje institucionalnih praks na konkretnem področju SD,
- znanje in razumevanje zgodovine razvoja strokovnih pojmov in praks na konkretnem področju SD,
- kritično branje strokovnih govoric (diskurzivna ali epistemološka analiza) in njihovih učinkov na konkretnem področju SD,
- v izvirnih projektih podpore in pomoči povezati izkušnje uporabnikov z doktrino stroke SD tako, da bo zanje uporabna,
- znanja in spretnosti za uporabo strokovnih metod in postopkov na konkretnem področju SD,
- poznavanje in uporaba prispevka za SD pomembnih drugih strok (sociologija, psihologija, antropologija, pedagogika, pravo idr.),
- poznavanje in soustvarjanje inovacij in inovativnih strokovnih pristopov na konkretnem področju SD,
- prepoznavanje in obvladovanje lastnih občutkov in iskanje pomoči zase,
- vzdrževanje in zagovarjanje strokovne avtonomije SD v dialogu z različnimi akterji, institucijami in javnostjo,
- analiza družbenega konteksta in varovanje virov, podpora integrativnim procesom in soustvarjanje sprememb v skupnosti v sodelovanju s skupnostjo,
- znanja in spretnosti za skupno analizo potreb in načrtovanje ter soustvarjanje ustreznih storitev na konkretnem področju SD,
- spretnosti in znanja za omogočanje dostopa do pomembnih virov ter sredstev in uporaba omrežij na konkretnem področju SD,
- zmožnost argumentiranega razpravljanja in soustvarjanja zelenih razpletov (npr. rešitev problemov) na konkretnem področju SD,
- znanje in vzpostavljanje prvega stika in delovnega odnosa na konkretnem področju SD,
- znanje in pogovarjanje (spoznavanje, pogajanje, dogovarjanje), vodenje razgovora v smeri zelenih razpletov na konkretnem področju SD,
- znanje in beleženje in dokumentiranje na konkretnem področju SD,
- soustvarjanje pristopov in metod dela glede na individualne potrebe uporabnikov,
- soupravljanje s tveganjem na konkretnem področju SD,

- sodelovanje v superviziji, interviziji in drugih oblikah podpore svoji lastni praksi socialnega dela znotraj svoje učne skupine oz. na terenu,
- strokovna refleksija lastne prakse na konkretnem področju SD,
- raziskovanje in refleksija osebne vpletenosti sodelujoče/ga v postopkih SD,
- udejanjati stališče in etiko udeležnosti v izvornih projektih podpore in pomoči v SD,
- kritično vrednotenje implikacij problemov kulture, rase, spola, starosti, različnih sposobnosti, spolne usmeritve za SD,
- avtonomija v izvedbi posameznih nalog v profesionalni praksi SD,
- prevzemanje etične in profesionalne odgovornosti biti socialna delavka, delavec,
- uporaba raziskovalnih postopkov in metod za izvajanje raziskav,
- kritična in samokritična presoja in vrednotenje izvedenih raziskav,
- pridobivanje novih informacij, analiza podatkov in interpretacija rezultatov,
- uporaba znanja o pristopih evalvacijskega raziskovanja za pripravo načrta evalvacije.

Izvajalci kvalifikacije:

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.

Diplomirani socialni gerontolog (vs)/diplomirana socialna gerontologinja (vs)

Tabela 17: Osnovni podatki o visokošolski izobrazbi za naziv Diplomirani socialni gerontolog (vs)/diplomirana socialna gerontologinja (vs)

Ime kvalifikacije	Diplomirani socialni gerontolog (vs)/diplomirana socialna gerontologinja (vs)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (UN)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko strokovno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Matura ali • poklicna matura ali • zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po kateremkoli štiriletnem srednješolskem programu.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Zdravstvo in socialna varnost, drugo
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6 Prva stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- prepoznavanje vloge in položaja starostnika v procesu medsebojne interakcije,
- prepoznati potrebe starostnika in korektno oblikovati svoj odziv nanje (za kvaliteto storitev je zato potrebno širše postavljena antropološka znanja),
- prepoznati odnosne ravni, načine obnašanja in zakonitosti komunikacije na različnih ravneh in v različnih procesih,
- spoznati strukturiranje, funkcioniranje in procesiranje storitev in specifiko storitvene dejavnosti,
- identificiranje možnih načinov reševanja konfliktov,
- sodelovanje z drugimi visokošolskimi in raziskovalnimi institucijami na nacionalni in mednarodni ravni,
- timsko in projektno delo,
- prepoznavanje pomena različnih kulturnih identitet,
- poznavanje uporabe osnovnih statističnih in metodoloških orodij za delo v storitvah,
- poznavanje osnov računovodskih in finančnih procesov,
- poznavanje trajnostnega razvoja okolja z ekološkimi in prostorskimi učinki,
- poznavanje osnov temeljnih mikro in makro ekonomskih teorij, potrebnih za načrtovanje varne starosti.

Poklicno specifične kompetence programa pa so:

- razumevanje temeljne discipline socialne gerontologije in njene povezanosti s poddisciplinami,
- prepoznavanje vloge in položaja starostnika v procesu medsebojne interakcije,
- prepoznati potrebe starostnika in korektno oblikovati svoj odziv nanje,

- kompetentni odziv, ki zahteva organizacijo fizioterapevtskih in drugih delovnih ter zaposlitvenih terapij (terapija z živalmi),
- zaposlitvena animacija starih in motiviranje za vključitev v prostočasne zaposlitvene in druge programe,
- prepoznavna potrebe po socialnodelavskih pristopih k posameznim segmentom znotraj populacije (nepokretni, invalidni, mlajši in starejši upokojeanci),
- prepoznavna in sooblikovanje aktivnosti za stare v skupnosti,
- priprava poslovnega in strateškega načrta za zagotovitev varne starosti,
- etično reagiranje ob različnostih v populaciji,
- spoznati strukturiranje, funkcioniranje in procesiranje storitev in specifiko storitvene dejavnosti,
- poznavanje teorij s področja paliativne oskrbe,
- poznavanje osnov ekonomskih zakonitosti obvladovanja različnih entitet, ki delajo s starimi in njihovega konkurenčnega okolja,
- obvladovanje različnih organizacijskih entitet (domovi za stare, posebni socialni zavodi, institucionalno varstvo – VDC, koncesionarji s področja organiziranih oblik skrbi za stare, varovana stanovanja, društva, pomoč za stare na domu ...),
- obvladovanje dinamične organizacije,
- sestava dinamičnega procesa zaposlitve v prostem času, življenja in skrbi za starega človeka,
- obvladovanje e-komunikacij z drugimi, pri čemer obvladuje e-poslovanje s strankami,
- pridobivanje in analiza podatkov na spletu, prenos in poznavanje novih metod, paradigem in filozofij na področju dela s starimi,
- prepoznavanje trendov v globalnem sistemu,
- obvladovanje procesov v starosti in pri različnih bolezenskih stanjih ter ustrezen pristop k oblikovanju storitev za pomoč,
- prepoznavanje novih tehnologij, paradigem in filozofij pri obravnavanju kompleksnosti konceptov dela s starimi in razumevanje ključnih dejavnikov za razvoj storitev na področju skrbi za stare,
- seznaniti se z menedžmentom v institucijah, ki delajo za stare in z njimi,
- oblikovanje novih storitev na področju skrbi za stare,
- obvladovanje temeljnih veščin na področju skrbi za stare,
- vzpostavitev družbeno odgovornega delovanja na osnovi etičnih pravil in pričakovanj družbe.

Izvajalci kvalifikacije:

- Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor.

Diplomirani socialni gerontolog (un)/diplomirana socialna gerontologinja (un)

Tabela 18: Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi za naziv Diplomirani socialni gerontolog (un)/diplomirana socialna gerontologinja (un)

Ime kvalifikacije	Diplomirani socialni gerontolog (un)/diplomirana socialna gerontologinja (un)
Tip kvalifikacije	Diploma prve stopnje (UN)
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Visokošolsko univerzitetno izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Matura ali • poklicna matura in opravljen dodaten maturitetni predmet družboslovne smeri ali • zaključni izpit (pred 1. junijem 1995) po katerem koli štiriletnem srednješolskem programu.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Zdravstvo in socialna varnost, drugo
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6 Prva stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- prepoznati odnosne ravni, načine obnašanja in zakonitosti komunikacije na različnih ravneh in v različnih procesih,
- poznati strukturiranje, funkcioniranje in procesiranje storitev in specifiko storitvene dejavnosti,
- identificiranje možnih načinov reševanja konfliktov,
- timsko in projektno delo,
- prepoznavanje pomena različnih kulturnih identitet,
- poznavanje uporabe kvalitativnih in kvantitativnih metodoloških orodij,
- poznavanje osnov računovodskih in finančnih procesov,
- poznavanje poslovnega komuniciranja v dveh tujih jezikih,
- poznavanje procesov umiranja in svetovanje,
- poznavanje principov makro, mikro in okoljske ekonomije in ekonomije kadrov, potrebnih za načrtovanje varne starosti.

Poklicno specifične kompetence programa pa so:

- prepoznavanje vloge in položaja starostnika v procesu medsebojne interakcije,
- prepoznati potrebe starostnika in korektno oblikovati svoj odziv nanje (za kakovostno storitev je zato potrebno širše antropološko znanje),
- kompetentni odziv, ki zahteva organizacijo fizioterapevtskih in drugih delovnih ter zaposlitvenih terapij,
- oblikovanje zdrave prehrane z upoštevanjem dietetskih načel,
- zaposlitvena animacija starih in motiviranje za vključitev v prostočasne zaposlitvene in druge programe,
- prepoznavanje potrebe po socialnodelavskih pristopih k posameznim segmentom znotraj populacije (nepokretni, invalidni, mlajši in starejši upokojeanci),
- prepoznavanje in sooblikovanje aktivnosti za stare v skupnosti,
- priprava poslovnega in strateškega načrta za zagotovitev varne starosti,
- etični odziv ob različnostih v populaciji,
- poznati strukturiranje, funkcioniranje in procesiranje storitev in specifiko storitvene dejavnosti,
- poznavanje teorij s področja paliativne oskrbe,
- poznavanje osnov ekonomskih zakonitosti obvladovanja različnih entitet, ki delajo s starejšimi in njihovega konkurenčnega okolja,
- obvladovanje različnih organizacijskih entitet (dom za stare, VDC, varovana stanovanja, društva, pomoč za stare na domu ...),
- obvladovanje dinamične organizacije,
- sestava dinamičnega procesa zaposlitve v prostem času, življenja in skrbi za starega človeka,
- obvladovanje e-komunikacij z drugimi, pri čemer obvladuje e-poslovanje s strankami,
- pridobivanje in analiza podatkov na spletu, prenos in poznavanje novih metod, paradigem in filozofij na področju dela s starimi,
- prepoznavanje trendov v globalnem sistemu,
- obvladovanje procesov v starosti in pri bolezenskih stanjih ter ustrezen pristop k oblikovanju storitev za pomoč,
- prepoznavanje novih tehnologij paradigem in filozofij pri obravnavanju kompleksnosti konceptov dela s starimi in razumevanje ključnih dejavnikov za razvoj storitev na področju skrbi za stare,
- seznaniti se z menedžmentom v institucijah, ki delajo za stare in z njimi,
- oblikovati nove storitve na področju skrbi za stare,
- obvladovanje temeljnih veščin na področju skrbi za stare,
- prepoznavanje psihiatričnih problemov v starosti,
- vzpostavljanje družbeno odgovornega delovanja na osnovi etičnih pravil in pričakovanj družbe,
- socialni marketing, fundraising,
- svetovanje in raziskovanje na vseh področjih skrbi za stare.

Izvajalci kvalifikacije:

- Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor.

Tolmač/tolmačka za gluhoslepe in specialist/specialistka za delo z gluhoslepimi

Tabela 19: Osnovni podatki o dodatni kvalifikaciji Tolmač/ka za gluhoslepe in specialist/ka za delo z gluhoslepimi

Ime kvalifikacije	Tolmač/tolmačka za gluhoslepe in specialist/specialistka za delo z gluhoslepimi
Tip kvalifikacije	Dodatna kvalifikacija
Vrsta kvalifikacije	Dodatna kvalifikacija
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Najmanj visokošolska strokovna izobrazba (VS) ali visokošolska univerzitetna izobrazba (UN) ali najmanj višja strokovna izobrazba;• najmanj 3 leta delovnih izkušenj na področju dela z gluhoslepimi (priložiti je potrebno referenčno pismo delodajalca), iz katerih so razvidne osebne afinitete do dela z ljudmi iz ranljive skupine, in osnovno znanje slovenskega znakovnega jezika;• dokazilo o nekaznovanosti;• pisna priporočila najmanj treh gluhoslepih.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Zdravstvo in socialna varnost, drugo
Obdobje veljavnosti	1. 1. 2018 do 31. 12. 2022
Raven kvalifikacije	SOK 7 EOK 6 Prva stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Imetnik/imetnica dodatne kvalifikacije je zmožen/zmožna:

- razumeti področje gluhoslepote ter socialne in psihične posledice gluhoslepote,
- poznati značilnosti posameznih skupin oseb z gluhoslepoto, delovanje socialne mreže in podpornega okolja uporabnika z gluhoslepoto,
- razvijati uspešno kontinuirano sodelovanje z uporabnikom z gluhoslepoto in v sodelovanju s pristojnimi institucijami in svojci vzpostaviti, ohraniti in razširjati celovito podporno mrežo za posameznika,
- uporabljati intersekcijski pristop obravnave ljudi z gluhoslepoto, etične pristope in načine ravnanja z gluhoslepimi – poznati, izbrati in uporabljati različne uspešne načine sporazumevanja z osebami z gluhoslepoto in razumeti pomen neverbalne komunikacije,
- oblikovati individualni načrt v sodelovanju z uporabnikom in spremljati njegov napredek,
- poznati delovanje tehničnih in preprostih pripomočkov za gluhoslepe ter samostojno usposabljanje osebe z gluhoslepoto za njihovo rabo,
- izvajati prilagojene storitve in prilagoditve okolja za ljudi z gluhoslepoto,
- poznati pravice ljudi z gluhoslepoto ter slovensko in evropsko zakonodajo s področja gluhoslepote,
- z različnimi ukrepi in aktivnostmi zagotavljati čim večjo neodvisnost posameznika z gluhoslepoto,
- prepoznati potrebe oseb z gluhoslepoto in prepoznati ter učinkovito reševati konkretne stiske in težave ter urgentne situacije oseb z gluhoslepoto,
- samostojno učinkovito in varno spremljati osebe z gluhoslepoto v različnih situacijah in okoliščinah,
- samostojno tolmačiti osebami z gluhoslepoto v uporabniku prilagojenih načinih sporazumevanja in v različnih okoliščinah,
- delovati na področju zagovorništva ljudi z gluhoslepoto v ustanovi in v domačem okolju,
- zagotavljati varstvo osebnih podatkov in poznati delovanje sistema socialnega varstva.

Izvajalci kvalifikacije:

- Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN

Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja duševnega zdravja v skupnosti

Tabela 20: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja duševnega zdravja v skupnosti

Ime kvalifikacije	Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja duševnega zdravja v skupnosti
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	1 leto
Kreditne točke	60
Vstopni pogoji	<p>Zaključen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • študijski program prve stopnje s področja socialnega dela, sociologije, socialne pedagogike, pedagogike, psihologije ali prava in pri tem zbranih 240 KT ali • študijski program prve stopnje z drugega strokovnega področja in pri tem zbranih 240 KT; prej mora kandidat opraviti diferencialne izpite (20 KT), to vključuje 3 predmete po 4 KT in prakso v obsegu 8 KT; predmeti so: uvod v socialno delo, teorije socialnega dela, raziskovalni seminar in praksa; v skladu z 38. členom zakona o visokem šolstvu morajo biti te obveznosti opravljene pred vpisom v magistrski program ali • triletni prenovljeni študijski program prve stopnje in s tem pridobljenih 180 KT; kandidat mora opraviti dodatni letnik in tako zbrati manjkajočih 60 KT ali • 4-letni visokošolski strokovni študijski program s področij, ki so navedena v prvi alineji; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v prvi alineji ali • 4-letni visokošolski strokovni program z drugih strokovnih področij; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v drugi alineji ali • 3-letni visokošolski strokovni študijski program; kandidat se lahko vpiše pod pogoji, navedenimi v tretji alineji.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- poznavanje in razumevanje temeljnih vrednot, načel in spretnosti sodobnega participacijskega socialnega dela,
- poznavanje in razumevanje teorije, pristopov in metod sodobnega participacijskega socialnega dela na področju psihosocialne podpore in pomoči (svetovalnega dela),
- poznavanje in razumevanje osnovnih modelov in načel socialne države, socialne varnosti,
- poznavanje in razumevanje osnovnih družboslovnih in humanističnih teorij in konceptov, ki so ključnega pomena v socialnem delu,
- poznavanje in razumevanje področij socialnega dela, še posebej področij socialnega dela v vzgoji in izobraževanju, supervizije v socialnem delu, splošnega razvoja teorij in metod socialnega dela,
- poznavanje in razumevanje osnovnih pedagoško-andragoških zakonitosti, zlasti z vidika svetovalnega dela,
- sintezo temeljnih konceptov sodobnega participacijskega socialnega dela in načinov udejanjanja teh konceptov v praksi posrednega in neposrednega socialnega dela (zlasti na področjih vzgoje in izobraževanja, supervizije, raziskovanja, socialne politike idr.),
- sintezo družbenih, pravnih, psiholoških in antropoloških teorij v teorije, metode in postopke socialnega dela,
- sintezo pravnih, ekonomskih in (socialno-)političnih dejavnikov s področja socialnega dela in prakse socialnega dela,
- sintezo različnih teorij v osebne teoretske matrice in pristopov, metod in tehnik v osebni slog dela oz. sodelovanja (na področju vzgoje in izobraževanja, supervizije ...),
- uporabo jezika sodobnega participacijskega socialnega dela,
- uporabo metod in temeljnih spretnosti participacijskega socialnega dela,
- uporabo pravnih postopkov,
- uporabo razumevanja socialnopolitičnih pojmov pri praktičnem delu,
- uporabo teorije in konceptov za snovanje akcije (projekta), za razumevanje determinant procesov in izidov lastnega dela,
- uporabo projektnega načina dela,
- uporabo metod socialnega dela v praktičnem okolju,
- uporabo metod in tehnik supervizije,
- kritično refleksijo (in dosledno uporabo etike udeležnosti, krepiteve moči).

Izvajalci kvalifikacije:

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.

Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela

Tabela 21: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela

Ime kvalifikacije	Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	1 leto
Kreditne točke	60
Vstopni pogoji	Zaključen: <ul style="list-style-type: none">• študijski program prve stopnje s področja socialnega dela, sociologije, socialne pedagogike, pedagogike, psihologije ali prava in pri tem zbranih 240 KT ali• študijski program prve stopnje z drugega strokovnega področja in pri tem zbranih 240 KT; prej mora kandidat opraviti diferencialne izpite (20 KT), to vključuje 3 predmete po 4 KT in prakso v obsegu 8 KT; predmeti so: uvod v socialno delo, teorije socialnega dela, raziskovalni seminar in praksa; v skladu z 38. členom zakona o visokem šolstvu morajo biti te obveznosti opravljene pred vpisom v magistrski program, ali• triletni prenovljeni študijski program prve stopnje in s tem pridobljenih 180 KT; kandidat mora opraviti dodatni letnik in tako zbrati manjkajočih 60 KT, ali• 4-letni visokošolski strokovni študijski program s področij, ki so navedena v prvi alineji; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v prvi alineji, ali• 4-letni visokošolski strokovni program z drugih strokovnih področij; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v drugi alineji, ali• 3-letni visokošolski strokovni študijski program; kandidat se lahko vpiše pod pogoji, navedenimi v tretji alineji.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- poznavanje in razumevanje temeljnih vrednot, načel in spretnosti sodobnega participacijskega socialnega dela,
- poznavanje in razumevanje teorije, pristopov in metod sodobnega participacijskega socialnega dela na področju psihosocialne podpore in pomoči (svetovalnega dela),
- poznavanje in razumevanje osnovnih modelov in načel socialne države, socialne varnosti,
- poznavanje in razumevanje osnovnih družboslovnih in humanističnih teorij in konceptov, ki so ključnega pomena v socialnem delu,
- poznavanje in razumevanje področij socialnega dela, še posebej področij socialnega dela v vzgoji in izobraževanju, supervizije v socialnem delu, splošnega razvoja teorij in metod socialnega dela,
- poznavanje in razumevanje osnovnih pedagoško-andragoških zakonitosti, zlasti z vidika svetovalnega dela,
- sintezo temeljnih konceptov sodobnega participacijskega socialnega dela in načinov udejanjanja teh konceptov v praksi posrednega in neposrednega socialnega dela (zlasti na področjih vzgoje in izobraževanja, supervizije, raziskovanja, socialne politike idr.),
- sintezo družbenih, pravnih, psiholoških in antropoloških teorij v teorije, metode in postopke socialnega dela,
- sintezo pravnih, ekonomskih in (socialno-) političnih dejavnikov socialnega dela in prakse socialnega dela,
- sintezo različnih teorij v osebne teoretske matrice in pristopov, metod in tehnik v osebni slog dela oz. sodelovanja (na področju vzgoje in izobraževanja, supervizije ...),
- uporabo jezika sodobnega participacijskega socialnega dela,
- uporabo metod in temeljnih spretnosti participacijskega socialnega dela,
- uporabo pravnih postopkov,
- uporabo razumevanja socialnopolitičnih pojmov pri praktičnem delu,
- uporabo teorije in konceptov za snovanje akcije (projekta), za razumevanje determinant procesov in izidov lastnega dela,
- uporabo projektnega načina dela,
- uporabo metod socialnega dela v praktičnem okolju,
- uporabo metod in tehnik supervizije,
- kritično refleksijo (in dosledno uporabo etike udeležnosti, krepiteve moči).

Izvajalci kvalifikacije:

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.

Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela s starimi ljudmi

Tabela 22: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela s starimi ljudmi

Ime kvalifikacije	Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela s starimi ljudmi
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	1 leto
Kreditne točke	60
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none">• Študijski program prve stopnje s področja socialnega dela, sociologije, socialne pedagogike, pedagogike, psihologije ali prava in pri tem zbranih 240 KT, ali• študijski program prve stopnje z drugega strokovnega področja in pri tem zbranih 240 KT; prej mora kandidat opraviti diferencialne izpite (20 KT), to vključuje 3 predmete po 4 KT in prakso v obsegu 8 KT; predmeti so: uvod v socialno delo, teorije socialnega dela, raziskovalni seminar in praksa; v skladu z 38. členom zakona o visokem šolstvu morajo biti te obveznosti opravljene pred vpisom v magistrski program, ali• triletni prenovljeni študijski program prve stopnje in s tem pridobljenih 180 KT; kandidat mora opraviti dodatni letnik in tako zbrati manjkajočih 60 KT, ali• 4-letni visokošolski strokovni študijski program s področij, ki so navedena v prvi alineji; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v prvi alineji, ali• 4-letni visokošolski strokovni program z drugih strokovnih področij; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v drugi alineji, ali• 3-letni visokošolski strokovni študijski program; kandidat se lahko vpiše pod pogoji, navedenimi v tretji alineji.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- analizo in sintezo znanja o starosti in staranju v sodobni družbi, predvidevanje rešitev in posledic ravnanja v socialnem delu s starimi ljudmi,
- obvladovanje raziskovalnih metod v socialnem delu, postopkov in procesov na področju socialnega dela s starimi ljudmi,
- razvoj kritične in samokritične presoje,
- uporabo znanja v praksi,
- reševanje individualnih problemov starih ljudi, ki nastajajo v skupnosti, institucijah za stare in delovnih okoljih, v katerih so zaposleni starejši delavci,
- razvijanje inovativnih programov in načinov delovanja pri socialnem delu s starimi ljudmi,
- avtonomnost v strokovnem delu,
- razvoj komunikacijskih sposobnosti, spretnosti nastopanja in predstavljanja mnenj,
- refleksijo o etiki in zavezanost profesionalni etiki,
- kooperativnost, timsko delo, delo v skupini, skupnostne akcije,
- interdisciplinarno povezovanje različnih strokovnjakov na področju dela s starimi ljudmi in koordiniranje delovanja teh strokovnjakov s poudarkom na upoštevanju individualnih potreb starega človeka.

Izvajalci kvalifikacije:

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.

Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela z družino

Tabela 23: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela z družino

Ime kvalifikacije	Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela z družino
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	1 leto
Kreditne točke	60
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Študijski program prve stopnje s področja socialnega dela, sociologije, socialne pedagogike, pedagogike, psihologije ali prava in pri tem zbranih 240 KT, ali • študijski program prve stopnje z drugega strokovnega področja in pri tem zbranih 240 KT; prej mora kandidat opraviti diferencialne izpite (20 KT), to vključuje 3 predmete po 4 KT in prakso v obsegu 8 KT; predmeti so: uvod v socialno delo, teorije socialnega dela, raziskovalni seminar in praksa; v skladu z 38. členom zakona o visokem šolstvu morajo biti te obveznosti opravljene pred vpisom v magistrski program, ali • triletni prenovljeni študijski program prve stopnje in s tem pridobljenih 180 KT; kandidat mora opraviti dodatni letnik in tako zbrati manjkajočih 60 KT, ali • 4-letni visokošolski strokovni študijski program s področij, ki so navedena v prvi alineji; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v prvi alineji, ali • 4-letni visokošolski strokovni program z drugih strokovnih področij; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v drugi alineji, ali • 3-letni visokošolski strokovni študijski program; kandidat se lahko vpiše pod pogoji, navedenimi v tretji alineji.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- poznavanje in razumevanje konceptov, teorij in pojavov ter metod in postopkov socialnega dela,
- analizo in sintezo znanja o družini v sodobni družbi, saj omogoča diferencirano razumevanje problemov in je temelj za soustvarjanje uresničljivih rešitev v socialnem delu z družino,
- uporabo raziskovalnih metod v socialnem delu, postopkov in procesov na področju socialnega dela z družino,
- strateško razmišljanje in ravnanje,
- uporabo znanja, postopkov in metod v praksi,
- kritično in etično (samo)refleksijo o mišljenju in ravnanju,
- prepoznavanje, razumevanje in odzivanje na raznovrstnosti,
- prepoznavanje in razumevanje človekovih stisk in kriz, povezanih z družbenimi in osebnimi okoliščinami,
- soustvarjanje zelenih razpletov z upoštevanjem perspektive uporabnika,
- komuniciranje,
- inovativnost,
- timsko, skupinsko in projektno delo,
- mreženje,
- skupno vodenje in soupravljanje,
- delovanje v mednarodnem in pluralnem strokovnem okolju,
- profesionalnost: sposobnost za profesionalno disciplino, skrb za lastni profesionalni razvoj, za razvoj, uveljavljanje in ugled stroke ter posredovanje znanja.

Izvajalci kvalifikacije:

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.

Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega vključevanja in pravičnosti na področju hendikepa, etničnosti in spola

Tabela 24: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega vključevanja in pravičnosti na področju hendikepa, etničnosti in spola

Ime kvalifikacije	Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega vključevanja in pravičnosti na področju hendikepa, etničnosti in spola
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	1 leto
Kreditne točke	60
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Študijski program prve stopnje s področja socialnega dela, sociologije, socialne pedagogike, pedagogike, psihologije ali prava in pri tem zbranih 240 KT, ali • študijski program prve stopnje z drugega strokovnega področja in pri tem zbranih 240 KT; prej mora kandidat opraviti diferencialne izpite (20 KT), to vključuje 3 predmete po 4 KT in prakso v obsegu 8 KT; predmeti so: uvod v socialno delo, teorije socialnega dela, raziskovalni seminar in praksa; v skladu z 38. členom zakona o visokem šolstvu morajo biti te obveznosti opravljene pred vpisom v magistrski program, ali • triletni prenovljeni študijski program prve stopnje in s tem pridobljenih 180 KT; kandidat mora opraviti dodatni letnik in tako zbrati manjkajočih 60 KT, ali • 4-letni visokošolski strokovni študijski program s področij, ki so navedena v prvi alineji; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v prvi alineji, ali • 4-letni visokošolski strokovni program z drugih strokovnih področij; kandidat se lahko vpiše v magistrski program pod pogoji, navedenimi v drugi alineji, ali • 3-letni visokošolski strokovni študijski program; kandidat se lahko vpiše pod pogoji, navedenimi v tretji alineji.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- razumevanje temeljnih teoretskih konceptov s področja hendikepa, človekovih pravic, večkulturnosti, spolov in njihovo součinkovanje,
- kritično raziskovanje v socialnem delu,
- uporabo znanja v praksi in kritično refleksijo,
- kritično refleksijo relevantne zakonodaje in javnih politik,
- razumevanje koncepta moči, izključevanja in vključevanja,
- razumevanje in uporabo konceptov antidiskriminacije in medkulturnega socialnega dela,
- razumevanje (ne)strpnosti, predsodkov, konstrukcije drugega, tujosti, socialne distance, reproduciranja neenakih možnosti in nasilja,
- znanje in poznavanje metod o socialnem vključevanju ter pluralizaciji programov in storitev v socialnem varstvu,

Predmetno specifične kompetence v programu so:

- razumevanje koncepta hendikepa in njegove družbene konstrukcije iz kulturne in zgodovinske perspektive,
- preučevanje družbenih neenakosti in njihovega vpliva na vsakdanje življenje ljudi,
- analizo obstoječe mreže socialnih služb in razumevanje procesov deinstitutionalizacije,
- razumevanje medicinskega in socialnega modela,
- razumevanje ekonomskega, socialnega, političnega in simbolnega položaja oseb z ovirami v Sloveniji in po svetu,
- poznavanje in uporaba modelov in metod socialnega dela z oviranimi ljudmi, ki spodbujajo socialno vključevanje in pravičnost,
- razumevanje vpliva medijskih predstavitev na konstruiranje hendikepa kot družbene kategorije (stigmatizacija),
- razumevanje konceptov etničnosti, prisilnih migracij, rasizma, kulturne raznolikosti, globalizacije in globalnih (ne)pravičnosti,
- razumevanje konstrukcije meje in mejnosti ter procesov izključevanja etničnih manjšin in priseljencev,
- poznavanje ekonomskega, socialnega, političnega in simbolnega položaja etničnih in priseljenjskih skupnosti v Sloveniji in po svetu,
- razumevanje in uporaba načel etnično občutljivega socialnega dela,
- poznavanje modelov socialnega dela z etničnimi manjšinami in priseljenci s poudarkom na metodi socialnega dela v skupnosti,

- analiza delovanja javnih, zasebnih in nevladnih socialnih služb z vidika dostopnosti za pripadnike etničnih manjšin in priseljencev,
- razumevanje vpliva medijskih predstavitev na področju etničnosti in migracij,
- razumevanje koncepta spolov in njegove družbene konstrukcije iz kulturne in zgodovinske perspektive,
- razumevanje zgodovinskega, ekonomskega, socialnega, političnega in simbolnega položaja žensk in otrok v Sloveniji in po svetu,
- analiza socialnih služb z vidika njihove odzivnosti na spolne razlike,
- razumevanje konceptov nasilja s poudarkom na nasilju nad ženskami in otroki,
- poznavanje in uporaba modelov in metod socialnega dela z ženskami z izkušnjami nasilja v družini in v institucijah in z ženskami v duševnih in drugih stiskah na področju zdravja,
- poznavanje in uporaba modelov in metod socialnega dela z otroki, ki so preživeli zlorabe, s poudarkom na okrevanju,
- načrtovanje socialnih služb in programov, ki upoštevajo perspektivo spolov,
- kritična analiza socialnih politik z vidika enakosti spolov v praksi,
- razumevanje zgodovinskega razvoja idej v socialnem delu,
- razumevanje razvoja stroke, institucij, metod, izobraževanja na področju socialnega dela,
- poznavanje ključnih oseb in temeljnih del na področju socialnega dela v 19. in 20. stoletju,
- razumevanje različnega razvoja socialnega dela po svetu s poudarkom na razvoju socialnega dela v vzhodni Evropi
- kontekstualizacija razvoja idej socialnega dela v različnih okoljih.

Izvajalci kvalifikacije:

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.

Magister socialne gerontologije/magistrica socialne gerontologije

Tabela 25: Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialne gerontologije/magistrica socialne gerontologije

Ime kvalifikacije	Magister socialne gerontologije/magistrica socialne gerontologije
Tip kvalifikacije	Diploma druge stopnje
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Magistrsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	1 leto
Kreditne točke	120
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Zaključen študijski program prve stopnje z ustreznih strokovnih področij in doseženih najmanj 180 kreditnih točk po ECTS (po bolonjskem sistemu) ali • zaključen študijski program za pridobitev visoke strokovne izobrazbe ali študijski program za pridobitev univerzitetne izobrazbe z ustreznih strokovnih področij (pred bolonjskim sistemom), ali • zaključeni enakovredni študijski programi z drugih strokovnih področij in opravljene dodatne študijske obveznosti v obsegu 10 kreditnih točk po ECTS. Dodatne študijske obveznosti študent opravi pred zagovorom magistrske naloge, manjkajoče predmete mu določi Komisija za podiplomski študij po predložitvi vloge. Za enakovredne študijske programe se štejejo: družboslovne, humanistične, upravne, organizacijske, ekonomske in poslovne vede.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Zdravstvo in socialna varnost, drugo
Raven kvalifikacije	SOK 8 EOK 7 Druga stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- identificiranje danega raziskovalnega problema, njegove analize in iskanje možnih rešitev,
- koherentno obvladovanje temeljnega znanja,
- povezovanje znanja interdisciplinarnih strokovnih področij,
- timsko in projektno delo,
- predstavljanje raziskovalnih dognanj,
- uveljavljanje kreativnih pristopov v svojem okolju,

Predmetno specifične kompetence v programu so:

- prepoznavanje vloge in položaja starostnika v procesu medsebojne interakcije,
- internalizacijo temeljnih gradnikov kakovosti storitev,
- kompetentni odziv, ki zahteva organizacijo fizioterapevtskih in drugih delovnih ter zaposlitvenih terapij,
- oblikovanje zdrave prehrane z upoštevanjem dietetskih načel,

- prepoznavo potrebe po socialnodelavskih pristopih k posameznim segmentom znotraj populacije (nepokretni, invalidni, mlajši in starejši upokojenci),
- pripravo poslovnega in strateškega načrta za zagotovitev varne starosti,
- etično reagiranje ob različnostih v populaciji,
- spoznati strukturiranje, funkcioniranje in procesiranje storitev in specifiko storitvene dejavnosti,
- poznavanje teorij s področja paliativne oskrbe,
- poznavanje osnov ekonomske zakonitosti obvladovanja različnih entitet, ki delajo s starimi in njihovega konkurenčnega okolja,
- obvladovanje dinamične organizacije,
- sestavo dinamičnega procesa zaposlitve v prostem času, življenja in skrbi za starega človeka,
- prepoznavanje trendov v globalnem sistemu,
- obvladovanje procesov v starosti in bolezenskih stanjih ter ustrezen pristop k oblikovanju storitev za pomoč,
- prepoznavanje novih tehnologij paradigem in filozofij pri obravnavanju kompleksnosti konceptov dela s starimi in razumevanje ključnih dejavnikov za razvoj storitev na področju skrbi za stare,
- oblikovati nove storitve na področju skrbi za stare,
- vzpostavljati družbeno odgovornega delovanja na osnovi etičnih pravil in pričakovanj družbe,
- svetovanje in raziskovanje na vseh področjih skrbi za stare.

Izvajalci kvalifikacije:

- Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor.

SOK 10 – EOK 8

Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialnega dela in svetovanja

Tabela 26: Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialnega dela in svetovanja

Ime kvalifikacije	Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialnega dela in svetovanja
Tip kvalifikacije	Doktorat
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Doktorsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180
Vstopni pogoji	Končana najmanj visoka izobrazba s področja socialnega dela ali izjemoma druge smeri, in sicer: <ul style="list-style-type: none"> • študijski program druge stopnje ali • univerzitetni študijski program, sprejet pred 11. 6. 2004, ali • študijski program, ki izobražuje za poklic, urejen z direktivami EU, ali drug enoviti magistrski študijski program, ki je ovrednoten s 300 kreditnih točk (po ECTS), ali • študijski program za pridobitev magisterija znanosti oziroma specializacije po končanem študijskem programu za pridobitev univerzitetne izobrazbe (takim kandidatom se priznajo študijske obveznosti v obsegu najmanj 60 kreditnih točk), ali • študijski program za pridobitev specializacije po končanem visokošolskem strokovnem programu (takim kandidatom se pred vpisom v doktorski študijski program INDOŠOW določijo študijske obveznosti s študijskega programa druge stopnje »socialno vključevanje in pravičnost na področju hendikepa, etničnosti in spolov« v obsegu 30 kreditnih točk, in sicer pri predmetih »metodologija kritičnega raziskovanja v socialnem delu« in »praktikum – terensko delo«). Posebni pogoj je znanje angleškega jezika.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Socialno delo in svetovanje
Raven kvalifikacije	SOK 10 EOK 8 Tretja stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- ustvarjalno in samostojno znanstvenoraziskovalno delo in reševanje znanstvenih problemov,
- analizo, sintezo in predvidevanje rešitev in posledic s področja socialnega dela in socialne politike,
- reflektirano obravnavo in uporabo kritičnih, mednarodnih in primerjalnih perspektiv, tako pri obravnavi in analizi znanstvenih besedil kot tudi pri vodenju lastnega raziskovalnega dela,

- razumevanje in kritično presojo pri reševanju zahtevnih in kompleksnih znanstvenoraziskovalnih vprašanj,
- uporabo zahtevnih raziskovalnih metod, postopkov in procesov,
- poglobljena teoretska znanja na področjih komparativne metodologije, teorij socialnega dela in primerjalne perspektive na področju študij raznovrstnosti v socialnem delu,
- delovanje v mednarodnem okolju, ima razvite komunikacijske in vodstvene sposobnosti in spretnosti,
- uporabo znanja v praksi.

Predmetno specifične kompetence v programu so:

- reševanje zahtevnejših znanstvenih problemov z uporabo metod in postopkov s področja socialnega dela,
- uporaba primerjalne analize znotraj raziskav pri socialnem delu in socialni politiki,
- zgodovinske, kritične in interdisciplinarne analize znotraj izbranih področij discipline socialnega dela in socialne politike,
- koherentno obvladovanje podanega znanja s področja socialnega dela in socialne politike,
- povezovanje znanja z različnih področij in aplikacije,
- razumevanje in uporaba metod kritične analize in razvoja teorij ter njihova uporaba v reševanju konkretnih delovnih problemov,
- razvoj veščin in spretnosti pri uporabi znanja na določenem strokovnem področju.

Izvajalci kvalifikacije:

- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.

Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialne gerontologije

Tabela 27: Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialne gerontologije

Ime kvalifikacije	Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialne gerontologije
Tip kvalifikacije	Doktorat
Vrsta kvalifikacije	Izobrazba
Vrsta izobraževanja	Doktorsko izobraževanje
Trajanje izobraževanja	3 leta
Kreditne točke	180
Vstopni pogoji	<ul style="list-style-type: none"> • Zaključen študijski program druge stopnje (po bolonjskem sistemu) in pri tem na prvi in drugi stopnji ali na enovitem magistrskem študiju doseženih skupno najmanj 300 kreditnih točk po ECTS (po bolonjskem sistemu), ali • zaključen študijski program iz četrtega odstavka 36. čl. Zakona o visokem šolstvu, če je ovrednoten s 300 KT ali • zaključen študijski program druge stopnje – univerzitetni program, sprejet pred 11. 6. 2004, ali • zaključen visokošolski strokovni študijski program, sprejet pred 11. 6. 2004, in študijski program za pridobitev specializacije. Tem kandidatom se pred vpisom v študijski program določijo študijske obveznosti v obsegu 60 ECTS točk.
ISCED področje	Zdravstvo in socialna varnost
ISCED podpodročje	Zdravstvo in socialna varnost, drugo
Raven kvalifikacije	SOK 10 EOK 8 Tretja stopnja

Vir: www.nok.si

Učni izidi

Študent/študentka je usposobljen/a za:

- vodenje procesov v gerontološki dejavnosti,
- konstruktivno kritično presojo in aplikacijo ustvarjalnih rešitev na ravni pristopov, modelov in na odnosni ravni,
- vodenje notranjih organizacijskih enot,
- vodenje projektov kakovosti v gerontoloških storitvah,
- iniciiranje novih oblik in modelov skrbi za stare,
- svetovanje za kakovost v storitvah in ima kompetence, potrebne za visokošolskega sodelavca,
- vodenje ČP, vodstvenega in vodilnega osebja in je raziskovalec ali vodja na znanstvenoraziskovalnih in visokošolskih inštitucijah.

Izvajalci kvalifikacije:

- Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor.

2.3. Vpis v izobraževalne in študijske programe na področju socialnega varstva

Poglavje bo osredotočeno na vpise dijakov in študentov v izobraževalne in študijske programe, ki izobražujejo za poklice na področju socialnega varstva po posameznih stopnjah: srednješolsko, višješolsko strokovno in visokošolsko izobraževanje.

Sistem slovenskega srednješolskega izobraževanja ne izobražuje za poklice s področja socialnega varstva, niti na ravni nižjega poklicnega, srednjega poklicnega, srednjega strokovnega in poklicno tehničnega izobraževanja.

Višja in visokošolska stopnja izobraževanja za poklice, ki lahko opravljajo strokovni izpit na področju socialnega varstva, je skladno z 69. členom Zakona o socialnem varstvu zelo pestra. Po tem členu zakona so namreč lahko strokovni delavci tisti delavci, ki so končali višjo ali visoko šolo, ki izobražuje za socialno delo, so končali višjo ali visoko šolo psihološke ali biopsihološke smeri, pedagoške smeri in njenih specialnih disciplin, upravne, pravne, sociološke, zdravstvene smeri – smer delovne terapije in teološke smeri z ustrezno specializacijo. Prav tako so strokovni delavci v domovih za otroke in v socialnovarstvenih zavodih za usposabljanje lahko vsi tisti, ki so končali višjo ali visoko šolo pedagoške, socialnopedagoške, psihološke ali biopsihološke smeri in defektološke smeri. Izven tega zakona je pristop k strokovnemu izpitu na področju socialnega varstva omogočen tudi tistim, ki so končali študijski program socialne gerontologije.

V okviru višjega strokovnega izobraževanja je identificiran le en relevanten program s področja socialnega varstva, in sicer Organizator socialne mreže. V zadnjih petih letih, torej od študijskega leta 2016/17 do leta 2020/21, so omenjeni študijski program izvajali na desetih višješolskih izobraževalnih ustanovah, med katerimi so v zadnjem petletnem obdobju beležili vpis študentov na osmih ustanovah. Spodnja tabela prikazuje gibanje vpisa študentov v višješolski izobraževalni program Organizator socialne mreže po letih in po izvajalcih. Podatki kažejo, da je bil v zadnjih petih letih največji vpis v študijski program Organizator socialne mreže v študijskem letu 2016/17, ko je bilo vpisanih 169 študentov, in najnižji v študijskem letu 2017 s 130 vpisanimi študenti. Skupaj je bilo v petih letih v program Organizator socialne mreže vpisanih 764 študentov.

Tabela 28: Vpis študentov v višješolski študijski program Organizator socialne mreže med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21 po ustanovah, ki izvajajo program

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	Skupaj
Ekonomška šola Celje	34	29	29	16	12	120
Šolski center Kranj	2	3	8	9	9	31
DOBA EPIS, d. o. o.	17	20	21	33	28	119
B2 izobraževanje in informacijske storitve, d. o. o.	25	28	11	24	26	114
ERUDIO izobraževalni center	29	40	41	37	28	175
GEA College CVŠ, Družba za višješolsko izobraževanje – Center višjih šol, d. o. o.	13	10	11	13	13	60
Izobraževalni center Geoss, d. o. o.	49	0	16	17	12	94
ABITURA, Podjetje za izobraževanje, d. o. o., Celje	0	0	7	13	31	51
Skupaj	169	130	144	162	159	764

Opomba: Vpisa študentov ni bilo v IC Memory in Izobraževalnem centru Piramida Maribor.

Vir: CEUVIZ, centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2020

Slika 15: Gibanje števila vpisanih študentov v višješolski program Organizator socialne mreže med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21



Vir: CEUVIZ, centralna evidenca udeležencev v izobraževanju, 2020

Med visokošolskimi študijskimi programi, ki so v registru www.nok.si, po ISCED 2013 klasifikaciji akreditirani na področju »zdravstvo in socialna varnost«, predstavljamo vpis študentov v dva študijska programa, in sicer socialno delo¹⁹ in socialna gerontologija.²⁰

Študijske programe socialnega dela na vseh treh ravneh študija, to je na univerzitetni, magistrski in doktorski ravni, izvaja javna visokošolska ustanova Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.

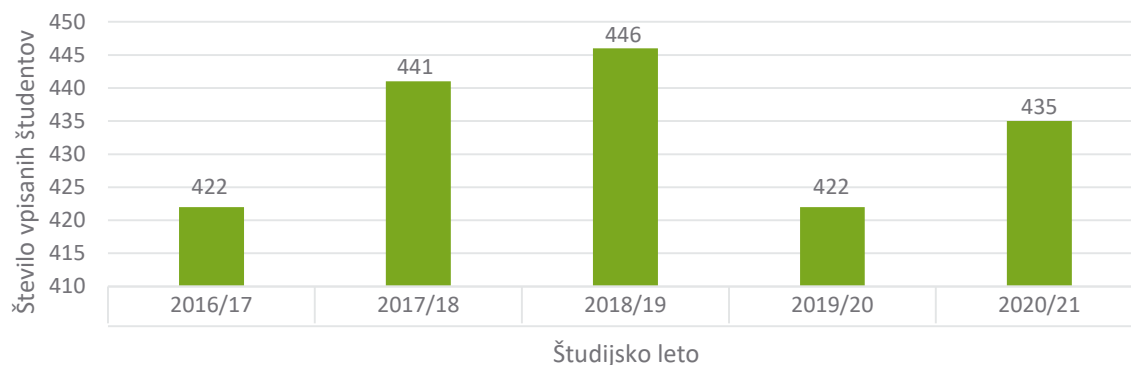
Tabela 29: Število vpisanih študentov v študijske programe socialnega dela na vseh treh ravneh, ki jih izvaja Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21

Vrsta	Stopnja	Naziv študijskega programa oz. modula	Študijsko leto				
			2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Univerzitetni	I.	Socialno delo	422	441	446	422	435
Magistrski	II.	Socialno delo z družino	107	51	26	16	34
Magistrski	II.	Socialno delo s starimi ljudmi	4	21	12	22	20
Magistrski	II.	Dolgotrajna oskrba starih ljudi		21	36	31	32
Magistrski	II.	Psihosocialna podpora in pomoč		22	41	41	42
Magistrski	II.	Skupnostna oskrba		18	29	34	26
Magistrski	II.	Socialna pravičnost in radikalne perspektive v socialnem delu		18	21	7	8
Magistrski	II.	Socialno delo v vzgoji in izobraževanju	4	25	43	43	48
Magistrski	II.	Socialno vključevanje in pravičnost na področju hendikepa, etničnosti in spola		19	2		
Magistrski	II.	Teorije in metode socialnega dela		31			
Doktorski	III.	Humanistika in družboslovje: Socialno delo	17	20	24	25	34
Skupaj			554	687	680	641	679

Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (eVŠ)

Na prvi stopnji študija se izvaja univerzitetni študijski program socialno delo, ki traja štiri leta. Od študijskega leta 2016/17 do 2018/19 število vpisanih študentov raste, v letu 2019/20 je zabeležen upad in po tem letu število vpisanih študentov na prvo stopnjo univerzitetnega programa socialno delo ponovno raste.

Slika 16: Gibanje števila vpisanih študentov na prvi stopnji univerzitetnega študija socialno delo na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21



Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (eVŠ)

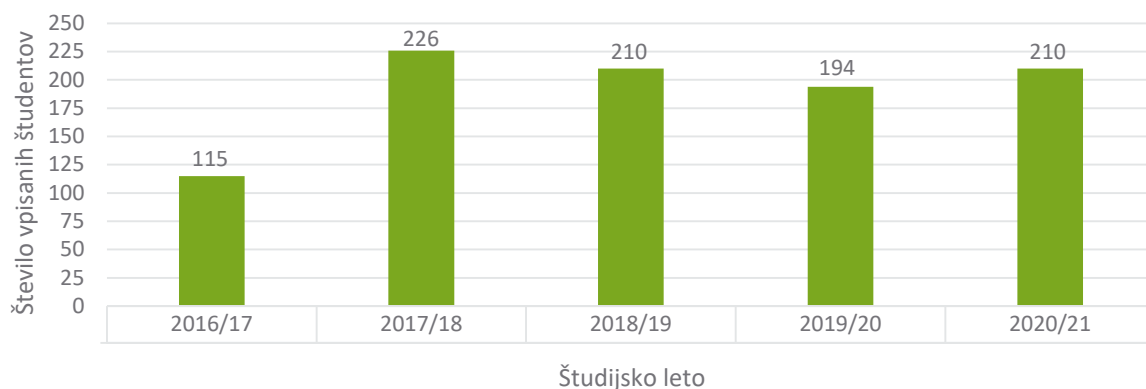
Druga raven magistrskega študija socialno delo, ki traja eno leto, ponuja več specifičnih študijskih smeri oziroma modulov. V študijskih letih 2016/17 in 2017/18 se je izvajal magistrski program »socialno vključevanje in pravičnost na področju hendikepa, etničnosti in spola«, v študijskem letu 2017/18 se je izvajal magistrski program »teorije in metode socialnega dela«. V celotnem preučevanem obdobju, od študijskega leta 2016/17 do 2020/21 se izvajajo magistrski programi »socialno delo z družino«, »socialno delo s starimi ljudmi« in »socialno delo v vzgoji in izobraževanju«. Od študijskega leta 2017/18 dalje se izvajajo tudi magistrski programi »dolgotrajna oskrba starih ljudi«, »psihosocialna podpora in pomoč«, »skupnostna oskrba« in »socialna pravičnost in radikalne perspektive v socialnem delu«.

¹⁹ ISCED 2013 podpodročje »socialno delo in svetovanje«

²⁰ ISCED 2013 podpodročje »zdravstvo in socialna varnost, drugo«

Med študijskima letoma 2016/17 in 2017/18 je opazen izrazit porast števila vpisanih na magistrske študijske programe Socialno delo, po tem letu počasi dve leti vpis upada, v zadnjem letu pa se je vpis ponovno nekoliko povečal.

Slika 17: Gibanje števila vpisanih študentov na drugi stopnji magistrskih študijev socialnega dela na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21



Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (eVŠ)

Na tretji ravni se izvaja študijski doktorski program »humanistika in družboslovje, z modulom »socialno delo«. Študij traja štiri leta. V preučevanem obdobju, od študijskega leta 2016/17 do 2020/21, število študentov, vpisanih na doktorski program Socialno delo, konstantno raste.

Slika 18: Gibanje števila vpisanih študentov na tretji stopnji doktorskega študija socialno delo na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21



Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (eVŠ)

Študijske programe Socialna gerontologija na vseh treh ravneh študija, to je na univerzitetni, visokošolski, magistrski in doktorski ravni, izvaja zasebna visokošolska ustanova Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor.

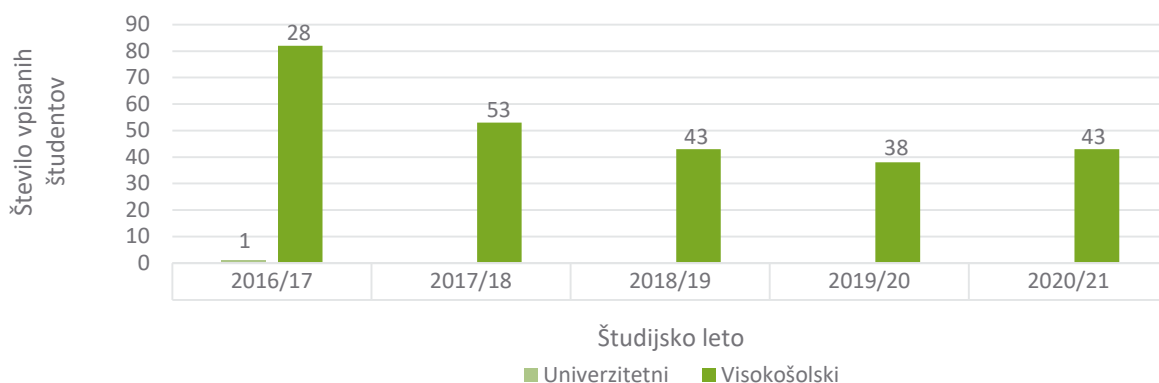
Tabela 30: Število vpisanih študentov v študijske programe socialne gerontologije na vseh treh ravneh, ki jih izvaja Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21

Vrsta	Stopnja	Naziv študijskega programa oz. modula	Študijsko leto				
			2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Univerzitetni	I.	Socialna gerontologija	1	0	0	0	0
Visokošolski	I.	Socialna gerontologija	82	53	43	38	43
Magistrski	II.	Socialna gerontologija	42	15	18	14	16
Doktorski	III.	Socialna gerontologija	48	54	45	21	7
Skupaj			221	176	151	94	73

Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (eVŠ)

Prvo stopnjo študija socialna gerontologija se izvaja na univerzitetni in visokošolski ravni. Obe vrsti študija se izvajata tri leta. Vpis v univerzitetni program Socialna gerontologija je bil zabeležen le v študijskem letu 2016/17, ko je bil vpisan en študent. V visokošolski program Socialna gerontologija je vpis študentov upadal od študijskega leta 2016/17 do 2019/20, v zadnjem študijskem letu 2020/21 pa je zaznati porast vpisa študentov.

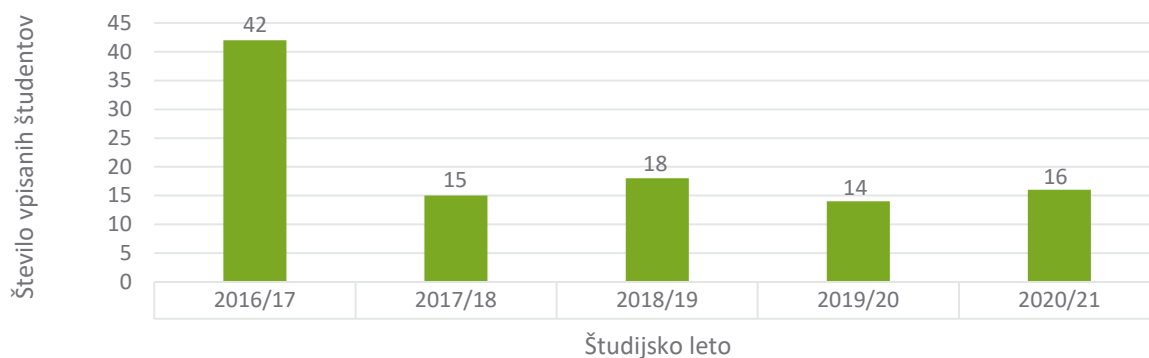
Slika 19: Gibanje števila vpisanih študentov na prvi stopnji univerzitetnega in visokošolskega študija socialna gerontologija na Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21



Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (eVŠ)

Na drugi stopnji traja magistrski študij socialna gerontologija dve leti. Največji vpis študentov na drugi stopnji magistrskega študija Socialne gerontologije je zabeležen v študijskem letu 2016/17. Po tem letu se je število vpisanih študentov prepolovilo in vse obdobje niha.

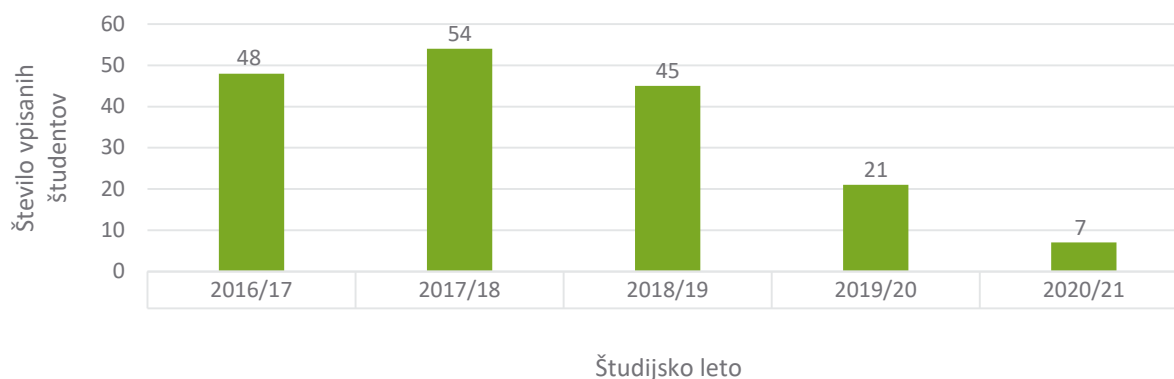
Slika 20: Gibanje števila vpisanih študentov na drugi stopnji magistrskega študija Socialna gerontologija na Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21



Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (eVŠ)

Na tretji stopnji doktorskega programa Socialna gerontologija, ki traja tri leta, je zabeležen največji vpis študentov v študijskem letu 2017/18, po tem letu pa število vpisanih študentov upada.

Slika 21: Gibanje števila vpisanih študentov na tretji stopnji doktorskega študija Socialna gerontologija na Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21



Vir: MIZŠ 2018, 2020, 2021 (evŠ)

2.4. Število izdanih dodatnih kvalifikacij in podeljenih certifikatov za NPK na področju socialnega varstva

Na področju socialnega varstva je v okviru sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij (v nadaljevanju sistem NPK) možno pridobiti certifikate za naslednje nacionalne poklicne kvalifikacije (v nadaljevanju NPK):

- Delovni inštruktor/delovna inštruktorica
- Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu
- Mladinski delavec/mladinska delavka
- Varuh/varuhinja predšolskih otrok
- Medkulturni mediator/medkulturna mediatorica
- Romski koordinator/romska koordinatorica
- Romski pomočnik/romska pomočnica
- Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku
- Tolmač/tolmačka slovenskega znakovnega jezika.

Za nacionalno poklicno kvalifikacijo »**Delovni inštruktor/delovna inštruktorica**« je število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 predstavljeno v spodnji tabeli. V tem obdobju je bilo za NPK »**Delovni inštruktor/delovna inštruktorica**« izvedenih 21 preverjanj pri 76 kandidatih, od tega je bilo 13 uspešnih preverjanj in 56 uspešnih potrjevanj. Podeljenih je bilo 69 certifikatov »**Delovni inštruktor/delovna inštruktorica**«. Največ certifikatov je bilo podeljenih v letu 2017, noben pa v letu 2020. Certificiranje je potekalo pri dveh izvajalcih.

Tabela 31: Delovni inštruktor/delovna inštruktorica: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2016	3	10	9	0	9
2017	5	31	27	4	31
2018	6	18	15	2	17
2019	3	12	5	7	12
2020	4	5	0	0	0
SKUPAJ	21	76	56	13	69
Pregled po izvajalcih:					
Firis Imperl, d. o. o.	5	56	44	7	51
Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana	16	20	12	6	18
Skupaj	21	76	56	13	69

Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

V tabeli 32 je za nacionalno poklicno kvalifikacijo »**Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu**« predstavljeno število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020. V tem obdobju je bilo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »**Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu**« izvedenih 169 preverjanj pri 1.011 kandidatih, od tega je bilo 949 uspešnih preverjanj in 10 uspešnih potrjevanj. Podeljenih je bilo 959 certifikatov »**Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu**«. Največ certifikatov je bilo podeljenih v letu 2019 in najmanj v letu 2020. Certificiranje je potekalo pri 24 izvajalcih.

Tabela 32: Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2016	40	231	0	216	216
2017	35	199	5	184	189
2018	31	173	0	162	162
2019	38	292	5	277	282
2020	25	116	0	110	110
SKUPAJ	169	1011	10	949	959
Pregled po izvajalcih:					
Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje	7	38	0	36	36
Center za dopisno izobraževanje Univerzum	11	81	0	73	73
Center za izobraževanje in kulturo Trebnje	7	31	0	27	27
Gospodarska zbornica Slovenije Center za poslovno usposabljanje	11	95	0	88	88
IC Geoss, d. o. o.	4	0	0	0	0
Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana	14	158	0	150	150
Ljudska univerza Ajdovščina	6	25	0	25	25
Ljudska univerza Celje	7	33	0	28	28
Ljudska univerza Koper	8	33	0	30	30
Ljudska univerza Nova Gorica	6	32	0	32	32
Ljudska univerza Ormož	3	0	0	0	0
Ljudska univerza Šentjur	1	0	0	0	0
Ljudska univerza, center za izobraževanje in kulturo Kranj	12	116	0	113	113
Ljudska univerza, zavod za izobraževanje in kulturo Rogaška Slatina	6	12	0	12	12
MOCIS center za izobraževanje odraslih	8	53	0	51	51
NaPoK, d. o. o.	5	0	0	0	0
Razvojna agencija Kozjansko	4	6	0	5	5
Socialna zbornica Slovenije	12	94	0	91	91
Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna	6	13	0	13	13
Srednja šola Izola – Scuola media Isola	3	0	0	0	0
Srednja zdravstvena in kozmetična šola Maribor	5	17	0	16	16
UPI – Ljudska univerza Žalec	8	63	0	62	62
Zasavska ljudska univerza	8	78	0	77	77
Zavod Znanje Postojna, javni zavod	7	33	10	20	30
SKUPAJ	169	1011	10	949	959

Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

Za nacionalno poklicno kvalifikacijo »**Mladinski delavec/mladinska delavka**« smo število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2018–2020 predstavili v spodnji tabeli. V tem obdobju je bilo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Mladinski delavec/mladinska delavka« izvedenih 14 preverjanj pri 52 kandidatih, od tega je bilo 9 uspešnih preverjanj in 34 uspešnih potrjevanj. Podeljenih je bilo 43 certifikatov »Mladinski delavec/mladinska delavka«. Največ certifikatov je bilo podeljenih v letu 2019, v letu 2020 pa samo eden. Certificiranje je potekalo pri treh izvajalcih.

Tabela 33: Mladinski delavec/mladinska delavka: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2018–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2018	4	14	6	5	11
2019	6	37	27	4	31
2020	4	1	1	0	1
SKUPAJ	14	52	34	9	43
Pregled po izvajalcih:					
Ljudska univerza Ormož	3	9	2	3	5
Ljudska univerza, center za izobraževanje in kulturo Kranj	8	43	32	6	38
UPI – Ljudska univerza Žalec	3	0	0	0	0
SKUPAJ	14	52	34	9	43

Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

V spodnji tabeli je za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Varuh/varuhinja predšolskih otrok« predstavljeno število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020. V tem obdobju je bilo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Varuh/varuhinja predšolskih otrok« izvedenih 55 preverjanj pri 66 kandidatih, od tega je bilo 34 uspešnih preverjanj in 28 uspešnih potrjevanj. Podeljenih je bilo 62 certifikatov »Varuh/varuhinja predšolskih otrok«. Največ certifikatov je bilo podeljenih v letu 2016 in najmanj v letu 2018. Certificiranje je potekalo pri 12 izvajalcih.

Tabela 34: Varuh/varuhinja predšolskih otrok: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2016	15	24	11	13	24
2017	11	22	11	11	22
2018	10	3	1	2	3
2019	8	8	4	3	7
2020	11	9	1	5	6
SKUPAJ	55	66	28	34	62
Pregled po izvajalcih:					
Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza	1	0	0	0	0
Center za dopisno izobraževanje Univerzum	7	42	18	22	40
Center za izobraževanje in kulturo Trebnje	5	0	0	0	0
Erudio izobraževalni center	5	0	0	0	0
IC Geoss, d. o. o.	4	0	0	0	0
Ljudska univerza Celje	9	13	3	8	11
Ljudska univerza Kočevje	3	0	0	0	0
Ljudska univerza Koper	4	11	7	4	11
Ljudska univerza Nova Gorica	2	0	0	0	0
Ljudska univerza, zavod za izobraževanje in kulturo Rogaška Slatina	5	0	0	0	0
PCO – Poklicni center Obala	6	0	0	0	0
Zavod Znanje Postojna, javni zavod	4	0	0	0	0
SKUPAJ	55	66	28	34	62

Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

Za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Romski koordinator/romska koordinatorica« smo število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 predstavili v spodnji tabeli. V tem obdobju je bilo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Romski koordinator/romska koordinatorica« izvedenih 11 preverjanj. V letu 2017 je bilo pri enem kandidatu izvedeno eno uspešno potrjevanje in podeljen en certifikat »Romski koordinator/romska koordinatorica«. Certificiranje je potekalo pri dveh izvajalcih.

Tabela 35: Romski koordinator/romska koordinatorica: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2016	2	0	0	0	0
2017	2	1	1	0	1
2018	2	0	0	0	0
2019	2	0	0	0	0
2020	3	0	0	0	0
SKUPAJ	11	1	1	0	1
Pregled po izvajalcih:					
Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza	1	0	0	0	0
Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj	10	1	1	0	1
SKUPAJ	11	1	1	0	1

Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

V naslednji tabeli smo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Romski pomočnik/romska pomočnica« predstavili število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020. V tem obdobju je bilo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Romski pomočnik/romska pomočnica« izvedenih 12 preverjanj pri 15 kandidatih, od tega je bilo 15 uspešnih potrjevanj. Podeljenih je bilo 15 certifikatov »Romski pomočnik/romska pomočnica«. Največ certifikatov je bilo podeljenih v letu 2017, noben pa v letu 2018 in 2020. Certificiranje je potekalo pri dveh izvajalcih.

Tabela 36: Romski pomočnik/romska pomočnica: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2016	2	4	4	0	4
2017	2	9	9	0	9
2018	2	0	0	0	0
2019	3	2	2	0	2
2020	3	0	0	0	0
SKUPAJ	12	15	15	0	15
Pregled po izvajalcih:					
Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza	1	0	0	0	0
Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj	11	15	15	0	15
SKUPAJ	12	15	15	0	15

Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

Za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku« je število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 predstavljeno v naslednji spodnji tabeli. V tem obdobju je bilo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku« izvedenih 16 preverjanj. V letu 2018 sta bili pri enem kandidatu izvedeni dve uspešni preverjanji in podeljena sta bila dva certifikata »Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku«. Certificiranje je potekalo pri dveh izvajalcih.

Tabela 37: Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2016	1	0	0	0	0
2017	5	0	0	0	0
2018	4	2	0	2	2
2019	3	0	0	0	0
2020	3	0	0	0	0
SKUPAJ	16	2	0	2	2
Pregled po izvajalcih:					
Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana	11	0	0	0	0
Zavod Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik	5	2	0	2	2
SKUPAJ	16	2	0	2	2

Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

Za nacionalno poklicno kvalifikacijo »**Tolmač/tolmačka slovenskega znakovnega jezika**« je število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 predstavljeno v naslednji tabeli. V tem obdobju je bilo za nacionalno poklicno kvalifikacijo »Tolmač/tolmačka slovenskega znakovnega jezika« izvedenih 15 uspešnih potrjevanj ter podeljenih 15 certifikatov »Tolmač/tolmačka slovenskega znakovnega jezika«. Certificiranje je potekalo pri enem izvajalcu.

Tabela 38: Tolmač/tolmačka slovenskega znakovnega jezika: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih)

	Število preverjanj	Število kandidatov	Število uspešnih potrjevanj	Število uspešnih preverjanj	Število podeljenih certifikatov
Pregled po letih:					
2016	1	6	0	1	1
2017	2	5	0	5	5
2018	2	9	0	3	3
2019	4	7	0	3	3
2020	3	6	0	3	3
SKUPAJ	12	33	0	15	15
Pregled po izvajalcih:					
Zavod združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik	12	33	0	15	15
SKUPAJ	12	33	0	15	15

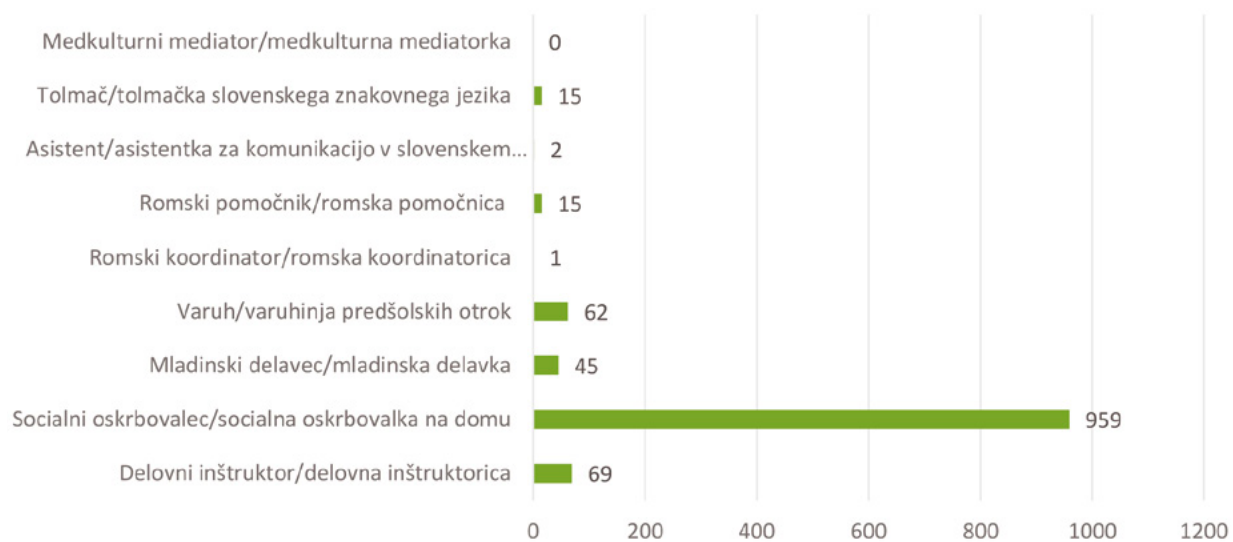
Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021

V preučevanem obdobju 2016–2020 ni bilo nobenega preverjanja in podeljenega nobenega certifikata za nacionalno poklicno kvalifikacijo »**Medkulturni mediator/medkulturna mediatorica**«, saj gre za novo kvalifikacijo, za katero se bo certificiranje v letu 2021 šele začelo.

Na področju socialnega varstva je v register Slovenskega ogrođa kvalifikacij za zdaj umeščena ena dodatna kvalifikacija, in sicer **Tolmač/tolmačka za gluhoslepe in specialist/specialistka za delo z gluhoslepimi** na ravni SOK 7. Od njene umestitve 1. januarja 2018 do aprila 2021 za to dodatno kvalifikacijo ni bilo izdano še nobeno potrdilo.

Na naslednji sliki so predstavljeni skupni podatki podeljenih certifikatov za NPK na področju socialnega varstva v obdobju 2016–2020. Kot je razvidno iz slike, je bila velika večina vseh certifikatov na obravnavanem področju podeljenih za NPK Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu, in sicer 959, medtem ko je bilo za vse ostale NPK podeljenih manj kot sto. Za NPK Medkulturni mediator/medkulturna mediatorica še ni bilo podeljenega nobenega certifikata, to pa zato, ker je ta kvalifikacija nova in bo prva izvedba preverjanja in potrjevanja predvidoma v drugi polovici leta 2021.

Slika 22: Gibanje števila podeljenih certifikatov za NPK na področju socialnega varstva med leti 2016–2020



Vir: NRP, Nacionalno informacijsko središče, 2021







IV

Trendi in razvojne možnosti na področju socialnega varstva



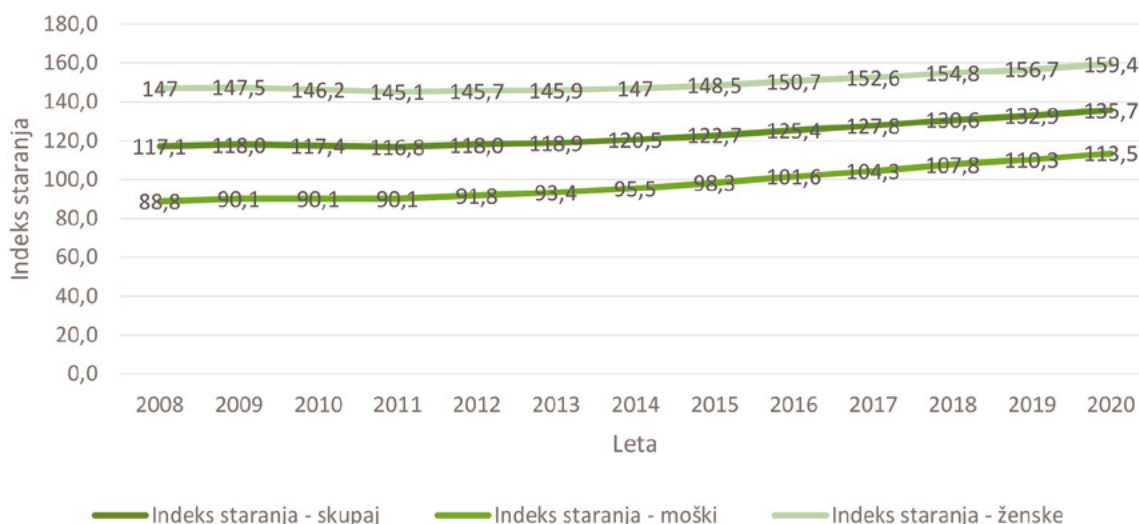
Izvajanje socialnovarstvene dejavnosti je v času nastajanja te publikacije na t. i. prelomni razvojni točki, saj se na eni strani sooča z zaostrenimi demografskimi spremembami in na drugi strani s številnimi zakonodajnimi in strateškorazvojnimi spremembami področja socialnega varstva v prihodnje. Prav tako je izvajanje socialnovarstvene dejavnosti v zadnjem letu, v času zdravstvene krize, močno zaznamovalo pomanjkanje kompetentnega, usposobljenega kadra in odzivanje na obvladovanje širjenja novega koronavirusa v socialnovarstvenih in drugih relevantnih organizacijah.

Področje socialnega varstva se sooča z izrazitimi kadrovskimi izzivi, ki se kažejo kot pomanjkanje števila novega kadra in zagotavljanje vse višje ravni strokovnosti in kompetentnosti zaposlenih na vseh ravneh izvajanja socialnovarstvenih storitev in programov. Vse več pozornosti bo zato v prihodnje usmerjenih v strokovna izobraževanja in poklicna usposabljanja, v katerih bodo zaposleni usvajali nova strokovna znanja ter razvijali strokovne veščine in ključne poklicne kompetence za obravnavo, skrb in delo z različnimi ranljivimi ciljnim skupinami.

Na področju socialnega varstva se povečuje potreba po večjem številu kadrov, ki bodo strokovno in kompetentno, kakovostno in odgovorno, etično in s socialnim čutom opravljali svoje poslanstvo.

Najprej izpostavimo demografske spremembe. Slovensko prebivalstvo se stara, kar potrjuje indeks staranja, ki je razmerje med starim (stari 65 let ali več) in mladim prebivalstvom (stari od 0 do 14 let), pomnoženo s 100. Če primerjamo podatke o indeksu staranja med spoloma v obdobju 2008–2020 na naslednji sliki, ugotovimo, da je indeks staranja višji pri ženskah kot pri moških. Gibanje indeksa staranja skupaj za oba spola kaže, da se vrednosti v celotnem preučevanem obdobju povečujejo, kar kaže na trend staranja slovenskega prebivalstva.

Slika 23: Indeks staranja v Sloveniji za ženske, moške in skupaj v obdobju 2008–2020



Vir: Statistični urad RS, 2020a

Pri načrtovanju prihodnjega razvoja socialnovarstvene dejavnosti je ključno razumevanje trenutne demografske slike in prihodnjih demografskih trendov v Sloveniji, zato je na osnovi podatkov projekcije prebivalstva EUROPOP2019 v naslednji tabeli predstavljena demografska bilanca in izbrani kazalniki za obdobje 2020–2050. V preučevanem obdobju bo po projekcijah prebivalstva do leta 2025 število prebivalcev v Sloveniji naraščalo, po tem letu pa postopno upadalo. Število živorojenih bo do leta 2030 upadalo, nato do leta 2040 naraščalo in potem ponovno upadalo. Število umrlih bo v celotnem preučevanem obdobju naraščalo. Selitveni prirast, ki je razlika med številom priseljenih in številom odseljenih na določenem območju v koledarskem letu, se bo do leta 2025 močno zmanjšal, po tem letu bo počasi naraščal. Delež prebivalcev, starih med 0 in 14 let, se bo do leta 2040 zmanjševal, po tem letu bo počasi naraščal. Delež prebivalcev, starih med 15 in 64 let, bo v tem preučevanem obdobju upadal. Delež prebivalcev, starih 65 ali več let, bo naraščal. Delež prebivalcev, starih 80 ali več let, bo močno naraščal in bo po projekcijah prebivalstva leta 2050 več kot podvojen.

Za sistem socialnega varstva je pomemben tudi koeficient starostne odvisnosti, ki pove, koliko otrok in starejših prebivalcev je odvisnih od 100 delovno sposobnih. Vrednost koeficienta starostne odvisnosti raste. Iz medgeneracijske perspektive sta pomembna tudi koeficienta starostne odvisnosti mladih in starih. Koeficient starostne odvisnosti mladih, ki pove, koliko otrok je odvisnih od 100 delovno sposobnih prebivalcev, najprej do leta 2015 upada in po tem letu ponovno raste. Koeficient starostne odvisnosti starih, ki pove, koliko starejših je odvisnih od 100 delovno sposobnih prebivalcev, pa ves čas narašča.

Celotna stopnja rodnosti, ki je povprečno število živorojenih otrok na eno žensko v rodni dobi (15–49 let) v koledarskem letu, v celotnem preučevanem obdobju narašča, kar je spodbuden podatek. Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je pri ženskah daljše kot pri moških. Prav tako trendi v 30-letnem obdobju nakazujejo, se bo pričakovano trajanje življenja ob rojstvu podaljšalo pri ženskah za 3,7 leta in pri moških za 4,7 leta. To kaže na dolgoživost slovenskega prebivalstva.

Tabela 39: Projekcije prebivalstva EUROPOP2019 – demografska bilanca in izbrani kazalniki za Slovenijo v obdobju 2020–2050

Izbrani demografski kazalniki	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Prebivalci na dan 1. januar	2095314	2114603	2106316	2094654	2081622	2065380	2043751
Živorajeni	18090	16772	16377	17089	17963	17910	17092
Umrli	21299	22244	23069	24140	25453	26515	26998
Selitveni prirast	11969	4278	4529	4571	4584	4742	4938
Delež prebivalcev, starih 0–14 let (%)	15,1	14,4	13,3	12,5	12,6	13,1	13,4
Delež prebivalcev, starih 15–64 let (%)	64,6	63,2	62,3	61,1	59,6	57,5	55,9
Delež prebivalcev, starih 65 ali več let (%)	20,2	22,3	24,4	26,4	27,8	29,4	30,7
Delež prebivalcev, starih 80 ali več let (%)	5,4	5,9	6,6	8,1	9,4	10,4	11,2
Koeficient starostne odvisnosti	54,7	58,2	60,6	63,6	67,8	73,9	79,0
Koeficient starostne odvisnosti mladih	23,4	22,8	21,3	20,5	21,1	22,7	24,0
Koeficient starostne odvisnosti starih	31,3	35,3	39,2	43,1	46,7	51,2	54,9
Celotna stopnja rodnosti	1,54	1,57	1,59	1,61	1,62	1,64	1,65
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu – ženske	84,5	85,2	85,8	86,5	87,1	87,7	88,2
Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu – moški	78,6	79,5	80,3	81,1	81,8	82,6	83,3

Vir: Statistični urad RS, 2020b

Staranje prebivalstva je ključen demografski proces, ki spreminja družbeno podobo Slovenije in zahteva razvoj novih strokovnih pristopov in metod dela ter ustvarja potrebo po nenehnem dodatnem izobraževanju in usposabljanju na področju socialnega varstva.

Za razumevanje ravni kakovosti življenja različnih skupin prebivalstva je treba upoštevati različne kazalnike življenjske ravni, ki jih v končnem poročilu »Socialni položaj v Sloveniji 2018–2019« izpostavlja Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (IRSSV, 2020b). Med njimi je najpomembnejša stopnja tveganja revščine. V obdobju 2011–2018 sodi Slovenija med države, ki se jim je stopnja tveganja revščine v času krize relativno gledano zelo povišala (predvsem v letu 2011 in ponovno v letu 2013), vendar je ves čas ostala pod povprečjem držav EU. Večje povišanje stopnje tveganja revščine v Sloveniji je bilo leta 2013, ko se je s tveganjem revščine soočalo 14,5 % prebivalcev Slovenije. V letu 2014 se je socialna situacija v Sloveniji razmeroma stabilizirala, stopnja tveganja revščine pa je ostala na enakem nivoju kot leto pred tem (14,5 %). V letu 2015 se je stopnja tveganja revščine začela nekoliko zmanjševati (znašala je 14,3 %), potem se je znižala še v letu 2016 (ko je znašala 13,9 %) in bolj opazno v letu 2017, ko se je zmanjšala še za 0,6 odstotne točke in znašala 13,3 %. V letu 2018 je na tej stopnji (13,3 %) tudi obstala. Stabilizacija stopnje tveganja revščine v letu 2014 in zmanjševanje v letih 2015–2018 sta v največji meri posledica izboljšanja situacije na trgu dela, ki je posledica višje zaposlenosti in višje razpoložljivih dohodkov gospodinjstev (IRSSV, 2020).

Primerjava stopnje tveganja revščine med slovenskimi regijami v letu 2018 pokaže, da je bilo najnižje stopnje tveganja revščine moč zaznati na Gorenjskem (10,3 %), v Posavju (11,1 %) in v jugovzhodni Sloveniji (11,1 %). Z največjim tveganjem revščine pa se soočajo v Podravju (15,6 %), Zasavju (15,6 %) in Pomurju (16,5 %) (IRSSV, 2020).

Pregled statistik tveganja revščine v povezavi s starostjo in spolom pokaže, da med posameznimi kategorijami obstajajo kar precejšnje razlike v stopnji tveganja. Z daleč največjim tveganjem se soočajo ženske, stare 65 let in več (22,3 %). Z najmanjšim tveganjem se soočajo otroci pod 18-im letom starosti (11,7 %), kljub temu pa pod pragom revščine živi kar 45.000 otrok (IRSSV, 2020).

Število oseb, ki živijo pod pragom revščine, ostaja v letu 2018 glede na leto 2017 enako (268.000). Razveseljivo je, da se je nad prag revščine povzpelo 4.000 otrok (leta 2017: 49.000; leta 2018: 45.000), skrb pa zbuja podatek, da se je hkrati precej povečalo število starejših, ki živijo pod pragom revščine, in sicer za 9.000 oseb (leta 2017: 58.000; leta 2018: 67.000) (IRSSV, 2020).

Delovna aktivnost sicer pričakovano zmanjšuje stopnjo tveganja revščine (delovno aktivni: 6 %; delovno neaktivni: 22,2 %), vendar pa je ob tem treba opozoriti na izrazito visoko stopnjo tveganja revščine, s katero se soočajo samozaposleni (23,9 %) v primerjavi z zaposlenimi (4 %). V obeh primerih govorimo o deležu t. i. revnih zaposlenih, torej ljudi, ki kljub zaposlitvi ne morejo vzdrževati dostojnega življenjskega standarda. Stopnja tveganja samozaposlenih je dejansko večja od stopnje tveganja delovno neaktivnih (23,9 % : 22,2 %). Z največjim tveganjem se sicer soočajo brezposelni (45,7 %), pa tudi pri upokojenih tveganje ni zanemarljivo (18,1 %) (IRSSV, 2020).

Tudi izobrazba je eden izmed dejavnikov, ki močno vplivajo na stopnjo tveganja revščine – ta z višino izobrazbe upada. Tako je npr. tveganje revščine pri osebah z največ osnovnošolsko izobrazbo kar 28,7 %, medtem ko pri tistih z najvišjo izobrazbo upade na 5,2 %. Med letoma 2017 in 2018 ni večjih razlik (IRSSV, 2020).

Stopnja tveganja socialne izključenosti, ki je v Sloveniji v letu 2014 ostala na enaki ravni kot predhodno leto (potem ko se je v obdobju krize poslabšala), se je z letom 2015 začela postopno zniževati. Leta 2018 se je stopnja tveganja socialne izključenosti v primerjavi s predhodnim letom zmanjšala za 0,9 odstotne točke in je znašala 16,2 %, kar je nižje kot v obdobju pred krizo (leta 2008 je znašala 18,4 %). V letu 2018 se je tudi absolutno število oseb, ki tvegajo socialno izključenost, spustilo pod vrednost iz predkriznega obdobja, saj socialno izključenost tvega 326.000 prebivalcev Slovenije, kar je 35.000 manj kot leta 2008. Z vidika posameznih kategorij prebivalstva se s socialno izključenostjo v največji meri soočajo stari 65 let in več (20,1 %), še zlasti starejše ženske (24,4 %) (IRSSV, 2020).

Povzamemo lahko, da kazalniki življenjske ravni na splošno kažejo na izboljšanje socialne situacije v populaciji v letu 2018, kar je v največji meri posledica razmeroma visoke gospodarske rasti, ugodnih gibanj na trgu dela, pa tudi ukinitve varčevalnih ukrepov države iz obdobja krize, kar vpliva tako na zviševanje plač kot na zviševanje socialnih transferjev. Kljub temu so se nekaterim kategorijam v letu 2018 stopnje tveganja revščine povišale. Opozoriti velja predvsem na starejše (65 in več let): pri njih se je stopnja tveganja revščine v letu 2018 zvišala, še posebej pa je visoka (in zvišana glede na predhodno leto) stopnja tveganja revščine starejših, ki živijo sami (višja med samskimi starejšimi ženskami, vendar se je v zadnjem letu bolj izrazito povišala samskim starejšim moškim). Dolgotrajno tveganje revščine je med starejšimi višje kot v drugih starostnih kategorijah, kar še posebej velja za starejše ženske. Tudi vpliv socialnih transferjev na zmanjševanje tveganja revščine je pri starejših najnižji, izrazito nizek je predvsem pri starejših ženskah. Poleg starejših med kategorijami, ki imajo že sicer visoko stopnjo tveganja revščine, pa so se jim te v letu 2018 glede na predhodno leto še povišale, izpostavljamo delno delovno aktivna (manj kot polovico delovnega časa) gospodinjstva z vzdrževanimi otroki in kategorijo brezposelnih moških (IRSSV, 2020).

Po porastu stopnje tveganja revščine otrok v letu 2017 se je ta v letu 2018 ponovno znižala. Ostaja nižja od stopnje tveganja revščine v celotni populaciji. Tudi pri dveh drugih kazalnikih socialnega položaja se je položaj otrok v letu 2018 glede na predhodno leto izboljšal – in sicer pri stopnji dolgotrajnega tveganja revščine (iz 6,7 % leta 2017 na 3,1 % leta 2018) ter stopnji tveganja socialne izključenosti (iz 15,1 % leta 2017 na 13,1 % leta 2018). Pri kazalniku resne materialne prikrajšanosti otrok pa je opaziti izboljšanje, tj. znižanje (3,1 % leta 2017 in 2,2 % 2018), kar, kot že zapisano, v letu 2018 velja tudi za vse tipe gospodinjstev z otroki in za celotno populacijo (IRSSV, 2020).

Na nacionalni, regionalni in lokalni ravni je treba v sedanjih in prihodnjih dolgoročnih stratežkorazvojnih ter srednjeročnih in kratkoročnih akcijsko-operacijskih načrtih vse več pozornosti nameniti zmanjševanju zdrsa v revščino in izboljšanju socialne vključenosti vseh generacij v Sloveniji.

V nadaljevanju izpostavljamo zakonodajne spremembe in spremembe, ki sledijo implementaciji strateških dokumentov.

Zakon o socialnem varstvu v prvem členu opredeljuje, da socialnovarstvena dejavnost obsega preprečevanje in reševanje socialne problematike posameznikov, družin in skupin prebivalstva. Napovedane so številne spremembe omenjenega zakona.

Osrednji cilj »Strategije razvoja Slovenije 2030«, ki je bila sprejeta leta 2017, je zagotoviti kakovostno življenje za vse. Uresničiti ga je mogoče z uravnoveženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem. Na ravni posameznika se kakovostno življenje kaže v dobrih priložnostih za delo, izobraževanje in ustvarjanje, v dostojnem, varnem in aktivnem življenju, zdravem in čistem okolju ter vključevanju v demokratično odločanje in soupravljanje družbe.

Vizija »Strategije dolgožive družbe«, ki je bila sprejeta 2017, poudarja pomen družbe in sistemov, ki bodo v spremenjenih demografskih razmerah vsem zagotavljali blaginjo in kakovostno življenje. Poudarjeni so medgeneracijsko sodelovanje in udejstvovanje vseh generacij v družbi in zavedanje pomena kakovostnega staranja.

Izhodišče priprave »Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva 2013–2020« je bila v Sloveniji prepoznana zaostrena socialna problematika, predvsem kot posledica takrat že nekaj let trajajoče gospodarske krize, visoke brezposelnosti in majhnih možnosti novega zaposlovanja ter na splošno nižjih dohodkov v populaciji. Ugotavljali so, da se je vse od leta 2009 povečevalo število oseb pod nacionalno mejo tveganja revščine, povečevalo se je število oseb, ki živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo (brez delovno aktivnih oseb) in povečevala se je dohodkovna neenakost. Vse te okoliščine so se odražale v povečanju stisk in problematik, s katerimi se soočajo posamezniki in družine. Prav tako so prepoznali povečevanje potreb po delu na področju nasilja v družini in drugih oblik nasilja, porast različnih oblik zasvojenosti, večjo pogostost težav v duševnem zdravju, povečevanje obsega brezdomstva in podobno.

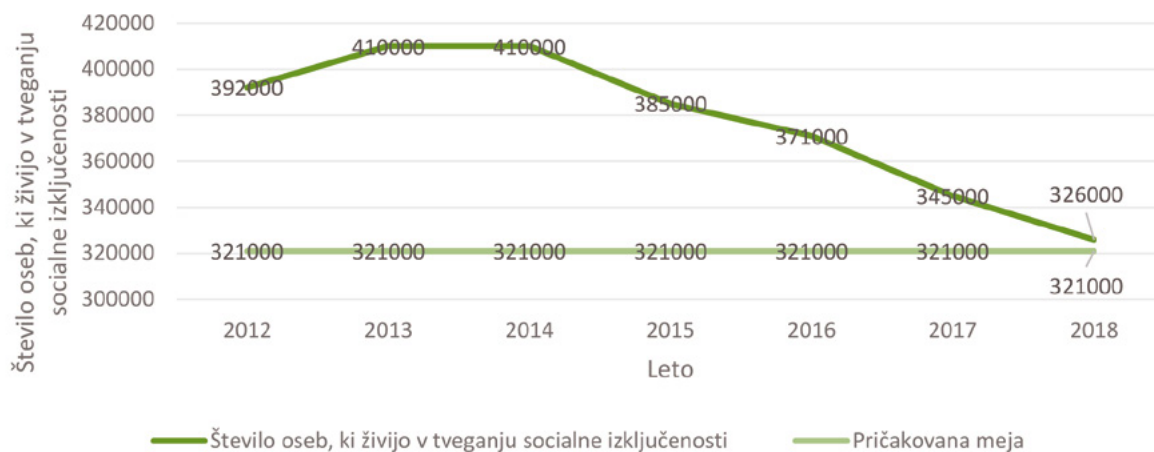
Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva 2013–2020 se je v prizadevanju za razvoj sistema socialnega varstva osredotočila na tri ključne cilje:

1. zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva;
2. izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov;
3. izboljševanje kakovosti storitev in programov ter drugih oblik pomoči s povečanjem učinkovitosti upravljanja in vodenja izvajalskih organizacij, povečanjem njihove avtonomije ter upravljanjem kakovosti in zagotavljanjem večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev.

Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo v končnem poročilu »Spremljanje uresničevanja in doseganja ciljev Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020« za obdobje 2018–2019 (IRSSV, 2019) ugotavlja, da:

1. je v okviru prvega ključnega cilja doseči zmanjšanje števila oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialni izključenosti, za 40.000 glede na vrednost kazalnika iz leta 2008, torej zmanjšati število oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialni izključenosti, na 321.000 (ali manj). Tako se je z 392.000 oseb, ki so živele v tveganju revščine ali socialni izključenosti v letu 2012, v letu 2018 število znižalo na 326.000 oseb.

Slika 24: Gibanje števila oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialni izključenosti, v obdobju 2012–2018 v Sloveniji



Vir: SURS v IRSSV, 2019, str. 16

2. je v okviru drugega ključnega cilja resolucije v obdobju 2013–2020 doseči razmerje (približno) 1 : 1 med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva, kar pomeni, da bi (bo) na enega uporabnika skupnostnih oblik prišel en uporabnik institucionalnih oblik socialnega varstva. Ugotavljamo, da se je to razmerje z 1 : 2 v letu 2012 znižalo na 1 : 1,26 v letu 2018.

Tabela 40: Gibanje razmerja med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva v obdobju 2012–2018

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1:2	1:1,44	1:1,43	1:1,35	1:1,30	1:1,28	1:1,26

Vir: SURS, MDDSZ, IRSSV, SSZS v IRSSV, 2019, str. 25

Resolucija prav tako opredeljuje razvoj mreže različnih socialnovarstvenih programov v obdobju 2013–2020:

- V okviru »Mreže programov za preprečevanje nasilja, obravnavo žrtev nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja« je cilj do leta 2020 doseči 14 svetovalnic, 1 telefon za svetovanje, 15 skupin za samopomoč, 10 materinskih domov (200 mest), 18 varnih hiš (280 mest) in 2 krizna centra za odrasle žrtve nasilja z otroki (40 mest).
 - V okviru »Mreže programov na področju zasvojenosti, ki so namenjeni uporabnikom prepovedanih drog in osebam, ki so se znašle v socialnih stiskah zaradi alkoholizma ali drugih oblik zasvojenosti«, je cilj do leta 12 svetovalnic za različne oblike zasvojenosti, 2.000 mest v nizkopražnih programih; 300 mest v visokopražnih programih.
 - V okviru »Mreže programov na področju duševnega zdravja« je cilj do leta 2020 vzpostaviti 3 telefone za svetovanje v duševni stiski, 70 stanovanjskih skupin s kapaciteto 500 mest, 30 dnevnih centrov, 20 informacijskih in svetovalnih programov s terenskim delom.
 - V okviru »Mreže programov za brezdomce« je cilj do leta 2020 doseči 20 dnevnih centrov s programi preventivnega in svetovalnega dela, 18 zavetišč s kapaciteto 350 mest, 150 mest v programih namestitvene podpore, 10 programov organizacije in izvajanja pomoči, podpore in samopomoči.
 - V okviru »Mreže programov za otroke in mladostnike, prikrajšane za normalno družinsko življenje, ter mreža programov, namenjenih otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju« je cilj do leta 2020 doseči 30 dnevnih centrov za izvajanje preventivnih programov ter organizacijo in izvajanje pomoči, podpore in samopomoči, 1 telefon za otroke in mladostnike, 2 stanovanjski skupini za mladostnike.
 - V okviru »Mreže programov za starejše ljudi – osebe, ki so socialno izključene ali pa potrebujejo podporo in pomoč v vsakodnevem življenju« je do cilj do leta 2020 doseči povečanje števila skupin za samopomoč in njihov prenos na lokalno raven; okvirno 15 medgeneracijskih regijskih središč s preventivnimi programi, programi koordinacije in izvajanja pomoči ter samopomoči za starejše, vključno s telefonskim svetovanjem za starejše.
 - V okviru »Mreže programov za podporno bivanje invalidov in mreže drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov« je cilj do leta 2020 ohranitev obstoječega števila programov in spodbujanje razvoja programov za samostojno življenje in enake možnosti invalidov ter programov za vzdrževanje socialne vključenosti starejših invalidnih oseb.
 - V okviru »Mreže specializiranih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjene razreševanju osebnostnih problemov« je cilj do leta 2020 doseči 20 terapevtov z ustrezno strokovno izobrazbo (oziroma en terapevt z ustrezno strokovno izobrazbo na 24.000 družin).
 - V okviru »Mreže programov za preprečevanje socialne izključenosti Romov« je cilj do leta 2020 doseči vzpostavitev 15 programov.
3. v okviru tretjega ključnega cilja spremljanje kakovosti v izvajalskih organizacijah (na področju storitev in programov) z uporabo certificiranega sistema upravljanja kakovosti. Do leta 2020 je cilj doseči, da vsi izvajalci socialnovarstvenih storitev in vsi izvajalci javnih verificiranih socialnovarstvenih programov, ki imajo vsaj 10 zaposlenih, pridobijo certifikat katerega izmed certificiranih sistemov upravljanja kakovosti in da se kazalniki sistema za upravljanje s kakovostjo uporabljajo tudi pri nadzorih in ocenjevanju uspešnosti izvajalcev. Do leta 2018 je okvirno od 15 do 20 % izvajalcev socialnovarstvenih storitev in 5 od 33 javnih socialnovarstvenih programov imelo pridobljen certifikat upravljanja oziroma vodenja kakovosti (IRSSV, 2019, str. 49).

Prav tako je v pripravi tudi predlog Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki ga je v letu 2020 pripravilo Ministrstvo za zdravje. V 2. členu tega zakona opredeljuje dolgotrajno oskrbo kot niz ukrepov, storitev in aktivnosti, namenjenih osebam, ki so zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti v daljšem časovnem obdobju, ki ni krajše od treh mesecev, ali trajno, odvisne od pomoči drugih oseb pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevnih opravil.

Ključni dokument, ki strateško usmerja razvoj področja socialnega varstva v prihodnjem obdobju, je Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva 2021–2027. Resorno ministrstvo je pri pripravi dokumenta napovedalo, da se bodo ponovno osredotočali na iste tri ključne cilje, ki so že bili zajeti v prejšnji resoluciji. Resolucija naj bi bila usmerjena v zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva, izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov ter izboljšanje kakovosti socialnovarstvenih storitev in programov.

Vodilna os zakonodajnih sprememb na področju socialnega varstva mora biti v prihodnje usmerjena v izboljšanje kakovosti življenja in blaginje posameznika, družin, družbenih skupin in skupnosti v Sloveniji.





V
Dodatek

NC E
NIUM H
OS PRAESES ET
.D. VII ID. DEC
IVERSITATIS

Viri in literatura

Pomen krajšav in kratic

Kazalo slik

Kazalo tabel

Viri in literatura

- Alma Mater Europaea – ECM. Dostopno na: <https://almamater.si/>
- Fakulteta za socialno delo. Dostopno na: <https://www.fsd.uni-lj.si/>
- Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo [IRSSV]. (2019). Spremljanje uresničevanja in doseganja ciljev Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020. Poročilo za obdobje 2018–2019. Končno poročilo. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
- Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo [IRSSV]. (2020a). Analiza izvajanja pomoči na domu v letu 2019, končno poročilo. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo. Dostopno na: https://www.irssv.si/upload2/Analiza%20izvajanja%20PND%20za%20leto%202019_30.9.2020_pop2.pdf
- Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo [IRSSV]. (2020b). Socialni položaj v Sloveniji 2018–2019. Končno poročilo. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2020a). Seznam varstveno-delovnih centrov v Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/varstveno-delovni-centri/>
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2020b). Seznam izvajalcev (javni zavodi): Centri za usposabljanje, delo in varstvo. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/centri-za-usposabljanje-delo-in-varstvo/>
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2020c). Centri za socialno delo. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/centri-za-socialno-delo/>
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2021). Nevladne organizacije. Ljubljana: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Dostopno na: <https://www.gov.si teme/nevladne-organizacije/>
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. (2021). CEUVIZ – Centralna evidenca udeležencev v vzgoji in izobraževanju. [Podatkovni portal CEUVIZ]. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. 2018. Podatki o visokošolskih študentih od študijskega leta 2011/12 do 2018/19. eVŠ, stanje podatkov na dan 19. 12. 2018. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. 2020. Podatki o visokošolskih študentih za študijsko leto 2019/2020. eVŠ, stanje podatkov na dan 27. 1. 2020. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. 2021. Podatki o visokošolskih študentih za študijsko leto 2020/2021. eVŠ, stanje podatkov na dan 14. 1. 2021. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.
- Ministrstvo za zdravje RS. (2020). Predlog Zakona o dolgotrajni oskrbi. Ljubljana: Ministrstvo za zdravje RS.
- Nacionalno informacijsko središče. Dostopno na: <https://www.nrpslo.org/Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020. Uradni list RS, št. 39/13>.
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2021a). Splošno o domovih za starejše. Ljubljana: Skupnost socialnih zavodov Slovenije.
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2021a). Pregled kapacitet institucionalnega varstva starejših in posebnih skupin odraslih – 1. 1. 2021. Ljubljana: Skupnost socialnih zavodov Slovenije. Dostopno na: <http://www.ssz-slo.si/wp-content/uploads/Register-kapacitet-1.1.2021-1-1.pdf>
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije. (2021b). Splošno o posebnih zavodih. Ljubljana: Skupnost socialnih zavodov Slovenije.
- Slovensko ogrodje kvalifikacij. Dostopno na: <https://www.nok.si/>
- Statistični urad Republike Slovenije [SURS]. (2020a). Prebivalstvo – izbrani kazalniki, kohezijski regiji, Slovenija, polletno. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C1006S.px>
- Statistični urad Republike Slovenije [SURS]. (2020b). Projekcije prebivalstva EUROPOP2019 - demografska bilanca in izbrani kazalniki, Slovenija, 2019 2100. Ljubljana: Statistični urad RS. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05U3015S.px>
- Statistični urad Republike Slovenije [SURS]. (2021a). Statistični register delovno aktivnega prebivalstva. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- Statistični urad Republike Slovenije [SURS]. (2021b). Delovno aktivni po: kohezijska regija, spol, SKD dejavnost1, leto, meritve. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- Statistični urad Republike Slovenije [SURS]. (2021c). Delovno aktivno prebivalstvo (SKD 2008) po: SKD dejavnost, delovno aktivno prebivalstvo. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.

- Statistični urad Republike Slovenije [SURs]. (2021d). Število podjetij po dejavnosti (SKD 2008) po: SKD dejavnost, leto. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
- Strategija razvoja Slovenije 2030. (2017). Ljubljana: Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Dostopno na: https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf
- Strategija dolgožive družbe. (2017). Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj.
- Zakon o socialnem varstvu [ZSV]. Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19 in 189/20 – ZFRO.
- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19 in 189/20 – ZFRO.

Pomen krajsav in kratic

CPI	Center RS za poklicno izobraževanje
CSR (Corporate social responsibility)	Družbena odgovornost podjetij je Evropski projekt za prispevek podjetij k trajnostnemu razvoju oziroma k trajnostni družbi. Navezuje se tudi na okoljsko in moralno oziroma etično odgovornost. Koncept trajnostnega razvoja podpira tudi Evropska unija in ga je kot enega glavnih ciljev vključila v Lizbonsko strategijo
CEUVIZ	Centralna evidenca udeležencev v izobraževanju
EBIDTA	Earnings before interest, taxes, depreciation, and amortization (dobiček iz poslovanja pred amortizacijo)
ECTS	European Credit Transfer and Accumulation System
EOK	Evropsko ogrodje kvalifikacij za vseživljenjsko učenje
EOVK	Evropsko ogrodje visokošolskih kvalifikacij
EQAVET (European Quality Assurance in Vocational Education and Training)	Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja
EURECA	program, ki se izvaja na ravni Evropske unije in nekaterih pridruženih članic. Namen programa je spodbuditi evropsko gospodarstvo, da bi bilo bolj konkurenčno
IKT	informacijsko komunikacijska tehnologija
EUROPOP	projekcija prebivalstva, ki jo izvaja EUROSTAT
ISCED	International Standard Classification of Education
IRSSV	Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo
KLASIUS	nacionalni standard, ki se uporablja pri evidentiranju, zbiranju, obdelovanju, analiziranju, posredovanju in izkazovanju statistično analitičnih podatkov, pomembnih za spremljanje stanj in gibanj na socialnoekonomskem in demografskem področju v Republiki Sloveniji
KT	kreditna točka
MDDSZEM	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
NAKVIS	Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu
NOK	Slovensko ogrodje kvalifikacij
NRP	National reference point – Nacionalno informacijsko središče
RIC	Državni izpitni center
RR	raziskave in razvoj
SKD	standardna klasifikacija dejavnosti
SD	socialno delo
SOK	Slovensko ogrodje kvalifikacij
SSZS	Skupnost socialnih zavodov Slovenije
SRIP MATPRO	strateško razvojno-inovacijsko partnerstvo "Materiali kot končni produkti"
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UN	univerzitetni študij
VS	visokošolski študij
VDC	varstveno-delovni center
ZSOK	Zakon o slovenskem ogrodju kvalifikacij
ZSV	Zakon o socialnem varstvu
ZVIS	Zakon o visokem šolstvu

Kazalo slik

Slika 1: Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) določa deset referenčnih ravni glede na učne izide	10
Slika 2: Sistem socialnega varstva v Sloveniji	22
Slika 3: Dom za starejše	24
Slika 4: Posebni socialnovarstveni zavodi.....	25
Slika 5: Varstveno-delovni center	26
Slika 6: Centri za usposabljanje, delo in varstvo	27
Slika 7: Pomoč na domu	28
Slika 8: Centri za socialno delo	29
Slika 9: Izvajanje socialnovarstvenih storitev zasebnikov	29
Slika 10: Nevladne organizacije	30
Slika 11: Število delovno aktivnih na področju socialnega varstva (skupaj, z nastanitvijo in brez nastanitve) v Sloveniji v obdobju 2016–2020	31
Slika 12: Delež delovno aktivnih na področju socialnega varstva (skupaj, z nastanitvijo in brez nastanitve) glede na vse delovne aktivne v Sloveniji v obdobju 2016–2020	32
Slika 13: Spolna struktura deleža delovno aktivnih na področju zdravstvenega in socialnega varstva v Sloveniji v obdobju 2016–2020	32
Slika 14: Spolna struktura deleža delovno aktivnih na področju zdravstvenega in socialnega varstva glede na vse delovno aktivne v Sloveniji v obdobju 2016–2020	33
Slika 15: Gibanje števila vpisanih študentov v višješolski program Organizator socialne mreže med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21	57
Slika 16: Gibanje števila vpisanih študentov na prvi stopnji univerzitetnega študija socialno delo na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21	58
Slika 17: Gibanje števila vpisanih študentov na drugi stopnji magistrskih študijev socialnega dela na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21	59
Slika 18: Gibanje števila vpisanih študentov na tretji stopnji doktorskega študija s socialno delo na Fakulteti za socialno delo Univerze v Ljubljani, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21	59
Slika 19: Gibanje števila vpisanih študentov na prvi stopnji univerzitetnega in visokošolskega študija socialna gerontologija na Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21.....	60
Slika 20: Gibanje števila vpisanih študentov na drugi stopnji magistrskega študija Socialna gerontologija na Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21.....	60
Slika 21: Gibanje števila vpisanih študentov na tretji stopnji doktorskega študija Socialna gerontologija na Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21.....	61
Slika 22: Gibanje števila podeljenih certifikatov za NPK na področju socialnega varstva med leti 2016–2020	66
Slika 23: Indeks staranja v Sloveniji za ženske, moške in skupaj v obdobju 2008–2020	70
Slika 24: Gibanje števila oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialni izključenosti, v obdobju 2012–2018 v Sloveniji	73

Kazalo tabel

Tabela 1: Kvalifikacije v Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) ter ravni Slovenskega ogrodja kvalifikacij v primerjavi z Evropskim ogrodjem kvalifikacij (EOK).....	11
Tabela 2: Število podjetij na področju socialnega varstva (z nastanitvijo in brez nastanitve) v Sloveniji v obdobju 2015–2019	31
Tabela 3: Število in delež delovno aktivnih na področju socialnega varstva (z nastanitvijo in brez nastanitve) glede na vrsto zaposlitve v Sloveniji v obdobju 2016–2020.....	32
Tabela 4: Delovno aktivno prebivalstvo v izbranih dejavnostih (SKD 2008) in po doseženi izobrazbi (KLASIUS-SRV) v Sloveniji, 31. 12. 2020	33
Tabela 5: Kvalifikacijska struktura na področju socialnega varstva	35
Tabela 6: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu.....	36
Tabela 7: Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku.....	37

Tabela 8:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Delovni inštruktor/delovna inštruktorica	37
Tabela 9:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Mladinski delavec/mladinska delavka	38
Tabela 10:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Romski koordinator/romska koordinatorica.....	38
Tabela 11:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Romski pomočnik/romska pomočnica.....	39
Tabela 12:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Varuh/varuhinja predšolskih otrok	40
Tabela 13:	Osnovni podatki o višji strokovni izobrazbi za naziv Organizator/organizatorka socialne mreže	41
Tabela 14:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Medkulturni mediator/medkulturna mediatorica.....	42
Tabela 15:	Osnovni podatki o poklicni kvalifikaciji Tolmač/tolmačica slovenskega znakovnega jezika.....	42
Tabela 16:	Osnovni podatki o izobrazbi Diplomirani socialni delavec (un)/diplomirana socialna delavka (un).....	43
Tabela 17:	Osnovni podatki o visokošolski izobrazbi za naziv Diplomirani socialni gerontolog (vs)/diplomirana socialna gerontologinja (vs).....	45
Tabela 18:	Osnovni podatki o visokošolski univerzitetni izobrazbi za naziv Diplomirani socialni gerontolog (un)/diplomirana socialna gerontologinja (un).....	46
Tabela 19:	Osnovni podatki o dodatni kvalifikaciji Tolmač/ka za gluhoslepe in specialist/ka za delo z gluhoslepimi.....	48
Tabela 20:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja duševnega zdravja v skupnosti	49
Tabela 21:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela	50
Tabela 22:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela s starimi ljudmi.....	51
Tabela 23:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega dela z družino.....	52
Tabela 24:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialnega dela/magistrica socialnega dela s področja socialnega vključevanja in pravičnosti na področju hendikepa, etničnosti in spola	53
Tabela 25:	Osnovni podatki o magistrskem izobraževanju za naziv Magister socialne gerontologije/magistrica socialne gerontologije	54
Tabela 26:	Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialnega dela in svetovanja.....	55
Tabela 27:	Osnovni podatki o doktorskem izobraževanju za naziv Doktor znanosti/doktorica znanosti s področja socialne gerontologije	56
Tabela 28:	Vpis študentov v višješolski študijski program Organizator socialne mreže med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21 po ustanovah, ki izvajajo program	57
Tabela 29:	Število vpisanih študentov v študijske programe socialnega dela na vseh treh ravneh, ki jih izvaja Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21.....	58
Tabela 30:	Število vpisanih študentov v študijske programe socialne gerontologije na vseh treh ravneh, ki jih izvaja Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor, med študijskimi leti 2016/17 in 2020/21	60
Tabela 31:	Delovni inštruktor/delovna inštruktorica: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih).....	61
Tabela 32:	Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih).....	62
Tabela 33:	Mladinski delavec/mladinska delavka: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2018–2020 (pregled po letih in izvajalcih).....	63
Tabela 34:	Varuh/varuhinja predšolskih otrok: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih).....	63
Tabela 35:	Romski koordinator/romska koordinatorica: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih).....	64
Tabela 36:	Romski pomočnik/romska pomočnica: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016–2020 (pregled po letih in izvajalcih).....	64

Tabela 37:	Asistent/asistentka za komunikacijo v slovenskem znakovnem jeziku: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016-2020 (pregled po letih in izvajalcih)	65
Tabela 38:	Tolmač/tolmačka slovenskega znakovnega jezika: število preverjanj, kandidatov, uspešnih potrjevanj, uspešnih preverjanj in podeljenih certifikatov v obdobju 2016-2020 (pregled po letih in izvajalcih).....	65
Tabela 39:	Projekcije prebivalstva EUROPOP2019 - demografska bilanca in izbrani kazalniki za Slovenijo v obdobju 2020-2050	71
Tabela 40:	Gibanje razmerja med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva v obdobju 2012-2018	73





CPI

CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE



EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI